ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

Немачка 3,00 DEM, САД 1,25 USD, Швајцарска 2,50 CHF,
Шведска 13,00 SEK, Аустрија 20,00 ATS,
Грчка 230 GRD, Енглеска 1,00 GBP

9 770032 339010

15. III 1991. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА LIII ● 30 ДИН. ● БРОЈ 2046

КОСМИЧКИ ВОТЕРГЕЗТ 8
ДА ЛИ АМЕРИКАНЦИ КРИЗУ ВАНЗЕМАЉЦЕ 2

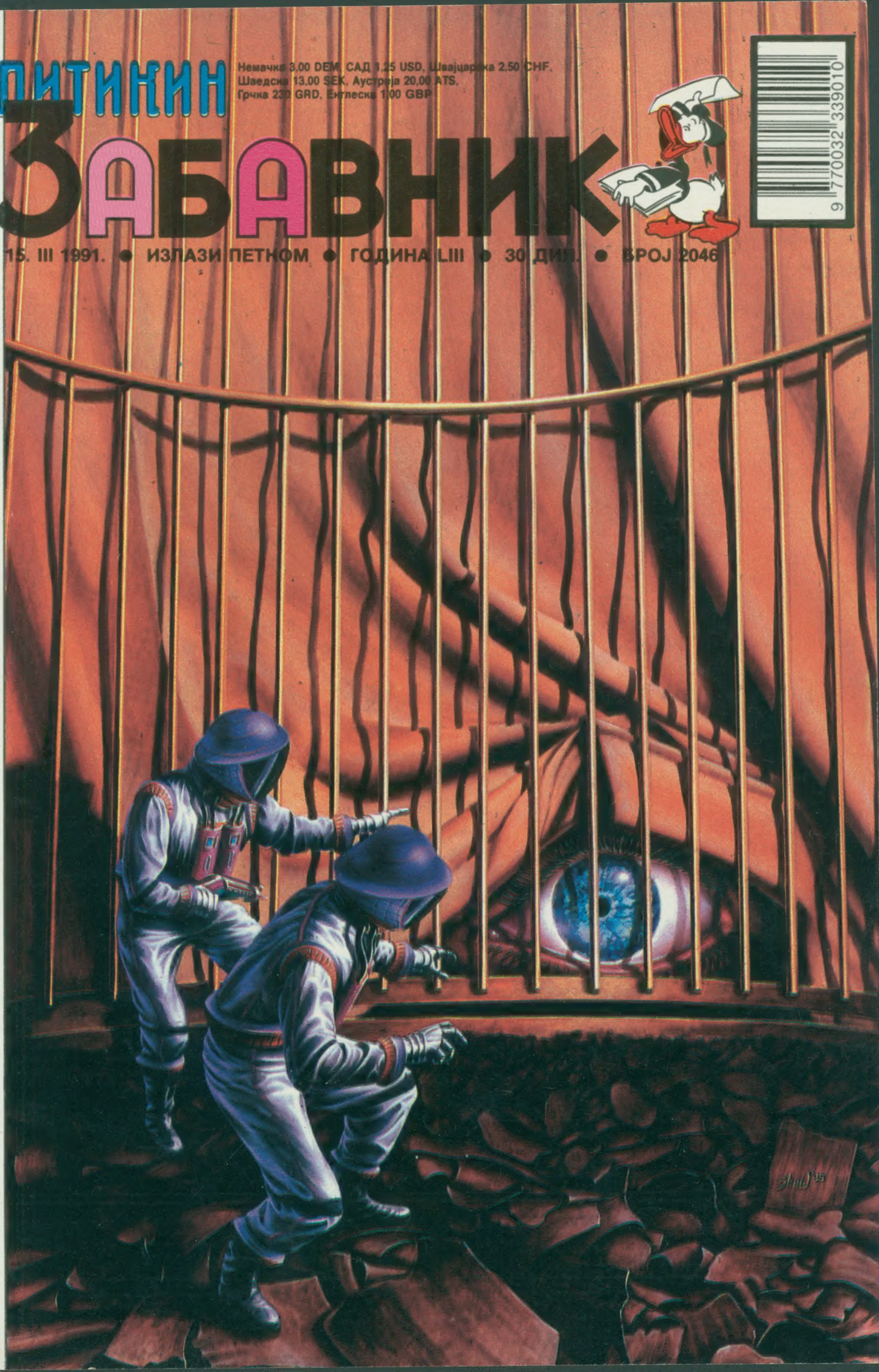

Веровали или не!

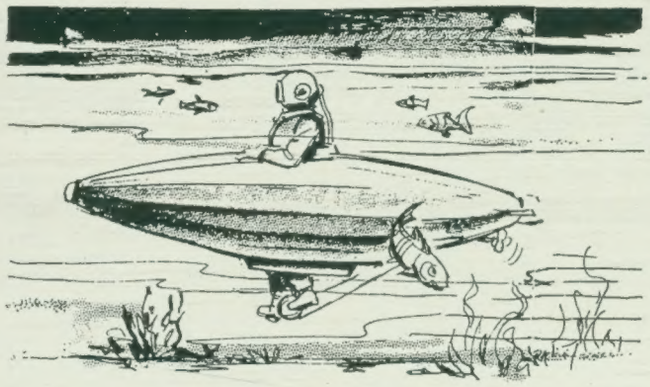

АКВАПЕД

ПОДМОРНИЦА ИЗГРАЂЕНА 1896. ПОКРЕТАЛА СЕ ПОМОЋУ ПЕДАЛА, БАШ КАО И БИЦИКЛ.

„Родин закон"

ЗАКОН У СТАРОМ РИМУ, КОЈИ СЕ ОДНОСИО НА БРИГУ ДЕЦЕ О СТАРИМ РОДИТЕЉИМА, ЗВАО СЕ „LEX CICONARIA" У ЧАСТ РОДЕ – ПТИЦЕ КОЈУ СУ РИМЉАНИ ВЕОМА ЦЕНИЛИ ЗБОГ ЊЕНЕ ОДАНОСТИ ПОРОДИЦИ.

СЕНДВИЧ

НАПРАВЉЕН 26. СЕПТЕМБРА 1977. У ПЕКАРИ У НОРИСТОНУ (ДРЖ. ПЕНСИЛВАНИЈА, САД), БИО ЈЕ ДУГАЧАК 152,5 МЕТРА, А У ЊЕГА ЈЕ СТАЛО 256,5 КИЛОГРАМА МЕСА, СИРА, ПАРАДАЈЗА, ЛУКА И САЛАТЕ.

ЛАЛЕ

ПО КОЈИМА ЈЕ ДАНАС ПОЗНАТА ХОЛАНДИЈА, ДОСПЕЛЕ СУ У ОВУ ЗЕМЉУ ИЗ ТУРСКЕ У XVI ВЕКУ.

ДИК-ДИК

ЈЕ ПАТУЉАСТА АНТИЛОПА ИЗ АФРИКЕ, ВЕЛИЧИНЕ ЈЕ ЗЕЦА И СПАДА У НАЈБОЉЕ СКАКАЧЕ МЕЂУ СИСАРИМА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● чешкословачка фирма „Кохинор", чувена по производњи оловака, ове године пустила је у продају фломастере напуњене белом масом који служе уместо креде. Предност: не ломе се и лако се бришу сувом крпом.

●●● недавно је у Софији одржан међународни сусрет о психотроници који је окупио многе познате научнике који изучавају све што је паранормално, екстрасензе и биоенергетичаре из СССР, Чешкословачке, Југославије, Пољске, Кипра и Бугарске. На посебном такмичењу „Магнетни длановн" приказане су јединствене способности људског организма.

●●● Совјетски парламент одлучио је да се граду Горком врати старо име Њижни Новгород, док ће се досадашњи Орџихоникизе опет звати Владикавказ. Оба ова града променила су имена у време Стаљинове владавине.

●●● једна белгијска фабрика возила изградила је посебни аутобус намењен туристима. Дугачак је 15 метара, широк 2,6 а висок 4. Возило може да прими 69 путника, а опремљено је тоалетом, малим рестораном и великим простором за пртљаг.

●●● Габријел Гарсија Маркес, књижевник и добитник Нобелове награде, у свом познатом роману „Сто година самоће" употребио је тачно 137.750 речи. То тврди Колумбијац Хосе Хавиер Медина који је Маркесово дело преписао руком и то на ролни хартије дугачкој три километра и 6,5 центиметара.

●●● сваке године у Холандији се одржава необично такмичење, а састоји се у томе ко ће дуже седети на дрвеном танком стубу високом 6 метара који вири из воде језера Ноордвијкерхоут.

●●● произвођачи најчувеније лутке на свету Барби годишње у радње пошаљу 30 милиона ових омиљених помодарки. Од када је Барби „рођена", па до данас, продато је чак 500 милиона лутака у више од сто земаља света.

Илустровао: Зоран Петканић Петко

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

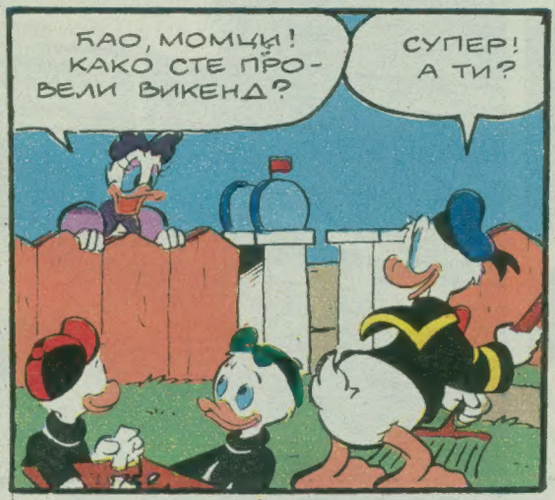

©1990 The Walt Disney Company
All Rights Reserved

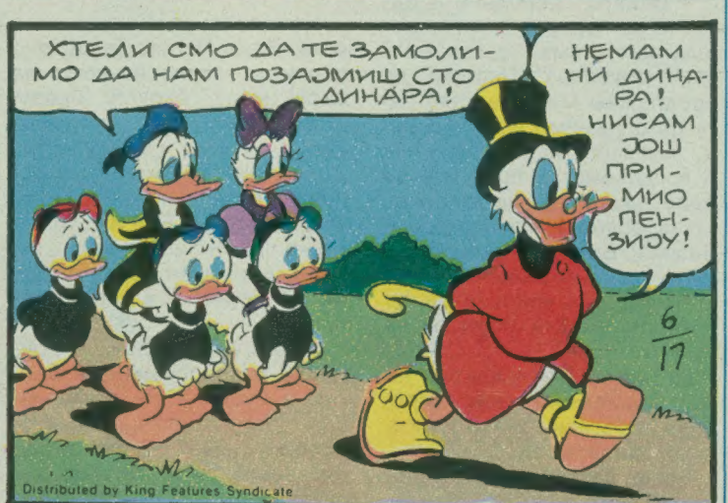

Distributed by King Features Syndicate

ЕЛСИ ИНГЛИС, ЖЕНА КОЈУ НЕЋЕМО ЗАБОРАВИТИ

СВЕТИЦА ИЗ ШКОТСКЕ

Изашавши из британског Министарства рата Елси Инглис је била врло љута, али и одлучна у намери да услуге које нису биле потребне њеној домовини, понуди – туђој. Тако је стигла у Србију

Др Елси Инглис

Ништа од онога што је видела када су је увели у канцеларију господина Робертса није се допало Елси Инглис. Ни сиви зидови, ни превисока таваница, ни гломазан намештај од ораховог дрвета. Није јој се допао ни господин Робертс, био је превише званичан. Али, помислила је Елси, можда Министарство рата и очекује да његови чиновници управо тако изгледају.

– Изволите, госпођице? – обратио јој се господин Робертс шкиљећи кроз монокл. Његов глас био је подједнако непријатан као и његов изглед.

– Видите, господине – одлучно је кренула Елси – дошла сам у име Савеза женских друштава Шкотске да предложим Министарству рата да опремимо једну болницу чије би особље биле жене и пошаљемо је тамо где се боре наши војници. Уколико таква болница није потребна Великој Британији, онда молимо да се пошаље савезницима јер смо уверене да ће бити од велике користи на фронту.

За тренутак је завладао тајац. Скамењено лице господина Робертса остало је потпуно непромењено.

Боже, шта ли мисли, упитала се Елси и већ следећег часа добила одговор. Не мењајући израз сфинге, господин Робертс је, покушавајући да у свој тон унесе бар мало топлине, рекао:

– Драга моја госпођице, идите кући и седите с миром!

Међутим, једино што госпођица којој је ова препорука упућена није намеравала било је – да седи с миром! О каквом миру говори та чиновничка уштва, мислила је, док широм Европе бесни рат?

Јахта на зајам

Изашавши из Министарства рата, Елси Инглис је дубоко удахнула и пркосно истурила своју малу, округлу браду. Добро, ако нису потребне својој, можда требају туђој домовини. Још истог поподнева села је и написала писма амбасадорима Белгије, Француске и Русије нудећи им болницу која би могла да буде од „користи на ратном попришту".

За разлику од Велике Британије, владе Француске, Белгије и Русије нису имале ништа против болница чије би особље биле жене. Напротив, очекивале су је са великом захвалношћу. Предузимљивој Елси Инглис то је било довољно. Одјурила је у Единбург да одмах почне са опремањем једне болнице. Међутим, показало се да би од прикупљеног новца могло да се опреми више болница. Елси је била усхићена. Само да болнице стигну тамо где су најпотребније. А најпотребније су, како је то у јесен 1914. изгледало, биле у Србији. Суочена са бројно надмоћнијим непријатељем, Србија је само великим јунаштвом успела да га протера са своје територије. Међутим, то јунаштво ништа јој није вредело кад је један други, ништа мање страшан и опасан непријатељ, био у питању: земљом су завладале епидемије тифуса и других заразних болести.

Читајући и слушајући о драми српског народа, Шкотланђанке су одлучиле да му сместа притекну у помоћ. И док су градски оци у Единбургу сумњичаво вртели главом, Прва јединица Болница шкотских жена, за чију је управницу постављена др Елинор Солто, спремала се да у децембру исплови из Саут-

Елси Инглис се родила 1965. у Индији где је њен отац био главни комесар колонијалне управе у Лакноу. Неколико година касније породица се преселила у Тасманију (Аустралија) и ту је Елси и пошла у школу у коју је ишла до шеснаесте године. Тада је комесар Инглис одлучио да се врати у родну Шкотску.

Прва знања из медицине Елси је стекла на Единбуршкој медицинској школи за жене коју је 1886. основала др Софија Џекс-Блејк, која је много допринела да се женама омогући да студирају медицину. Пошто је завршила школу др Џекс-Блејк, Елси је наставила клиничке студије у Глазгову и положила их 1892. Сада је могла да се запосли као хирург у Болници за жене у Лондону у којој је у то време радила и др Елизабет Гарет Андерсон, прва жена лекар у Енглеској. Годину дана касније Елси је завршила и курс на тада чувеној Ротунди у Даблину. Када је Единбуршки универзитет коначно омогућио женама да полажу дипломски испит за лекаре, Елси Инглис је дипломирала и стекла звање лекара. Диплому стечену 1899. искористила је на најбољи могући начин не помажући само својим сународницима него и једном народу о коме, док није избио рат, није знала ништа.

хемптона. У међувремену, Елси Инглис је наставила да води живу пропаганду у корист земље коју је једва нашла на географској карти. Јурила је од града до града, од села до села, држећи ватрена предавања. Завршивши једном приликом говор у коме је молила за што више прилога и материјала за болнице шкотских жена, Елси се нашалила.

– Да ли би можда неко – упитала је – био спреман да нам позајми јахту којом бисмо све ово превезли у Србију?

– Врло радо ћу то учинити – рекао је глас у дну сале и Елси, која заиста није спадала у оне које је било шта могло да изненади, умало није изгубила дах.

– Па то је дивно, сјајно! – одушевила се пошто је дошла себи од запрепашћења. И наравно, сместа је замолила љубазног господина да се представи: био је то сер Томас Липтон, чувени милијардер и власник огромних плантажа чаја који се нимало није колебао да своју луксузну моторну јахту позајми за превоз материјала и особља Црвеног крста које је служило у Србији.

Између две ватре

У међувремену, из далеке, непознате земље коју је Елси Инглис прихватила свим срцем, стизале су све драматичније вести. Почињала је изузетно хладна и оштра зима која је доносила глад. Епидемије тифуса, дифтерије и повратне грознице беснеле су и даље несмањеном жестином. Докторка Солто писала је да уопште није „успела да оде у Ваљево јер је Ваљево дошло к њој", мислила је при том на бескрајне колоне волујских кола препуних рањеника и болесника.

У таквој ситуацији Елси Инглис је одлучила да ће најмудрије бити да и сама пожури у Србију. У пролеће 1915. нашла се у Крагујевцу. С њом је стигла и једна додатна јединица лекарки и болничарки међу којима је била и докторка Лилијен Чесни, изврстан хирург и грозна цепидлака како су је описивали они који је нису волели. Елси Инглис мислила је о њој све најлепше, али, на жалост, Лилијен Чесни није имала ни приближно слично мишљење о госпођи Евелин Хаверфилд с којом је била у групи. Између две даме избио је беспоштедни рат у којем је, поред свих својих обавеза, улогу помиритеља играла Елси Инглис сматрајући да би било страшно да се лиши услуга било које од њих. И ма како је тај рат исцрпљивао, Елси је успевала да из својих сарадница извуче највише: заједно са њима преузела је вођење болнице у Крагујевцу.

Пролеће 1915. донело је краткотрајно, али преко потребно затишје. Пегавац је био готово сузбијен и сада је нега рањеника могла, мање-више нормално, да се одвија. Болнице нису више биле претрпане па су темељно очишћене и стерилисане. Пошиљке лекова и санитетског материјала стизале су редовно и Елси Инглис и њене колегинице најзад су могле да одахну, али не задуго. Оно што је српска главна команда и очекивала – изостала је обећана помоћ Британаца и Француза.

Слаба утеха

Када је 5. октобра 1915. непријатељ поново кренуо на Србију, десило се неминовно: српска војска почела је да се повлачи. Болнице шкотских жена у Ваљеву, Младеновцу и Лазаревцу поново су биле претрпане. Стигла су и наређења за повлачење. Једна за другом кретале су ка Крагујевцу.

Наредба о евакуацији болнице затекла је Елси Инглис само што је завршила тешку операцију. Када јој је др Ћурчин, санитетски официр за везу коме је била поверена брига о британским мисијама, саопштио због чега је дошао, мала, енергична Шкотлађанка покушала је да га убеди да то није могуће. Овог пута Елси Инглис је у свом саговорнику имала достојног противника: др Ћурчин је успео да је убеди да је у општем интересу да болницу препусти српском санитету а да се она са особљем своје и осталих британских болница повуче у Крушевац. У последњем тренутку селе су у воз. Одмах по доласку бациле су се на посао: испред импровизованих операционих сала већ су чекале колоне рањених војника.

Две недеље касније сер Ролф Пеџет позвао је све управнице болница шкотских жена и британских мисија на хитан састанак у Врњачку Бању. Објаснио им је да нема никаквих изгледа да се северна Србија спасе и да им преостају две могућности: да се повуку на југ са српском војском или да остану и... Шта је то значило, свима је, па и Елси Инглис, било јасно. Овога пута решила је да не попушта. Остаће са рањеницима.

Био је почетак новембра кад је Елси Инглис, журећи после једног јаког артиљеријског напада у болницу, зашла за угао и угледала постројен аустријски пук. Било је јасно шта то значи – Крушевац је пао. Два дана касније Аустријанци су узели једну од њених болница. Мада је знала да јој то ништа не вреди, Елси није могла а да свој јад не покаже пред српским управником.

– Ех, драга моја госпођице – покушао је да је утеши – шта сте друго и могли да очекујете кад сте је тако лепо уредили?

Елси је морала да призна да је то тачно: њихова болница заиста је била сјајно опремљена.

Други пут међу Србима

Осим што су им запленили једну од болница, Аустријанци се нису петљали у рад страних мисија па су Елси Инглис и њено особље до миле воље могли да се баве својим пацијентима, а њих је, разуме се, сваким даном било све више.

Уз све бриге које су је мориле Елси је почела да се прибојава и нове епидемије пегавца јер су пацијенти били изгладнели, исцрпљени, болнице претрпане. Било је ужасно хладно. Размишљајући шта да ради, покушала је да измоли од Аустријанаца бар једну зграду у коју би сместила оболеле. Одбили су је. Није јој преостало ништа друго него да опет прибегне импровизацији. У једном углу неког магацина направила је мало купатило и у њега ставила два

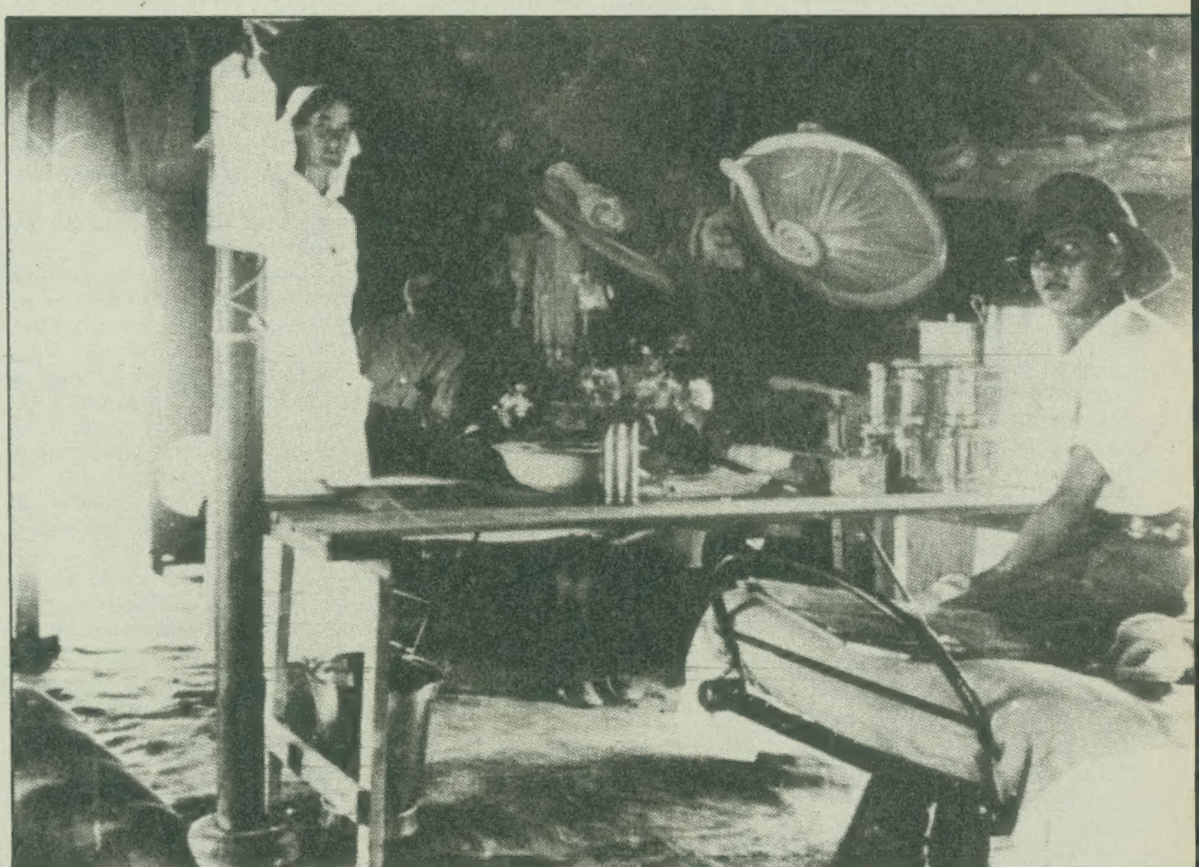

Једна од боље опремљених пољских болница кроз коју су прошле стотине рањеника

апарата за дезинфекцију и лично надгледала прање веша. Захваљујући томе, избегла је оно чега се највише плашила – епидемију.

Четвртог фебруара 1916. Аустријанци су одлучили да Елси и особље њене болнице врате у домовину. Официру који јој је саопштио то наређење није могла да каже не. Дубоко у срцу веровала је да то није крај. Њена помоћ Србији је и даље била потребна.

Вративши се преко Будимпеште и Беча у Енглеску, одлучила је да не мирује. Поново је организовала велику јединицу Болнице шкотских жена која је у Русији требало да се придружи једној српској дивизији. Ову дивизију сачињавали су добровољци са аустријских територија и њена команда била је смештена код Одесе. Већ у јесен исте године Елси је са својом новом јединицом отпутовала до Архангелска и наставила возом. Са њом су и даље биле две даме које нису прекидале свој међусобни рат: Лилијан Чесни и Евелин Хаверфилд.

Српски војници о којима су се старале прошли су кроз такве ужасе да је, радећи данонoћно, Елси на смт оболела. У новембру 1917. била је већ толико изнурена да је особље њене болнице одлучило да је заједно са српским рањеницима евакуише из Архангелска. Елси је имала још само толико снаге да се докопа обала Енглеске. Пре него што је брод којим је пловила стигао до Њукастла, последњом снагом обукла је униформу и одржала својим Србима последњи говор. Кажу да није било тог јуначког срца које је успело да задржи сузе.

Двадесет седмог новембра, само дан по искрцавању, умрла је жена који су српски војници хтели да учине светицом. Њеној сахрани у Единбургу присуствовале су не само хиљаде жена, медицинских радника и обичних грађана, него и припадници дипломатског кора и бројни политичари.

Жени за коју је Винстон Черчил рекао да ће јој име светлети у историји посвећена је Меморијална болница у Единбургу и једна од београдских. Касније је ова болница добила име Железничка а данас је део КБЦ „Др Драгиша Мишовић". Спомен-плоча посвећена овој великој жени и још већем хуманисти и пријатељу Срба стоји, рекли бисмо помало незапажено, у холу Медицинског факултета у Београду.

Приредила:
Олга Вукадиновић

Чему нас учи закон вероватноће

ГРОМ ИЛИ ЗГОДИТАК?

Стручњаци са универзитета у Питсбургу, у Пенсилванији, дошли су до сазнања да туширање, односно вода приликом туширања, ослобађа хемијске материје које могу да нам нашкоде. Другим речима, док се ми сапуњамо и задовољно певушимо у купатилу, једињења која се налазе у води претварају се у хемијска испарења чија је концентрација, али и утицај на нас, десет пута већи него кад ту исту воду пијемо.

Ако се још нисте уплашили, помислите на оно што свакодневно радимо и не можемо да избегнемо, а то је додиривање новца. Треба да знате да 13 одсто металног новца засигурно преноси заразне болести. А кад су папирне новчанице у питању, ствари стоје још горе: готово половина тог новца који нам дневно прође кроз руке може да нас зарази!

Изгледа да не знамо шта је то ризик и чему можемо, не можемо или не би требало да се надамо у животу

Судбоносно „да"

Чини се да нас са свих страна вребају некакве опасности. Ако сте се икада забринули и упитали да ли је у овом нашем свету све баш толико опасно, ево како гласи одговор који ће вас сигурно изненадити:

Свет је данас много здравији и много безбеднији него што је био у прошлости. Доказ је све дуже просечно трајање људског века. Међутим, још је занимљивији податак да човек ни издалека не зна шта је то стварни ризик и да има потпуно погрешна схватања о опасностима у животу.

Могућност да погинемо у некој авионској несрећи, чак и ако стално путујемо авионом, 800.000 пута је мања од опасности да се угушимо залогајем хране. А вероватноћа да ћемо умрети кривицом лекара или због неке компликације у вези са здрављем стоји у односу 1:84.000.

И кад смо већ код фактора вероватноће, доказано је да већина уопште није у стању да процени ситуацију. Зато бисте већ следећи пут кад се одлучите да учествујете у некој игри на срећу морали, на жалост, да имате у виду да је могућност да погинете од грома бар 13 пута већа од могућности да постанете милијардер!

Осигуравајућа друштва на Западу с изненађујућом прецизношћу могу да одреде како ће и зашто већина осигураника да оконча свој живот. На основу података добијених од установа које се баве статистиком, осигуравајућа друштва у Америци, на пример, знају да ће у току године око 750.000 људи умрети од неке срчане болести, 68.000 од плућних болести, од тога 200 од туберкулозе, исто толико у поплавама, да ће 100 људи страдати од урагана, а 50 од уједа змије или стршљена.

Подаци говоре и то да гојазност која премашује нормалну тежину за 30 одсто скраћује живот за три и по године, а сиромаштво за две и да они који су одлучили да се не жене треба да знају да су себе осудили на читавих десет година живота мање. (Жене имају више среће: неудате ће живети само четири године мање). Кажу да ово никако не би требало схватити као шалу, баш као ни податак да они који пуше сваком цигаретом скраћују себи живот за десет минута!

Ево још једног занимљивог податка: могућност да вам се покида каиш на панталонама и да вам оне спадну постоји само једном у 36.000 година!

Од раја до пакла

Канадски психолог Џералд Вајлд утврдио је да у западном свету проценат смртности од насиља и несрећних

„Клипборд", компјутер који... ПИШЕ, БРИШЕ И НЕ УЗДИШЕ

У овом вратоломно брзом времену, када без компјутера практично не знамо ни да ли смо уморни или задовољни и када је компјутеризација заузела бусије свуда око нас, лични рачунари су некако чудно мировали. Од 1983 – појавом лаптопса, малог преносног компјутера кога смо могли да пунимо подацима и пет сати а да он за то време нема везу са „централом" – донедавно су нам електричари нудили тек нешто додатне опреме за њега. Ништа револуционарно, дакле.

И онда се на изложби компјутера у Сан Франциску појавило нешто сасвим ново. По-

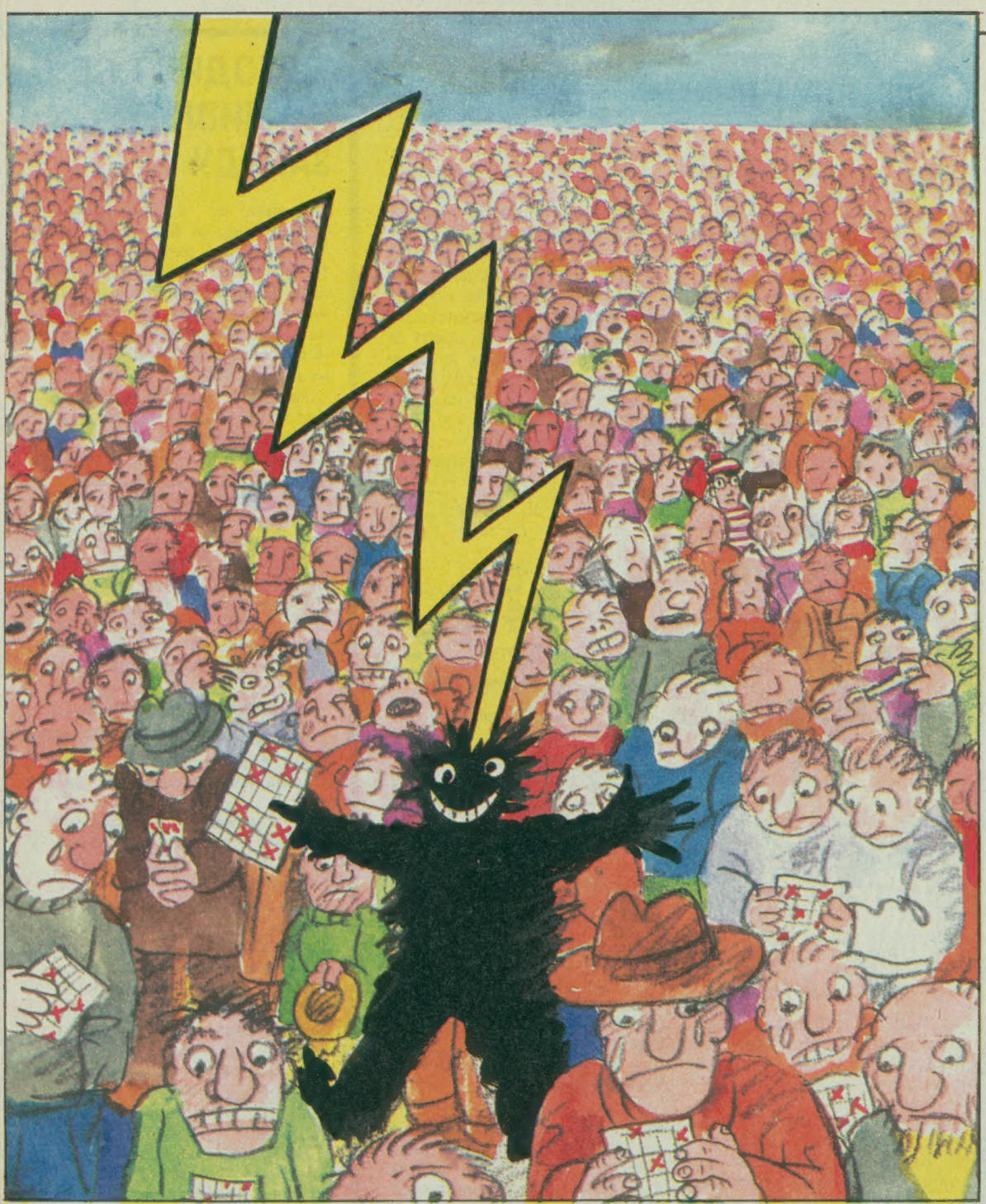

случајева ни издалека није онакав како се мисли. Напротив, у овом веку готово да се није ни мењао упркос напретку науке и технике. Он је израдио и научну студију из које произилази да свако од нас сасвим свесно прихвата одређени ризик. Чак и ако се сигурност повећа, човек ствара нове услове за ризик. Ако се, на пример, услови за вожњу на неком путу побољшају изградњом додатне коловозне траке, возачи ће се осећати сигурније и возиће још брже, потирући тиме предност постигнуту бољим протоком саобраћаја. Или, кад се на некој раскрсници побољша безбедност, ту се смањује број незгода, али се он повећава на неком другом месту дуж пута, што директно „надокнађује" смањени ризик.

Управо на овим примерима изведен је један занимљив закључак: да у животу не постоји начин да се избегне ризик! Зато мислите на закон вероватноће који је на вашој страни и увек имајте на уму да околности које вам се чине сасвим повољне, у ствари, нису такве јер су изненађења увек могућа.

Постоји прича о неком пословном човеку из тридесетих година овог века, кад је у Америци била велика економска криза, који је у очајању и немогућности да плаћа порезе и да се бори против лопова, продао своју кућу и фирму и отишао да живи на неком мирном острву у Тихом океану. Изврсна клима, прекрасне плаже... Све у свему – мали рај. А како се то острво звало? Иво Џима, поприште најкрвавијих сукоба у Другом светском рату између Америке и Јапана.

С. И.

Илустровао: Растко Ћирић

сле три и по године рада дотад готово непозната компанија „Го" из Фостер Ситија (Калифорнија) понудила је свету увек жељном новина изузетан изум. Реч је о такозваном клипборду, компјутеру који замењује и својим способностима увелико надмашује писаћу машину.

Нешто већи до обичне бележнице, тежине око два килограма, клипборд уместо класичне тастатуре има кристални екран и малу електронску оловку. Ако желите да забележите неки податак, довољно је да га поменутом оловком једноставно забележите на екран, као што то чините на обичној хартији. И догодиће се чудо. На екрану ће се ваш рукопис као у некаквој магији претворити у слова. Ни то, наравно, није све. Јер, погрешили сте и хоћете да замените исписану реч. Једноставно је прецртате или избришете, полут исправљања грешака сунђером на школској табли. Наравно, могуће је мењати и целе реченице, о интерпункцији да не говоримо. Ова паметна машина може да уради све што замислите.

Стручњаци компаније „Го" припремају, тако су бар изјавили на поменутој изложби, и још неке новине које ће и те како помоћи свима који се са терена враћају да би прикупљеним подацима напунили главни компјутер и потрошили доста времена за испуњавање којекаквих података потребних централној банци података. Једноставно, имаће уза се мали компјутер величине дописнице и електронском оловком уписивати оно што сматрају за потребно. Истог тренутка подаци одлазе у централни компјутер. Тада, на пример, полицајци неће морати да одлазе у своје станице и ту сређују прикупљене податке. Биће, дабоме, лакше и трговачким путницима, али и свима онима чији је рад везан за терен и путовања.

Да се досад мала и сасвим непозната компанија „Го" из сунчане Калифорније не шали, показује и податак да се увелико припремају да помогну и онима које мрзи да пишу и бришу на клипборду. Ти лењивци ће, уз подршку малог компјутера, једноставно само издиктирати поруку или информацију, а послушна справица ће глас претворити у текст и то истом брзином којом говорите.

За сада се поуздано зна да ће серијска производња поменутог клипборда почети ускоро, а како се предвиђа његова цена ће бити између четири и шест хиљада долара. За сада су то, ипак, велике паре за мале компјутере.

Р. С.

КЕНГУРОМЕТРИЈА

Аустралијски палеонтолог Џон Макнамара дошао је до оригиналног метода за утврђивање обриса континената и острва у далекој прошлости који се, на жалост, може користити само тамо где су у прошлим геолошким епохама живели преци кенгура. Ове животиње, као и њихови наследници, имале су обичај да се одмарају на

морској обали леђима окренуте океану, ослоњене на своје јаке репове. У тој пози проводиле су дуго времена и напуштајући место одмора у песку остављале трагове својих стопала. Макнамара сматра да се линија обале у та далека времена може одредити према овим отисцима. Овај метод, тврди он, далеко је јевтинији и приступачнији од физичких метода, а није ништа мање поуздан.

ПШЕНИЦА ЈЕ ДЕШЊАК

Људи могу бити дешњаци и леваци и првих је отприлике седам пута више него других. А има ли међу биљкама левака и дешњака? Зачудо – има.

Лишће, цветови, плодови, корење и стабла биљака могу бити уврнути на десну или леву страну. Тако је слез изразити левак: код њега има 4,6 пута више лишћа извијеног улево него листова уврнутих надесно. Леваком се може сматрати и пасуљ

код кога је лишћа завијеног улево 2,3 пута више, код малине 1,7 пута, код липе 1,2 пута...

Јечам и пшеница, међутим, готово су чисти дешњаци. Код јечма је надесно завијених листова 17,5 пута више него улево окренутих, а код пшенице 1,6 пута.

И, као што је код људи десна рука јаче развијена код дешњака, а лева обратно, и код биљака дешњака (јечам, пшеница) десни листови су развијенији него леви, а код биљака левака (пасуљ, слез) јаче су развијени леви листови.

Левака и дешњака има и у животињском свету. Тако крабе-сигналисти имају десни или леви крак клешта несразмерно већи, а код птица крстокљуна, у зависности од места на коме живе, срећу се примерци код којих је кљун грађен као десно или левостране маказе. Код младих примерака рибе лист у Балтичком мору једно око шета око главе, а код старијих риба оба су смештена с једне стране, али при том код једних на левој а код других на десној страни.

Ипак, најзанимљивији примери левака и дешњака у зоо свету су пужеви и други мекушци: код већине од њих љуштуре су савијене надесно. Али, и међу њима има левичара, а неке врсте пужева граде себи улево или удесно савијене кућице, зависно од средине која их окружује.

БЕЧ НА СКРЕТНИЦИ

Сваке године главни град Аустрије мења свој положај на Земљиној лопти и то за целих 35 метара, да би се у току године поново вратио на почетну позицију. Ову несталност за коју се знало одраније сада су аустријски астрономи потврдили врло прецизним мерењем према звездама. Они су, наиме, утврдили да се Беч сели не само у годишњим већ и у месечним, а понекад и у седмичним интервалима. Само у неколико недеља Беч промени свој положај за три метра.

Научници ову промену положаја тумаче померањем Земљине коре као и покретањем житког језгра у унутрашњости наше планете.

Илустровао: Зоран Петканић Петко

ДОГОДИЛО СЕ НА ДИВЉЕМ ЗАПАДУ

Звали су га неукротиви Бил јер је био један од највећих, ако не и највећи, пљачкаш на Дивљем западу. Није било поштанске кочије која је могла да му умакне или обезбеђења у возу које би сачувало касу ако се он на њу намери.

Наравно, Бил Мајнер није био толико дрзак да најављује свој долазак. Иако се никада није знало где ће и када напасти, пратиоци возова и возачи поштанских кочија стрепели су чим би кренули на путовање.

Новине су пуниле ступце „подвизима" Била Мајнера. Довољно да крене прича широм Дивљег запада и да он већ у тридесет осмој години живота постане легенда.

Превара са Библијом

Цео Мајнеров живот био је вихор који би каткад утихнуо, а онда изнова узвитлао јавност.

Шта је могло шеснестогодишњег дечака са богате очеве фарме у родном Кентакију да повуче на странпутицу осим жеље за авантуром. А златна грозница у Калифорнији привлачила је управо такве личности. Некога је срећа послужила, Била Мајнера није. Вукао се изгладнео између шатора разапетих у блату, а онда му је синуло... Окупио је неколико истомишљеника и за трен ока момци су опљачкали поштанску кочију и однели злато у вредности од 75.000 долара! За оно време невиђено богатство. Млади бандити обавили су прљави посао и не трепнувши.

Али, то је био само почетак. Уследило је још неколико пљачки. Разметање новцем голобрадих преступника није остало незапажено и Бил Мајнер је са друштвом упао у клопку. Добио је десет година у суровом затвору Сен Квентин.

Већ првих месеци од дивљег је постао смеран момак, Бил Мајнер се тако покајнички понашао да су се чак и чувари, познати по не баш нежном односу према кажњеницима, сажалили. Штавише, Мајнер нигде није хтео да крочи без Библије. Читао ју је сатима и проповедао међу затвореницима племенитост и доброту не пропустивши да истакне да је криминал највеће зло.

ПЉАЧКАШ МЕКОГ СРЦА

Појава Била Мајнера јединствена је у раној америчкој историји – иако је важио за једног од највећих бандита, никада није пуцао на човека

О покајничком држању младог преступника чуло се и изван затвора и утицајни људи заложили су се да се условно пусти на слободу. Тако је Мајнер уместо десет одлежао две године робије. Кад је напуштао затвор, очи су му биле пуне суза у знак захвалности.

Каква превара! Само што је изашао из робијашнице, Мајнер је пожурио у Колорадо и потражио злогласног разбојника Била Лероја. Заједно су опљачкали једна поштанска кола и однели позамашну количину злата, али су се одмах потом и разишли јер се Мајнеру није допала Леројева крволочност. Као да је слутио да ће Лерој бити ухваћен и обешен после само недељу дана.

Затвор није препрека

Схватајући да се број потерница за њим увећава, Мајнер се за извесно време повукао у миран живот. Настанио се у малом месту Онондаго у савезној држави Мичиген, разуме се, под лажним именом. Постао је велики верник и грађани су се поносили њиме.

Шта вреди, Мајнера није држало место. У Онондагу је провео само неколико месеци. Једне ноћи је ишчезао. Пут га је повео на Запад. Повезао се са старим другаром Стантоном Џонсоном. Пажљиво су бирали и пљачкали поштанске кочије. Узалуд су им потере стално биле на трагу, познавали су тај крај као свој џеп.

Да ли је Мајнер намерно мењао саучеснике да би сваки пут другачије извео пљачку и заварао потеру, тешко је рећи. Тек, напустио је Џонсона и удружио се са Џемсом Крамом, такође познатим пљачкашем. Направили су прави подвиг опљачкавши поштанску кочију за Сонору на путу који је био веома прометан. Потера их није остављала на миру пуних 15 дана. И докопала их се. Обојица су осуђена на по 25 година робије у затвору Сен Квентин.

Стражари нису више наседали на Мајнерово носање Библије, исти трик није могао да прође два пута.

Пуне 22 године провео је Бил Мајнер у затвору Сен Квентин. Када је пуштен, нашао се пред измењеним светом. Није више било поштанских кола. Али, била је ту железница. Мајнер је ускоро, уз помоћ двојице разбојника, опљачкао поштански воз код Корбета у савезној држави Орегон. Плен је био велик и Мајнер се повукао у Канаду. Купио је мали ранч у близини градића Мерит.

Убрзо је целу Канаду узбудила вест: из поштанског вагона брзог воза опљачкано је око 300.000 долара. Одмах се знало да је то могао да учини само Бил Мајнер. Издата је потерница и Мајнер је са групом одметника убрзо ухапшен. Иако већ у годинама, успео је да побегне из затвора Њу Вестминстер. Прешао је на територију Сједињених Америчких Држава и наставио да пљачка возове а затим се нагло примирио. Ипак, једног дана неки детектив препознао је Мајнера у лику старчића који сади цвеће у башти своје кућице у забитом градићу.

Опет је Мајнер ухапшен и опет је, сада после годину дана, успео да побегне из једне тамнице у савезној држави Џорџији. У то време имао је око 70 година!

Јавност је преко штампе тражила да полиција остави на миру тог сломљеног старца. Можда би у томе и успела да Мајнер није освануо у Калифорнији и сам опљачкао један воз. На изласку из вагона чекао га је детектив са упереним револвером. Имао га је и Мајнер.

– Никада нисам потегао оружје на човека нити било кога ранио за целог свог века! – објаснио је касније судији. – Оружје сам увек носио, али жртву нисам никада ни ударио.

Била је то истина.

Мајнер је осуђен и враћен у затвор Сен Квентин где је убрзо умро у затворској болници.

Мајкл Тод

Илустровао: Бранко Јовановић

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

© 1990 by King Features Syndicate, Inc. World rights reserved

JAT

JUGOSLOVENSKI AEROTRANSPORT

НАГРАДНА АКЦИЈА

ПРЕДЛОЖИТЕ ИМЕНА ЗА НОВЕ АВИОНЕ ТИПА MD-11

Уколико ваш предлог буде одабран, добијате два иностранa аранжмана у организацији AIR LIFTA, за вас и вашег пратиоца – сапутника.
Имена авиона могу бити: имена градова, река, планина, научника, уметника, авијатичара...

Четири авиона типа MD-11 ускоро у флоти JAT-а.
MD-11 је тромоторац, усавршена верзија првог „Дагласовог" дугопругаша DC-10 којим JAT данас обавља свој интерконтинентални саобраћај. Са 323 путника у стању је да прелети 13.000 km без слетања, што представља раздаљину већу него од Београда до Лос Анђелеса. Троши 20 одсто мање горива од свог претходника DC-10.

JAT дуголинијски саобраћај:
Њујорк, Чикаго, Бангкок, Куала Лумпур, Сингапур, Сиднеј, Мелбурн.

Купоне за награ́дну игру слати на адресу:

JUGOSLOVENSKI AEROTRANSPORT

ИНФОРМАТИВНО ПРОПАГАНДНИ ЦЕНТАР – ЗА НАГРАДНУ АКЦИЈУ –
Хо Ши Минова 16
11070 НОВИ БЕОГРАД
Рок за слање предлога имена авиона је 22. 3. 1991, до 12 часова.

Наградни купон

Ваш предлог за име авиона MD-11 .....

Име и презиме .....

Поштански број и место .....

Улица, кућни број и број телефона .....

Гљивице које су промениле свет

ВАТРА СВЕТОГ АНТОНИЈА

Жртвама ове болести, за коју још нема лека, или отпадају врхови прстију, носа и ушију или од врелине у удовима скачу као махните док не попадају мртве

Љубичастоцрна гљивица Claviceps purpurea, одавно хара човечанством. Истовремено, уз велику пажњу и у мајушним дозама, она је од огромне користи у медицини: спречава крварење, изазива снажно грчење мишића па убрзава порођаје и изазива побачаје без хируршког захвата. Она је, такође, основни састојак халуциногена LSD-25, веома опасне дроге.

У количинама једва већим од микроскопских ова гљивица, обично звана ergo (од француског: ergot = ражена главница), изазива ерготаминско тровање, страшни ерготизам, у средњем веку познат као „ватра светог Антонија", који се јавља у ужасним епидемијама и оставља пустош посуту лешевима.

Ерготизам, за који још није пронађен лек, добија се од тровања брашном у коме постоји Claviceps purpurea. Јавља се у

облику гангрене и тада обамиру и отпадају врхови прстију, носа и ушију или у конвулзивном виду с тешким и неиздржљивим грчевима у ногама и рукама. Жртва тада махнито поскакује, удови јој „горе" и отуда назив ватра.

Године 994. преко 40.000 људи у две француске провинције помрло је од ерготизма. А 1722. славни руски цар Петар Велики морао је да одустане од освајања Турске јер су се, уочи битке код Астрахања, цела његова коњица и још 20.000 војника разболели од „ватре светог Антонија".

Последња епидемија таквог тровања забележена је 1951. године у француском селу Пон-Сент-Есприи.

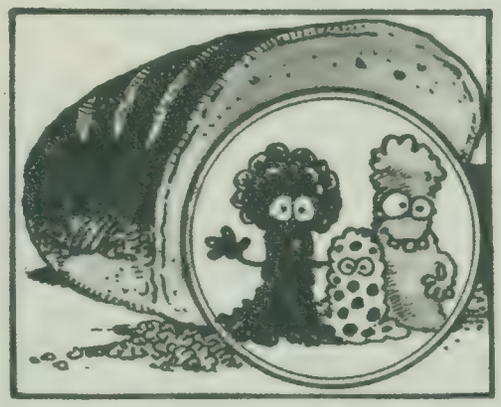

Џиновски корак генетике

Обична хлебна плесан Neurospora crassa омогућила је научницима да дођу до свакако најзначајнијег биолошког открића 20. века: ДНК – дезоксирибонуклеинске киселине. Ова црвенкаста гљивица има кратак животни циклус и довољна јој је једноставна подлога да би се размножила.

Захваљујући комбинацији ове две особине Џорџ Бидл и Едвард Тејтум добили су 1958. године Нобелову награду за откриће улоге гена у преношењу наследних особина с једне генерације на другу.

Када су гљивицу изложили рендгенским зрацима, ови истраживачи сагледали су мутацију гена, односно саставне делове ДНК, а затим пронашли који гени одговарају одређеним особинама. Од тог часа генетика је кренула џиновским корацима и у року од непуне две деценије успела да рукује генима по вољи и потреби.

Сејач смрти

Обичан квасац за справљање хлеба и пива једном је употребљен као убитачно оружје. Пред, како се очекивало, крај Првог светског рата Немци су остали без нитроглицерина и подмазивача, али су некако открили да од сасвим безазлене сићушне гљивице Saccharomyces cerevisiae, у ствари пивског квасца, може да се добије глицерин, неопходан састојак експлозива.

Ферментацијом квасца са сахарозом, нитратима, фосфатима и натријумовим

сулфатом Немци су производили хиљаду тона глицерина месечно и то им је помогло да рат продуже за још годину дана.

Први чудотворни лек

Неколико тачкица плавозелене буђи дале су бактериологу др Александеру Флемингу кључ за проналажење једног од најдрагоценијих лекова за спасавање људских живота. Године 1928. он је приметио да је његова култура бактерија стафилокока загађена кружним симетричним колонијама гљивице Penicillium notatumchrysogenum и да су око сваке колоније све бактерије стафилококе мртве.

Доктор Флеминг је, касније, открио да та гљивица убија и друге клице, изазиваче ужасних болести као што су пнеумонија, гонореја, дифтерија, сифилис... не оштећујући при томе људске ћелије.

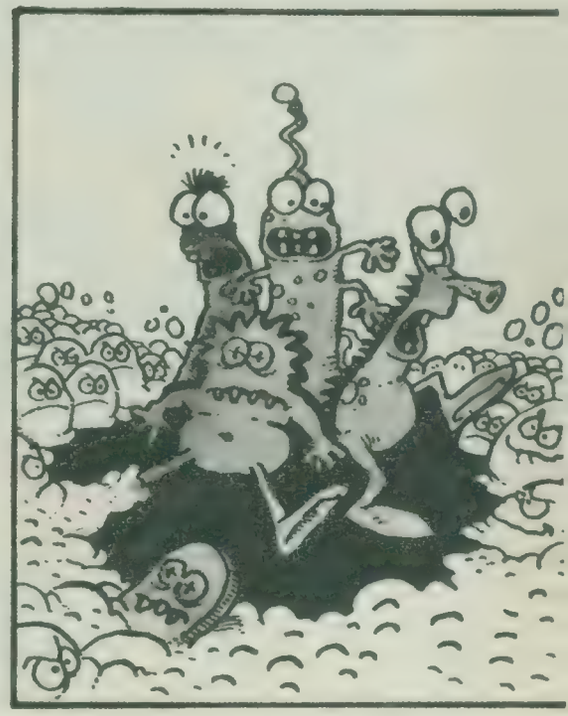

Плавозелена плесан га је тада веома заинтересовала, али никако није успевао да из ње изолује активан елемент. То су године 1939. учинили Хауард Флори и Ернст Чејн издвојивши пеницилин, лучевину из плесни у развоју, и утврдили да убија бактерије.

Пеницилин је, као први моћан антибиотик, направио револуцију у лечењу многих до његовог проналажења неизлечивих болести. Флеминг, Флори и Чејн добили су 1945. године Нобелову награду за пионирски рад са обичном воћном буђи која је дала први прави „чудотворни лек".

Посластица од буђи

Према старој легенди неки француски пастир заборавио је свој ручак, хлеб и сир, у пећини на брду код града Рокфора. Када га је случајно нашао неколико недеља касније, сир је био сав прошаран плавкастим жилицама и веома укусан!

Нико жив није умео да објасни како је до тога дошло све док амерички бактериолози нису 1918. године открили плаву буђ, гљивицу која је, за успомену на легенду, добила име Penicillium roquefortii.

Сви такозвани плави сиреви – француски рокфор, италијанска горгонзола, енглески стилтон, норвешки гамелост, грчки

копанисти, швајцарска паља – дугују свој посебан пикантни укус баш тој плавој буђи која се на сиру развија брзо све док се и сам сир не претвори у буђ.

Било би лепше рећи да гљивица у сиру зри него да га буђави, али је потпуно исти процес.

Жута куга на кикирикију

Aspergillus flavus је на изглед невина, али смртоносна жућкаста плесан која се зове и афлатоксин. Мада је вековима била узрок безбројних смрти, у ову гљивицу нико није посумњао све до 1960. године. Тада се умешао пуки случај.

Те године тајанствена болест поморила је у Великој Британији око 100.000 младих ћурки и никако није јењавала. Међу узгајивачима је завладала паника и бактериолози су на брзу руку, али без грешке, „ћурећу болест X" приписали тој гљивици која се развијала на зрнима кикирикија у храни даваној живини.

Отпоран, широко распрострањен и убитачан афлатоксин је и моћан изазивач рака јетре код човека. Упркос томе људи га одавно, у малим дозама, употребљавају у процесу справљања соса од соје и чувене јапанске пиринчане ракије саке. Али, гљивица се лако отима контроли и тада изазива помор.

Ова „жута куга" најбоље успева на ускладиштеном кикирикију, пиринчу, кукурузу, пшеници, кромпиру, грашку, сланини и кобасицама. Довољно је да средина буде топла и влажна: ако постоји и једна једина колонијица гљивице, она ће у року од 24 сата да захвати цело складиште.

Влада пала због кромпира

Политичку историју једног дела света променила је микроскопски сићушна гљивица Phytophthona infestans која је 1845. године довела Ирску на руб пропасти од глади.

Топло кишовито јулско време те године обезбедило је идеалне услове да се ова бела гљивица масовно размножи по младицама кромпира – главној ирској намирници – и зелени жбуњићи претворили су се, у року од неколико дана, у смрдљиво смеђе бусење.

Цео род на острву је пропао, пола милиона људи помрло је од глади, око два милиона Ираца иселило се, махом у Сједињене Америчке Државе, а Ирском је пуних шест година владала „бела смрт". Гљивица се ширила муњевитом брзином, један заражен кромпир уништавао је тону здравих.

Британски председник владе Роберт Пил покушавао је да натера Парламент да укине порез на увозне житарице и, док су се тамо водиле бескрајне расправе да ли се то учини или не, Ирска је пропадала од глади.

Помоћ је стигла тако касно и у тако недовољним количинама да је због тога следеће године Пилова влада морала да поднесе оставку.

Плантажа лимуна без лимуна

Све до раних двадесетих година нашег века Италија је производила око 90 одсто лимунске киселине и то од лимунова слабијег квалитета. Под именом калцијум-цитрата ова киселина извожена је углавном у Сједињене Америчке Државе и била веома скупа, око два долара за килограм, а употребљавана је као незаменљив састојак у индустрији хране и лекова.

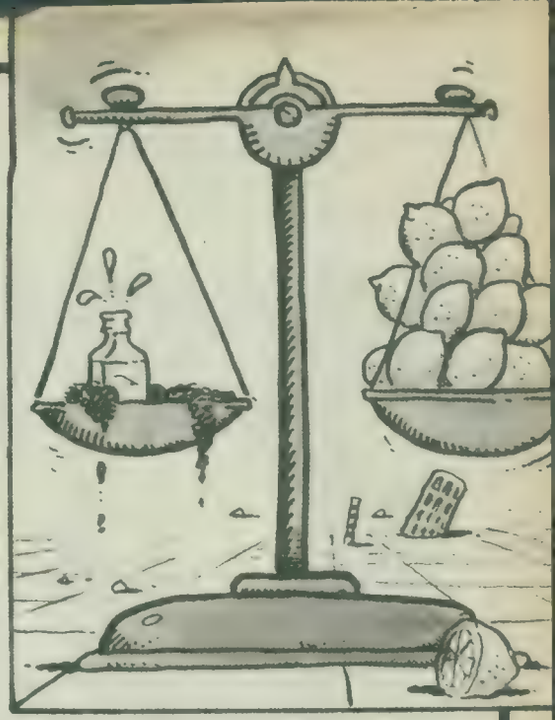

До краха италијанског монопола дошло је када су амерички хемичари открили да гљивица Aspergillus niger, црна плесан, даје лимунску киселину када се гаји на одређеној култури. Прилику су оберучке искористили усавршивши производњу из гљивице и фирма „Чарлз Пфицер и комп." из Бруклина у Њујорку постала је позната као „највећа светска плантажа лимунова" – без и једног јединог лимуна на видику.

Поља са црном плесни ускоро су давала толике количине лимунске киселине да јој је до 1923. године цена пала на пола долара по килограму и Италију избацила из бизниса уништивши јој индустријску грану од које се богатила.

Антибиотик против туберкулозе

Гљивица Streptomyces grisens, која живи у прљавштини и ђубрету, постала је славна 1943. године када је др Селман Ваксман открио да се од ње добија антибиотик стрептомицин, лек против туберкулозе на коју пеницилин није деловао.

Стрептомицин је први пут, успешно, примењен на човеку 1945. године, а 1952. др Ваксману – који је и измислио реч антибиотик – одато је за велико откриће признање Нобеловом наградом.

Припремила Б. Дожић

Илустрово: Добросав Боб Живковић

КОДО – музика удараљки и срца

БУБЊАРИ ИЗЛАЗЕК

За групу младића са јапанског острва Садо свирање у бубњеве није само занат него и филозофија живота

Прича о групи „Кодо" почиње пре двадесет година на острвцу Садо које се налази у Јапанском мору, северозападно од Хоншуа. Из овог краја млади су масовно одлазили у велике центре (Токио, Осаку и Нагоју) у нади да ће тамо брже и лакше остварити своје животне циљеве. Један учитељ је желео да по сваку цену заустави ово осипање људи. Тако је рођена идеја да се на острву отвори стална школа за оне који желе да свирају неки од традиционалних музичких инструмената, међу којима је бубањ на првом месту.

Првој генерацији ове школе било је најтеже, нарочито зими, јер су спавали под шаторима, а преко дана свирали на отвореном. Међутим, нико није одустао. Острво Садо, музика и живот у заједници били су довољни тим младим људима који су трагали за новим квалитетима живота. Њихова марљивост и одлучност задивили су острвљане, па је од локалних власти затражено да им одобри коришћење једне напуштене школске зграде у месту Мано.

За четири године учења и живота у самоћи млади који су изабрали Садо постали су

Радионица Асано основана је 1609. Јокијуши сам израђује највеће бубњеве – по један сваке две године.

Двојица на бубњу тешком преко 300 килограма

За чланове групе „Кодо" свирање је истовремено и велики физички напор. Док ударају у ове бубњеве, ноге су им сатима затегнуте, а тело нагнуто уназад.

ЕГ СУНЦА

Бубњари испред једног светилишта на Саду. На овај начин Кодо обједињује музику и религиозну медитацију.

прави мајстори бубњари и подједнако добри извођачи на другим традиционалним инструментима као што су „кото" (харфа са тринаест жица), или „шинобуе" (флаута од бамбуса са шест или седам жица).

Године 1975. дебитовали су пред публиком под именом Ондекоза (демони-свирачи) и доживели огроман успех. Обишли су Јапан, Америку, Европу... Велики бубњеви који прате плес и нежни звук флауте свуда су дочекивани с узбуђењем и одушевљењем.

Шест година касније групи је понуђено да сними филм Одбили су јер оно чиме се баве за њих није само занат него и филозофија живота. Група остаје на острву, верна себи, и постаје „Кодо". А „кодо" на јапанском значи „ритам срца". Кажу да велики јапански „даико" бубањ производи управо те тонове срца – да им даје јачину, убрзава их, успорава, да трепери као срце..

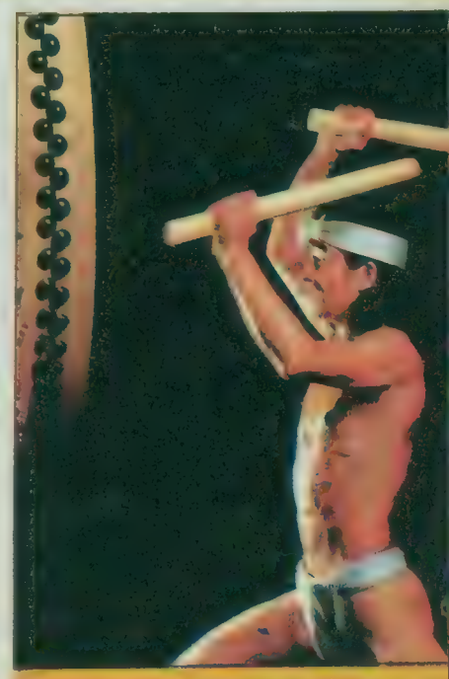

Израз лица и зној најбоље сведоче о физичком и умном напору којем су изложени Кодо свирачи. Ударци су понекад толико јаки да пуцају удараљке.

Зној усред зиме

„Кодо" наручује бубњеве код мајстора Јокијуши Асана. Он је потомак породице која се одувек бави израдом ових инструмената. Из његове радионице на периферији веома насељеног града Каназаве годишње излази око 600 бубњева свих величина, од огромног „о-даико" бубња који има пречник два метра и тежину око 300 килограма до „шиме-даико" бубња, не већег од кутије за шешир.

Стабилност највећег бубња обезбеђује се нарочитим конопцем дужине 50 метара. Тај посао обаве два човека за отприлике 15 минута, а толико је тежак да се и у празној сали школе у Саду, која се не греје ни усред зиме, окупају у зној.

„О-даико" бубњеве израђује Асано лично, а за сваки од њих утроши две године. Дрво набавља у Камеруну. Оно је од руже која тамо расте у брдима. Сече га механички и ручно. А да би обрадио унутрашњост највећег бубња и постигао жељени звук, понекад користи и вајарски скалпел.

Спољашњу и унутрашњу површину бубња Асано затим покрива слојем песка и неколико пута пре мазује лаком...

Растеже кожу (од краве или коња), причвршћује канапом и шрафовима и влажи више пута на дан. Само он зна кад звук бубња подсећа на откуцаје срца. Тек тада поставља украсне гвоздене копче, уграђује прстенове за пренос и ручно исписује име примаоца.

Фуџимото заустављa дах

Још је ноћ кад група „Кодо" устаје из кревета. Зими се буде у пола шест, лети сат раније. Дан почиње трчањем... Прелазе најмање двадесет километара. Киша, сунце, топлота, хладноћа, ништа не значе овим људима који стално морају да имају кондицију атлетичара да би могли да буду оно што јесу. А острво као да припада само њима – камените обале, пусте плаже и потпуни мир.

После трчања раде јога вежбе, гимнастику и дижу терет. Онда доручкују – само пиринач. Али, још није време за бубњеве. Чланови групе сами бринy о кући, иду у куповину и кувају...

Од девет почињу вежбе. Осим кратке паузе за ручак све остало време посвећују бубњевима и другим инструментима. У шест увече у школи која читав дан вибрира од звука наједном завлада мир.

Шеф групе је најстарији Фуџимото, специјалиста за „о-даико" бубњеве. Има тридесет девет година и тело двадесетогодишњака. Његов наступ с великим бубњем заустављa дах публици у, обично, препуној сали. „Ми нисмо супербића нити смо нека секта. Ми смо обични људи који воле оно што раде", каже он.

Њихова представа је прави спектакл, нешто што сигурно никада нисте видели ни доживели. Из својих малих и великих бубњева измамљују хармонију, снагу и звук који се не може замислити.

Свирање у највећи бубањ је истовремено и игра. Покрети тела и велике удараљке које се користе час пуном снагом, час сасвим нежно, пластично допуњују различите звукове.

Чланови групе „Кодо" носе једноставну одећу. Најчешће важи правило: што је инструмент већи, то је одећа лакша. У ураганском финалу „О-даика" Фуџимото има на себи само бели повез око паса и бокова.

После буре следи смиривање (ритма). После живота – смрт. Неки пореде музику „Кода" с природним феноменима. Тешко је, кажу, поверовати да су то „обични људи који само воле оно што раде".

Д. В.

ВЕСТИ ИЗ ПЕТЕ ДИМЕНЗИЈЕ

Мумијина клетва

Полицајац Џорџ Лабраш чувао је благо фараона Тутанкамона у Музеју М. Х. де Ланга у Сан Франциску када је доживео тежак мождани удар. То се десило 1979.

године, али тек у јануару 1982. Лабраш је покренуо судску парницу тврдећи да болест и те како има везе са његовом службеном дужношћу. У тужби је навео да је био жртва мумијине клетве и као доказ изнео многобројне друге случајеве смрти и болести.

Адвокат Данијел Мегвајер, који је бранио град Сан Франциско од оптужбе о фараоновој освети, каже да му није познат ниједан судски спор који је окончан обештећењем жртава клетве. А један, још увек крепки, старац Ричард Адамсон, који је од 1923. до 1930. спавао као стражар у гробници одмах поред мумије, изјавио је недавно да је прича о клетви била намерно протурена да би се заплашили пљачкаши гробница.

Надлежни суд у Сан Франциску сложио се са овом тврдњом и Лабраш је изгубио спор. После тога пријатељи су га саветовали да покрене судски спор у Египту.

Ратови звезда

Астрономи су дуго веровали да су галаксије распоређене мање или више равномерно широм свемира, али недавно су откривена подручја где су оне ретке или их уопште нема. Највећа међу тим интергалактичким шупљинама налази се у близини сазвежђа Волар, има више од 300 милиона светлосних година у пречнику – и пет пута је већа од свог најближег суседа.

На питање познатог часописа „National Enquirer" шта мисли о пореклу тих празнина, астронаутички инжењер Џон Шеслер износи веома смелу претпоставку. Једна флота међугалактичких ратних бродова, од којих је сваки располагао довољно разорном моћи да уништи један соларни систем, напала је неку супарничку суперцивилизацију и изазвала ланчану нуклеарну реакцију која је збрисала све околне галаксије.

Чак и нека цивилизација која у технолошком погледу није суперразвијена могла би да изазове такву катаклизму, сматра Шеслер. – И ми бисмо могли да уништимо нашу планету Земљу оружјима која се тренутно испитују или их већ поседујемо. То би пореметило гравитациону равнотежу Сунчевог система и ланчана реакција могла би одатле да крене. Не можемо знати до којих би се детаља то разарање проширило.

Шеслерова хипотеза, дабоме, не може тек тако да се прихвати. Астроном Пал Шехтер из америчког Центра за астрофизику, један од оних који су открили поменуту велики празнину, тврди да она, заправо, и није празна, него је насељена галаксијама које су довољно јасне да би се могле опазити. Па и сам Шеслер допушта могућност да је празнина, уколико заиста постоји, могла настати у случају да се нека огромна маса антиматерије сударила са нормалном материјом и на тај начин била уништена.

Све те претпоставке, међутим, полазе од неких нарочитих услова који можда нису постојали у време настајања свемира пре много милијарди година. Астрономима тек предстоји прави истраживачки посао у тој области. – Прилично је тешко определити се за неко објашњење које би звучало веродостојније од хипотезе о међузвезданом рату – закључује Шеслер. – Ја лично мислим да ни њу не треба искључити.

Илустровао: Љубомир Милојевић – Љубац

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

РЕКА ЈЕ ПОТЕКЛА УЗВОДНО

Пре петнаестак година Слободан Алексић скочио је у реку да спасе своју Зорану. Обоје је однела Сава. Игром судбине, недавно је њихов син Дејан скочио у хладну Ћетињу да спасе један живот

Сава је и те ноћи изгледала мирна, питома, помало мутна, али без таласа. Светлости Београда назирале су се кроз праменове магле. Београд је живео свој издвојен живот, ретко на реци, најчешће поред ње.

На великом броду морнари су се, опуштени и сасвим задовољни, радовали још једном дану када су надмудрили нашу највећу реку. И Слободан Алексић, морнар, и званично је постао управљач челичне грдосије. Довео је међу своје другаре, речне вукове, и породицу. Жену Зорану и двогодишњег Дејана. Да осете мирис реке у предвечерје.

Тренутак непажње, шта ли, тек с палубе се у Саву стрмоглавило тело младе лепе жене. Зорана се оклизнула на баричу уља и утонула у хладну воду.

Слепљена дуга плава коса нестајала је у тами воде. Онда поново изронила. Па опет. Морнар Слободан постао је свестан да се неки ђаво улио у Саву. Обучен, не размишљајући, скочио је у реку. И заронио. Заувек. Два млада тела нашли су тек другог дана. Река се, као, смиловала. Двогодишњи Дејан је непрестано плакао. Нису успевали ни играчкама да га подмите. Звао је тату и маму. И није чуо одговор. Никад.

Чудно име Ћетиња

Висок коштуњав момчић, седамнаесту још није напунио, ишетао је из Дома за децу и омладину „Петар Радовановић" у Титовом Ужицу на обалу Ћетиње. Био је петак, 22. јун 1990, рођендан васпитачице Раде Стевановић. И школска година је завршена, ваља само још сачекати сведочанство па правац село Костојевићи, код Бајине Баште. Пожелео се и деде Сретена Матића, баке Радојке, радовао се осмеху ујака Ратка и ујне Милесе. Месец је дана како их није видео.

Било је преподне, још хладњикаво. Тек је девет сати. На градској плажи нигде никога. Са дна великог акумулационог језера „Вруци" истекло је много мрзле воде. Није пријатно бућнути ни у подне. Дејан Алексић, у тренерци и патикама, стигао је до моста. Волео је да посматра Ћетињу с висине, мирну, без звука.

Замишљен, какав је одувек, посматрао је зеленооку бестидницу од реке која се грли с једном а очијука с другом обалом. Сетио се, тада, легенде коју је чуо од васпитачице Раде. По предању, Ћетиња је некад давно добила име по томе што сваке године, без изузетка, отима по неколико деце.

Илустровао: Бране Јовановић

А шта бих ја урадио, мислио је, када би сада, баш овог тренутка, неко почео да се дави?! Прво бих скинуо патике, па тренерку, погледао около да видим да ли могу да рачунам на нечију помоћ и онда...

Онда је видео гомилу малишана, пет-шест. Скочили су у реку, раздрагани и бучни. Ниједан није био старији од десет-једанаест година. За око му је залао плавокос дечак који се чудно и смешљиво батргао. Изиграва дављеника, хоће да привуче пажњу, веровао је. Мислио је да је и то део игре кад су се остали дечаци разбежали, запљивали према обали.

С друге стране, крајичком ока, приметио је младића који виче и показује прстом према дечаку који се, још је тако мислио, игра дављеника. Можда је ово више од игре?! Мучевито, не размишљајући да ли прво треба да скине патике или тренерку, Дејан Алексић се сјурио с моста и скочио у ледену воду. Дечак је нестао с површине други пут. Снажним завеслајима допливао је до њега, зграбио га за руку и, већ на измаку снага, довукао до обале.

Неодгонетнута тајна

Наредног јутра васпитачица Рада Стевановић је, с осмехом, утврдила да је њен миљеник Дејан Алексић био јако вредан. Изнад радијатора сушиле су се тренерка и патике. Момак, један од тринаест чланова породице у Дому за децу и омладину „Петар Радовановић", стидљиво се насмешио и рекао васпитачици да иде у Костојевиће, код деде и баке.

Тек када је отишао Рада Стевановић је сазнала, сасвим случајно, да је Дејан Алексић претходног дана, управо на њен рођендан, спасао дечака који се давио. Дошапнуо јој, у поверењу, мали Бошко, седмогодишњи штићеник Дома. Једино њему ћутљиви Дејан Алексић, повремено, исприча неку своју тајну.

Тајна, једна друга, остала је неодгонетнута до [illegible]с. Ко је дечак кога је, из Ћетиње, извукао момак који је сам закорачио у живот у тренутку кад је Сава уграбила његове родитеље?!

Дејан Алексић, сада ученик трећег разреда средње школе у Ужицу, са смешком одмахује руком и каже да то уопште није важно. Важно је једино да је води отео живот. Можда онај који је, пре петнаест година, изгубио на Сави. Време је да реке почну да теку узводно. Да, бар за малчице, врате изгубљено.

●●●

Дечак кога је из ледене Ћетиње, у последњем тренутку, извукао Дејан Алексић и даље се, рецимо да је и то сасвим разумљиво, колеба да призна родитељима да је он онај срећник због кога је, бар за извесно време, штићеник Дома за децу лишену родитељског старања постао главни јунак њихове вароши.

Тек недавно, када је у редакцији „Вечерњих новости" примио признање за свој подвиг, Дејан Алексић је поново видео Звездару, где се родио.

Петар Милатовић

Астерикс и Хелвети

I део

ЦРТА: УДЕРЦО (UDERZO) ПИШЕ: ГОШИНИ (GOSCINNY)

Ц, Ц, Ц! КАКВО БЛАТО!
НЕМА СОБА!
НЕЋЕМО СОБУ! ХОЋЕМО ДА ЗНАМО ДА ЛИ МЕЂУ ТВОЈИМ ГОСТИМА ИМА МОКРИХ ГАЛА!
НЕ! ИМАМ ГЕРМАНЕ, КЕЛТЕ, ИБЕРЦЕ, ГОТЕ, БРИТАНЦЕ, А СВИ СУ СУВИ!
?!
А ОВИ БЛАТЊАВИ ТРАГОВИ ЗА?!
А, ТО СУ МОЈИ! ЈА ВОЛИМ ПО НОЋИ ДА СЕ ШЕТАМ ОБАЛАМА ЈЕЗЕРА!
И ТО СУ ТВОЈЕ ЦИПЕЛЕ?
ДА, ЈА... ОВДЈ... ИМАМ НЕКОЛИКО ПАРИ...
У РЕДУ, ОНДА!
ИДЕМО ДА ПРЕГЛЕДАМО ДРУГЕ ГОСТИОНИЦЕ! АКО ВИДИШ ГАЛЕ, ОБАВЕСТИ НАС!
НЕ БРИНИТЕ!
ТРАГОВИ БЛАТА У МОЈОЈ КУЋИ! УЖАС! СВЕ ЗБОГ ТИХ ПРОКЛЕТИХ РИМЉАНА!

БРОБУДИТЕ СЕ! РИМЉАНИ ВАС ТРАЖЕ! МОРАМ ВАС САКРИТИ!
!?
СЛО-БОДАН ПРОЛАЗ! БРЗО!
АУХ!
ПАРДОН! ОДМАХ СЕ ВРАЋАМ!
ОПА!
КУ-КУ!
ВЕЋ МЕ НЕРВИРА ТА ЊИХОВА ТАЧНОСТ!
КЛИК!
КУДА НАС ВОДИШ?
У СИГУРНО СКРОВИШТЕ! БАР ЗА ПРВО ВРЕМЕ!
БАНКА НЕ РАДИ У ОВО ДОБА!
КУЋ! КУЋ!
НИРКИСЕ, ОТВОРИ! ТО САМ ЈА! ЕМЕН-ТАЛИКС!
ЗНАШ ЛИ ТИ КОЛИКО ЈЕ САТИ?

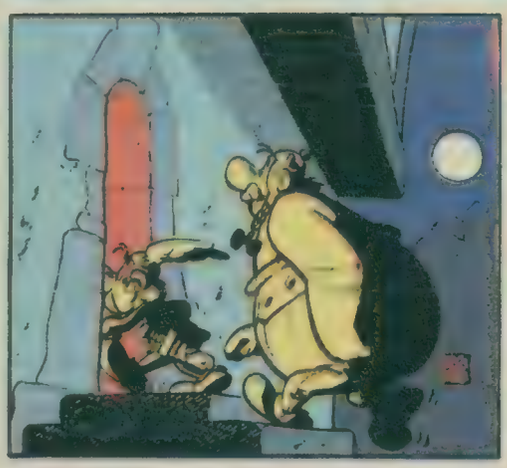

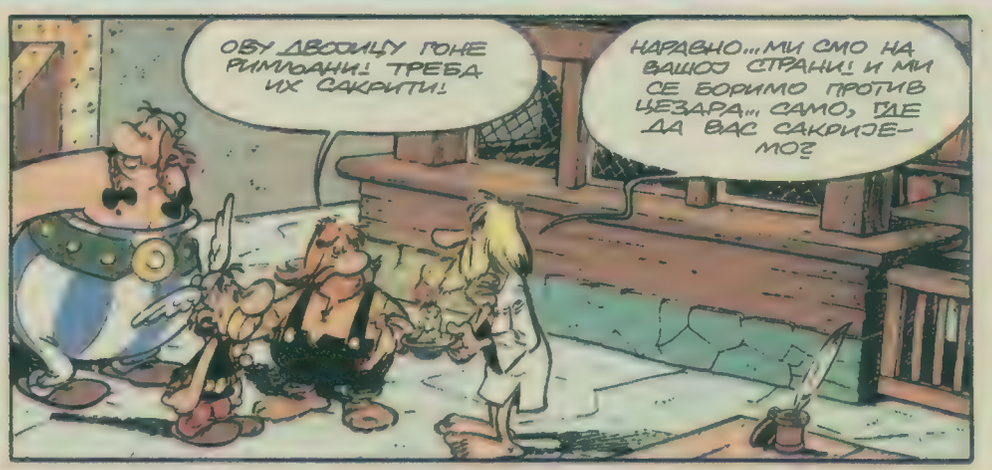
ОВУ ДВОЈИЦУ ГОНЕ РИМЉАНИ! ТРЕБА ИХ САКРИТИ!
НАРАВНО... МИ СМО НА ВАШОЈ СТРАНИ! И МИ СЕ БОРИМО ПРОТИВ ЦЕЗАРА... САМО, ГДЕ ДА ВАС САКРИЈЕМО?

МОЖДА У ТВОЈЕ СЕФОВЕ, У ПОДРУМУ...
ТРЕБАЛО ВИ ДА ОТВОРЕ ТЕКУЋИ РАЧУН!
РАЧУН? ДА БИСМО СЕ САКРИЛИ?

ШТА ЋЕТЕ СТАВИТИ У СЕФ-ВАША ЈЕ СТВАР! ДИСКРЕЦИЈА ЈЕ ЗАГАРАНТОВАНА! ЖЕЛИТЕ ДВА РАЧУНА, ИЛИ ЗАЈЕДНИЧКИ?

ПА, АКО ВАМ ЈЕ СЕФ ДОВОЉНО ВЕЛИКИ, МИ БИСМО ЗАЈЕДНО!
МОЖЕ! ПОТПИШИТЕ ОВДЕ, ОВДЕ И ОВДЕ!

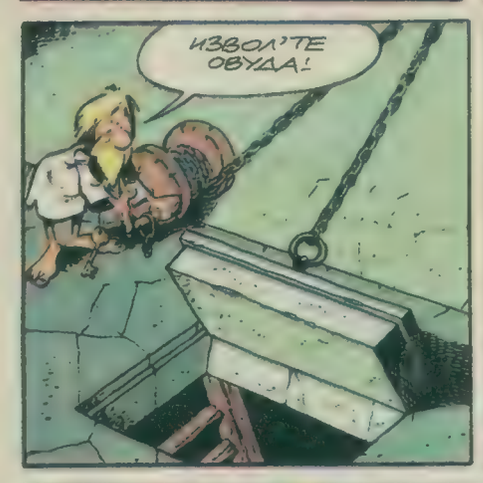
ИЗВОЛ'ТЕ ОВУДА!

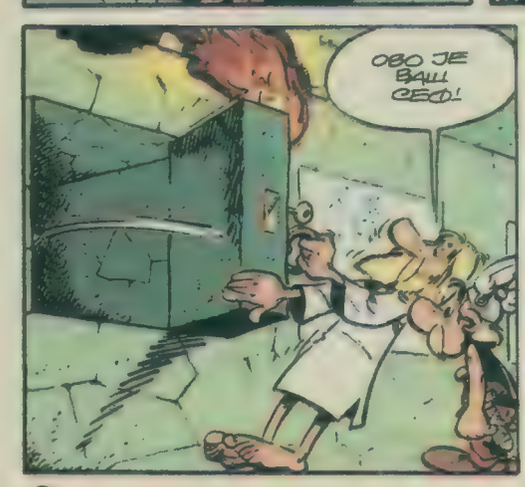
ОВО ЈЕ ВАШ СЕФ!

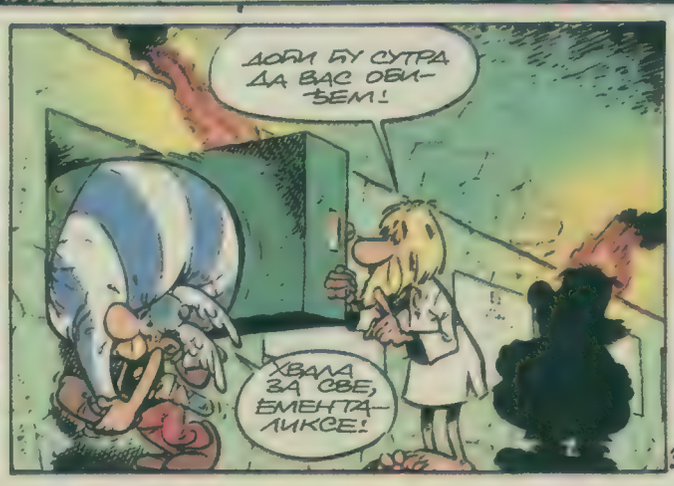
ДОЋИ ЋУ СУТРА ДА ВАС ОБИЂЕМ!
ХВАЛА ЗА СВЕ, ЕМЕНТАЛИКСЕ!

ЧЕКАЈТЕ! СЕФ СЕ НЕ ОТВАРА ИЗНУТРА! АКО ХОЋЕТЕ ДА ВАМ ЕМЕНТАЛИКС ОТВОРИ, ТРЕБА ДА МУ ДАТЕ ПУНОМОЋЈЕ!

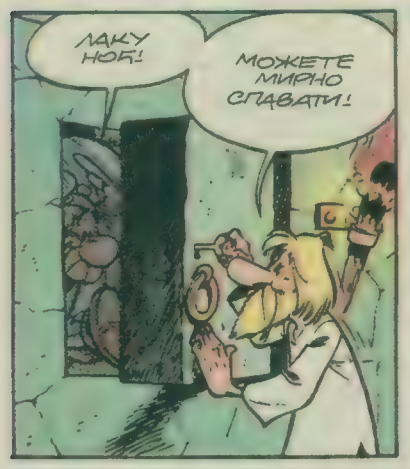
ЛАКУ НОЋ!
МОЖЕТЕ МИРНО СПАВАТИ!

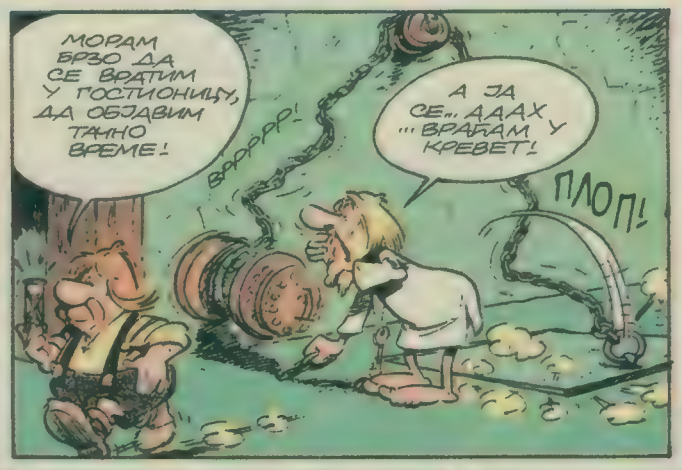
МОРАМ БРЗО ДА СЕ ВРАТИМ У ГОСТИОНИЦУ, ДА ОБЈАВИМ ТАЈНО ВРЕМЕ!
ВРРРРР!
А ЈА СЕ... ДААХ ...ВРАЋАМ У КРЕВЕТ!
ПЛОП!

АСТЕРИКСЕ! ДОШЛИ СМО ДА СЕ ТЕЊЕМО НА ПЛАНИНЕ, А ЕВО НАС ПОД ЗЕМЉОМ!
У ПРАВУ СИ, ОБЕЛИКСЕ!

ОСИМ ТОГА, АСТЕРИКСЕ... ЈА САМ ГЛАДАН!
ЗБИЉА... И ЈА САМ! ЗАБОРАВИЛИ СУ ДА НАМ ДАЈУ ВЕЧЕРУ!

АЛИ, НЕ ЗНАМ ДА ЛИ СМЕМО ДА ОТВАРАМО СЕФ ИЗНУТРА?
ШТО ДА НЕ, АСТЕРИКСЕ? ТО ЈЕ НАШ СЕФ!

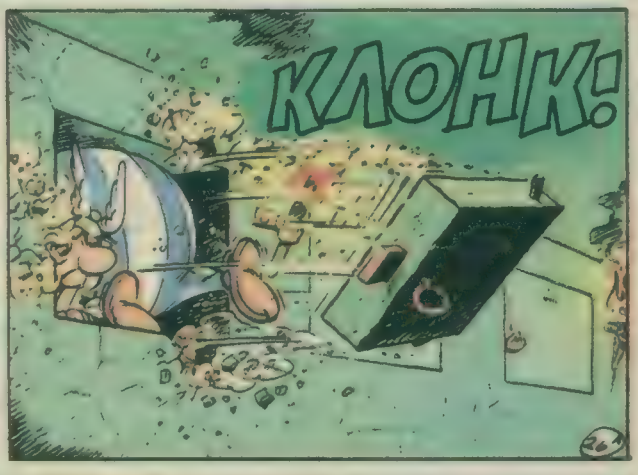
КЛОНК!

ЦИРИКСЕ!
МХМХМ...

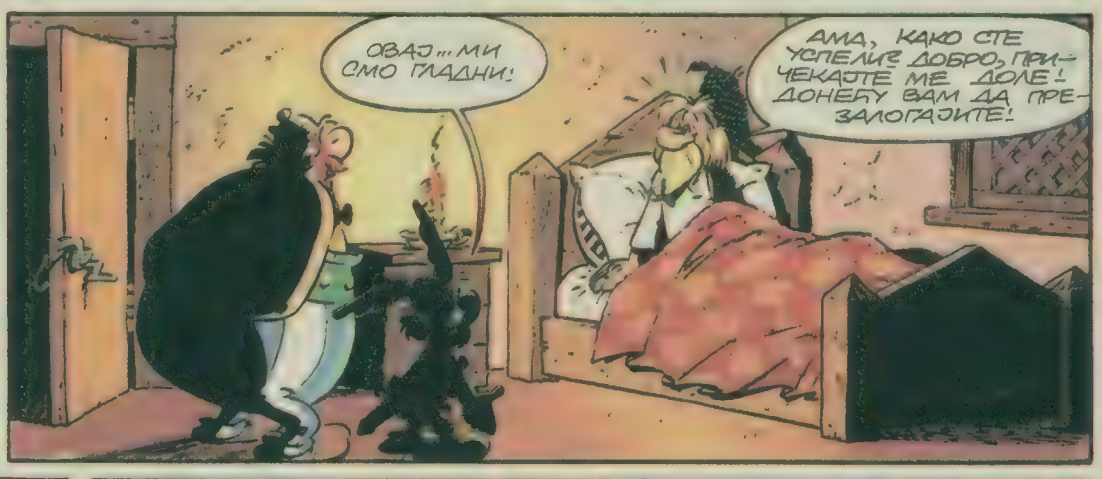
ОВАЈ... МИ СМО ГЛАДНИ!
АМА, КАКО СТЕ УСПЕЛИ? ДОБРО, ПРИЧЕКАЈТЕ МЕ ДОЛЕ! ДОНЕСЕМ ВАМ ДА ПРЕЗАЛОГАЈИТЕ!

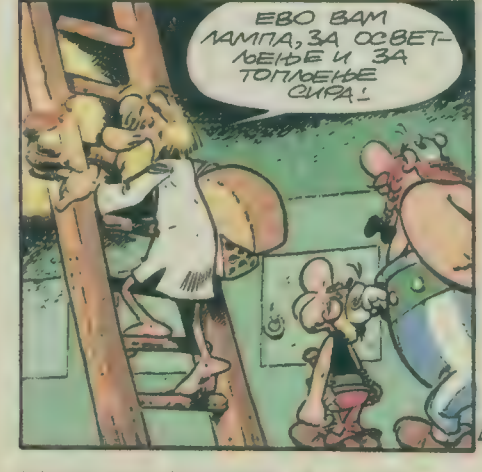
ЕВО ВАМ ЛАМПА, ЗА ОСВЕТЉЕЊЕ И ЗА ТОПЉЕЊЕ СИРА!

АААА! КАКАВ УЖАС! СЕФ БЕЗ ВРАТА!
?

НЕ МОЖЕТЕ ОСТАТИ У СЕФУ БЕЗ ВРАТА... МОРАЋЕТЕ ДА ОТВОРИТЕ ДРУГИ РАЧУН!
У ИМЕ ЦЕЗАРА, ОТВАРАЈТЕ!
РИМЉАНИ!!! УЂИТЕ У ОВАЈ СЕФ, БРЗО!
ШКЉОЦ! ШКЉОЦ!
КОМЕ ПРИПАДА ОВАЈ СЕФ?
НЕ ЗНАМ! И НЕ ЖЕЛИМ ДА ЗНАМ ПОЖУРИТЕ!
НАПАЂАМ ИЗ КОЈЕ ЈЕ ЗЕМЉЕ ВАШ КЛИЈЕНТ...
УЛАЗИТЕ, ОДМАХ!!!
ХОЋЕТЕ ЛИ ОТВОРИТИ, ЈУПИТЕРА МУЗ!
ТАП!
ЕВО, ДОЛАЗИМ!
СЕЦИ СИР, ОБЕЛИКСЕ!
АСТЕРИКСЕ! ИДЕМ ДА ПИТАМ ЦИФИКСА ДА ЛИ ИМА СИР БЕЗ РУПА!
НЕ, ОБЕЛИКСЕ! РУПИ И ЈЕДИ!
ПОЂЕМО НА ПЛАНИНЕ, А НАЂЕМО СЕ У РУПИ И ЈЕДЕМО РУПЕ!
ПССТ!

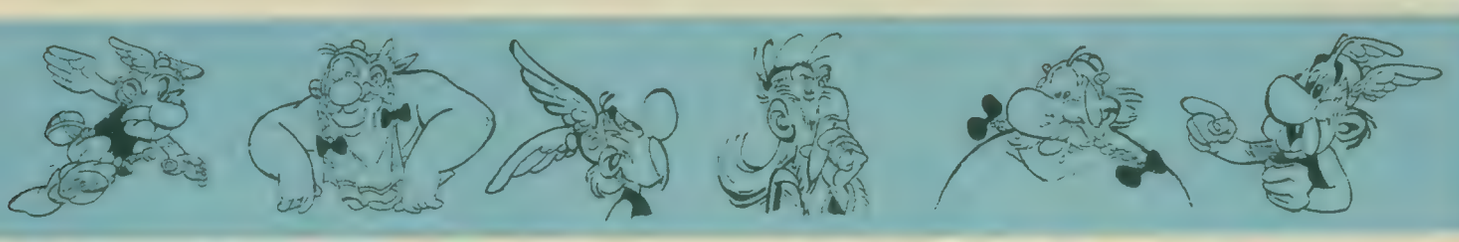

ИЗВИНИТЕ, АЛИ НАРЕЂЕНО НАМ ЈЕ ДА ПРЕТРЕСЕМО ЦЕО ГРАД ДА БИСМО НАШЛИ ОНА ДВА РАЗБОЈНИКА!
ОВДЕ СУ САМО СЕФОВИ, А ВИ ЗНАТЕ ДА СУ ОНИ НЕПРИКОСНОВЕНИ!

ЗНАМ, ЗНАМ... ЈА ДУБОКО ПОШТУЈЕМ БАНКАРСКЕ ПРОПИСЕ! ИДЕМО!

А?

А ОВО?

ПА... ХМ... ОВАЈ... ЛОПОВИ СУ ОБИЛИ СЕФ И СВЕ ОДНЕЛИ...
ШТА?

ТО СУ ВАШИ НЕПРИКОСНОВЕНИ СЕФОВИ, А? ЗИ ЈА ИМАМ СЕФ КОД ВАС!

ТО ЈЕСТ... ХОЋУ ДА КАЖЕМ... У СЕФУ ДРЖИМ САМО НЕКОЛИКО СИТНИЦА, УСПОМЕНЕ ИЗ ЕГИПТА... НАЈЗАД, ТО ЈЕ МОЈА СТВАР!
ГЛЕ, ШТА ТО ЧУЈЕМ!

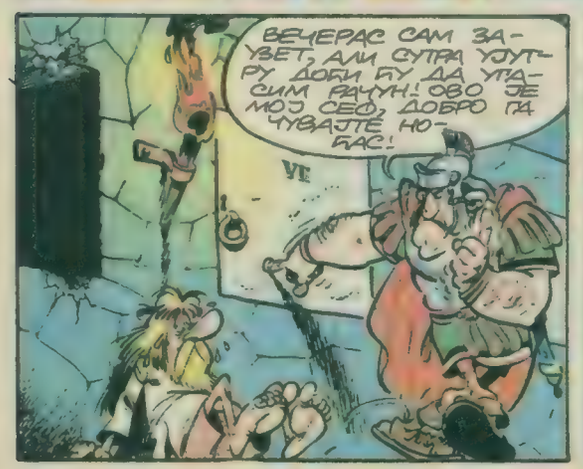
ВЕЧЕРАС САМ ЗАУЗЕТ, АЛИ СУТРА УЈУТРУ ДОЋИ ЋУ ДА УПАСИМ РАЧУН! ОВО ЈЕ МОЈ СЕФ, ДОБРО ДА ЧУВАЈТЕ НОЋАС!

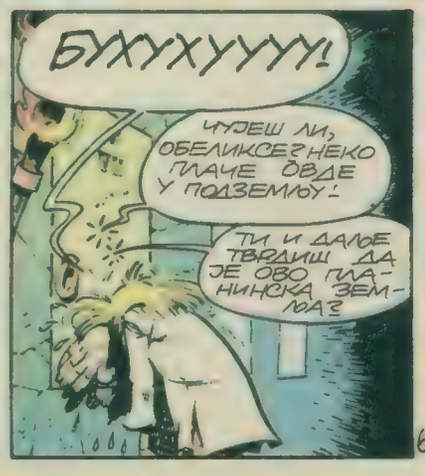
БУХУХУУУУ!
ЧУЈЕШ ЛИ, ОБЕЛИКСЕ? НЕКО ПЛАЧЕ ОВДЕ У ПОДЗЕМЉУ!
ТИ И ДАЉЕ ТВРДИШ ДА ЈЕ ОВО ПЛАНИНСКА ЗЕМЉА?

ТИШИНА! ХОЋУ МИР И ТИШИНУ У МОЈОЈ БАНЦИ!

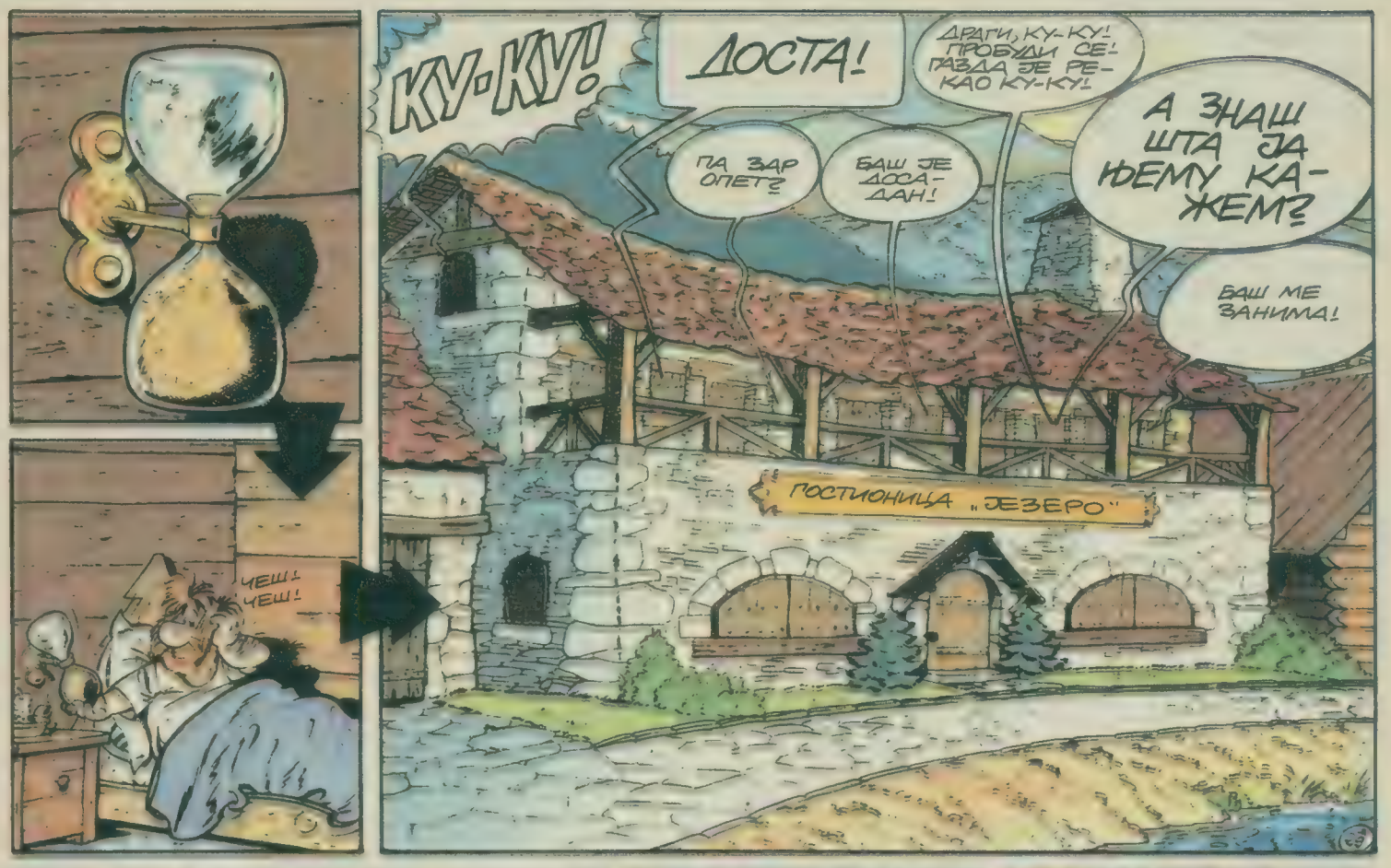
ЧЕШ! ЧЕШ!
КУ-КУ!
ДОСТА!
ДРАГИ, КУ-КУ! ПРОБУДИ СЕ! ГАЗДА ЈЕ РЕКАО КУ-КУ!
ПА ЗАР ОПЕТ?
БАШ ЈЕ ДОСАДАН!
А ЗНАШ ШТА ЈА ЊЕМУ КАЖЕМ?
БАШ МЕ ЗАНИМА!
ГОСТИОНИЦА „ЈЕЗЕРО"

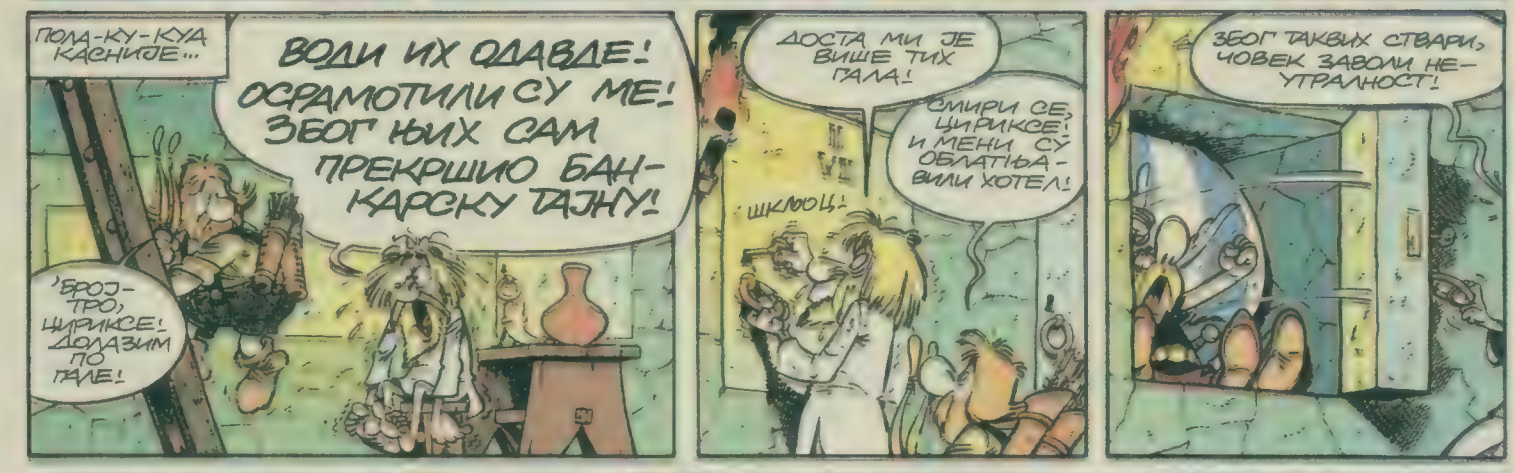
ПОЛА-КУ-КУД КАСНИЋЕ...
ВОДИ ИХ ОДАВДЕ! ОСРАМОТИЛИ СУ МЕ! ЗБОГ ЊИХ САМ ПРЕКРШИО БАНКАРСКУ ТАЈНУ!
'БРОЈ-ТРО, ЦИРИКСЕ! ДОЛАЗИМ ПО ПАРЕ!
ДОСТА МИ ЈЕ ВИШЕ ТИХ ГАЛА!
ШКЉОЦ!
СМИРИ СЕ, ЦИРИКСЕ! И МЕНИ СУ ОБЛАТИЊАВИЛИ ХОТЕЛ!
ЗБОГ ТАКВИХ СТВАРИ, ЧОВЕК ЗАВОЛИ НЕУТРАЛНОСТ!

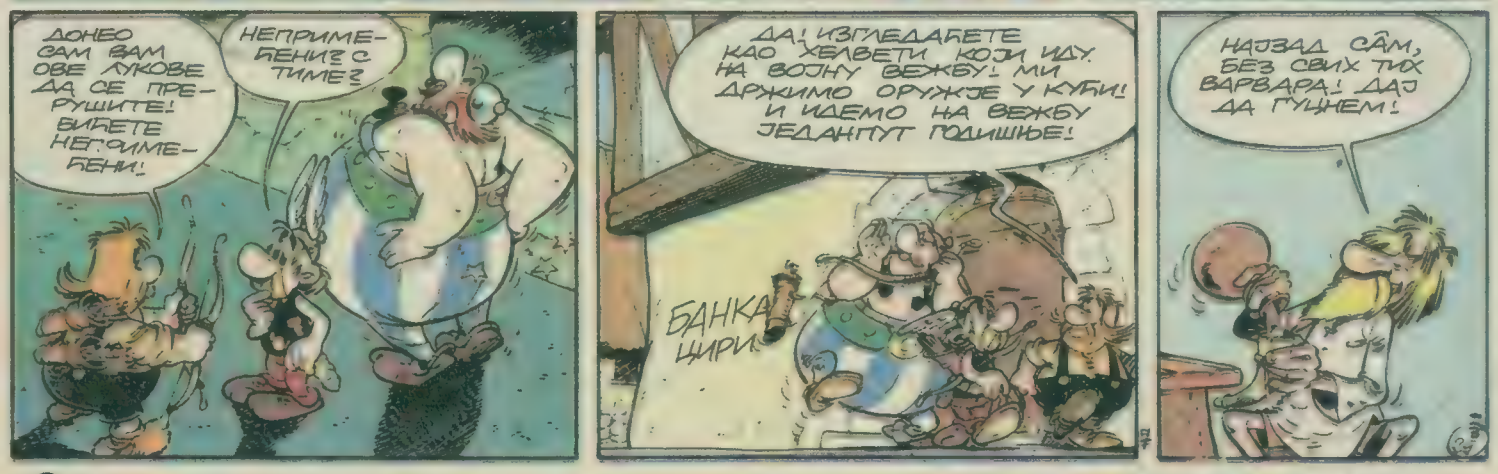
ДОНЕО САМ ВАМ ОВЕ ЛУКОВЕ ДА СЕ ПРЕРУШИТЕ! ВИЂЕТЕ НЕГОДИМЕБЕНИ!
НЕПРИМЕБЕНИ? С ТИМЕ?
ДА! ИЗГЛЕДАЋЕТЕ КАО ХЕЛВЕТИ КОЈИ ИДУ НА ВОЈНУ ВЕЖБУ! МИ ДРЖИМО ОРУЖЈЕ У КУЋИ! И ИДЕМО НА ВЕЖБУ ЈЕДАНПУТ ГОДИШЊЕ!
БАНКА ЦИРИ
НАЈЗАД САМ, БЕЗ СВИХ ТИХ ВАРВАРА! ДАЈ ДА ГУЊЕМ!

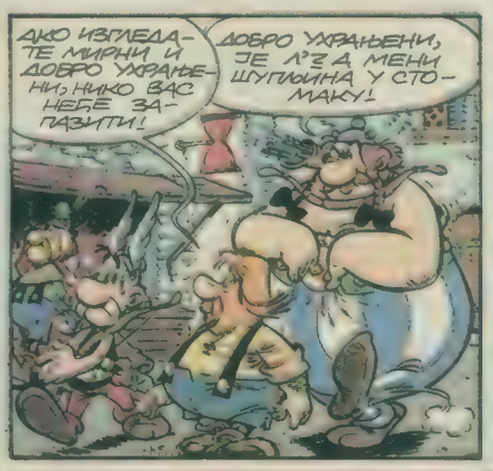
ДАЈО ИЗГЛЕДАТЕ МИРНИ И ДОБРО УХРАЊЕНИ, НИКО ВАС НЕЋЕ ЗАПАЗИТИ!
ДОБРО УХРАЊЕНИ, ЈЕ Л'ЗА МЕНИ ШУПЉИНА У СТОМАКУ!

ГЛЕДАЈТЕ! ЛЕГИОНАРИ!
ПА ШТА? МИ СМО ПРЕРУШЕНИ!
ТВОЈ „ШУПЉОЉ" СТОМАК ЛАКО ЈЕ ПРЕПОЗНАТИ, ОБЕЛИКСЕ!
ПЕШЧАНИЦИ
КЛЕПСИДРА

ТО СУ ОНИ! ОНИ СУ МЕ НОБАС ИЗВУКЛИ ИЗ ЈЕЗЕРА!

ЕЈ! НЕ ЗАБОРАВИТЕ ДА МИ ДУГУЈЕТЕ ПЕТ УДАРАЦА ШТАПОМ!
НЕЋЕ ДАЛЕКО! НА СВАКОМ ПОШКУ СУ ПАТРОЛЕ!

И ОВДЕ СУ РИМЉАНИ!

САКРИЈМО СЕ У ПАЛАТУ ЗА МЕЂУНАРОДНЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ!

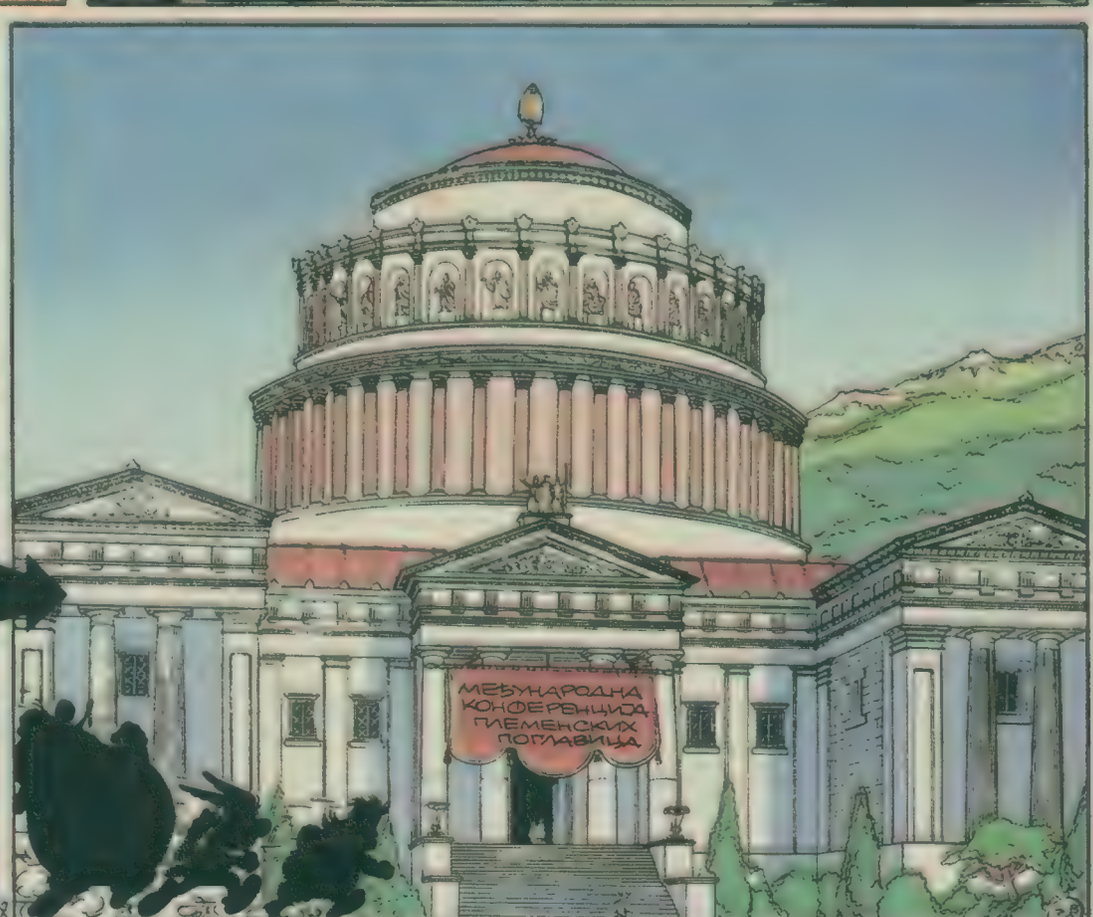
МЕЂУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЈА ГИЛЕНСКИХ ПОГЛАВИЦА

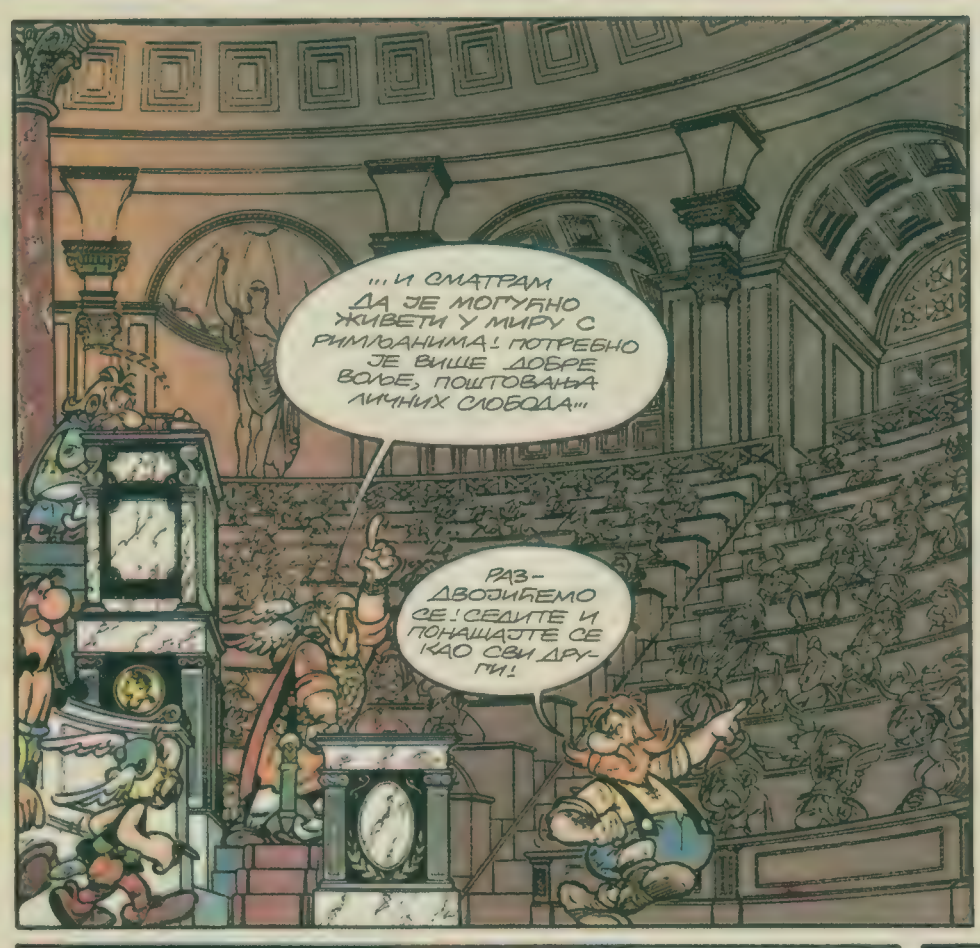
...И СМАТРАМ ДА ЈЕ МОГУЋНО ЖИВЕТИ У МИРУ С РИМЉАНИМА! ПОТРЕБНО ЈЕ ВИШЕ ДОБРЕ ВОЉЕ, ПОШТОВАЊА ЛИЧНИХ СЛОБОДА...
РАЗ-ДВОЈИЋЕМО СЕ! СЕДИТЕ И ПОНАШАЈТЕ СЕ КАО СВИ ДРУГИ!

СТОГА ТРЕБА СВИ ДА УЛОЖИМО НАПОР...
ПРАВИМО СЕ ДА СПАВАМО!

...РИМЉАНИ СУ ВЕК ПОКАЗАЛИ ДА ЖЕЛЕ МИР...
?!
ХОРР!
ПФФ!

...ЧЕКА НАС ЛЕПШЕ ДОБА, АКО ЗАБОРАВИМО СУКОБЕ И НЕТРПЕЉИВОСТ...

...МИРНА И СРЕЋНА БУДУЋНОСТ...
ВИДИМ ОНОГ МАЛОГ ВАШЉИВЦА!
ЗА МНОМ!
ДОЂИ, ОБЕЛИКСЕ!

...И ЗАТО САМ СИГУРАН...
ОБЕЛИКСЕ!
ХРРР!
ЗЗЗЗ!

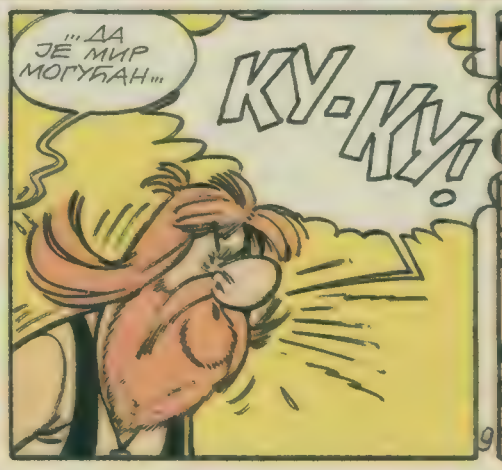
...ДА ЈЕ МИР МОГУЋАН...
КУ-КУ!

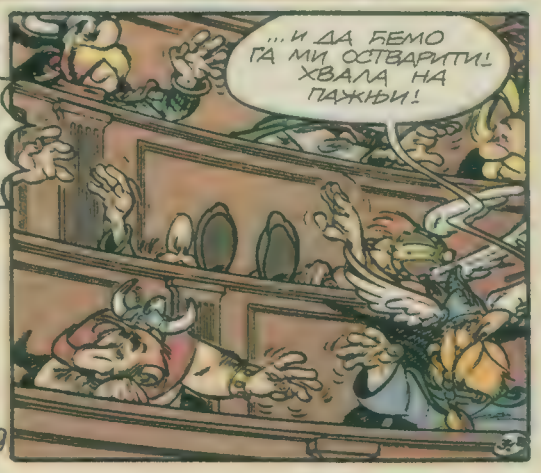
...И ДА ЋЕМО ГА МИ ОСТВАРИТИ! ХВАЛА НА ПАЖЊИ!

РЕЧ ИМА ПРЕДСТАВНИК ПЛЕМЕНА КАРДУКА!!!

ГОСПОДИНЕ ПРЕДСЕДНИЧЕ, ГОСПОДО ДЕЛЕГАТИ, БИЋУ КРАТАК!!!

СКАЧИ У ЈЕЗЕРО!

БОГАМИ, НИСАМ ОВАКО ЗАМИШЉАО ПЛАНИНУ!

ЗА ЊИМА! СКАЧИТЕ!

У ОКЛОПУ?

СА ШЛЕМОМ?

СА ЧИЗМАМА?

ОСИМ ТОГА, НИЈЕ ПРОШЛО ТРИ САТА ОД ПОСЛЕДЊЕГ ОБРОКА!

СКИДАЈТЕ СЕ! ИЗВРШИ НАРЕЂЕЊЕ! У ВОДУ!

ХОРАЦИЈЕ БИ РЕКАО: „У ТАЛАСЕ ПЛАВЕ!"

ШТЕТА ШТО СЕ У ПЛИВАЊЕ НЕ РАЗУМЕШ ТАКО КАО У ПОЕЗИЈУ!

ШТА ТО РАДИШ, ИДИОТЕ?

ПЛИВАМ ЛЕЂНО! ДРУКЧИЈЕ НЕ УМЕМ! НАЈЗАД, ЈА САМ ПЕШАДИНАЦ!

ПРАТЕ НАС!

ПОГЛЕДАЈТЕ БРОД! ПРЕЂИМО С ДРУГЕ СТРАНЕ!

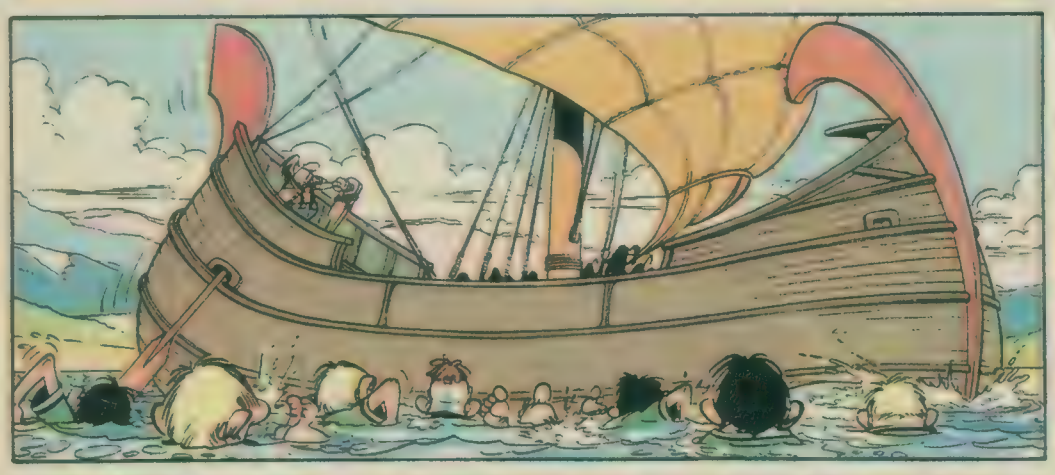

КУД СУ НЕСТАЛИ? НЕ ВИДИМ ИХ ВИШЕ!
МОЖДА СУ СЕ ПОДАВИЛИ!

БРОД! ПРАТИТЕ ОНАЈ БРОД!
ТО ЈЕ ТО, ЗНАЧИ!

ВИ СИГУРНО НИСТЕ ОДАВДЕ, ИНАЧЕ БИСТЕ ЗНАЛИ ДА ЈЕ МОСТ ПОНОВО ЗАГРАЂЕН!
ЗНАМО! ХВАЛА ШТО СТЕ НАС ИЗВУКЛИ!

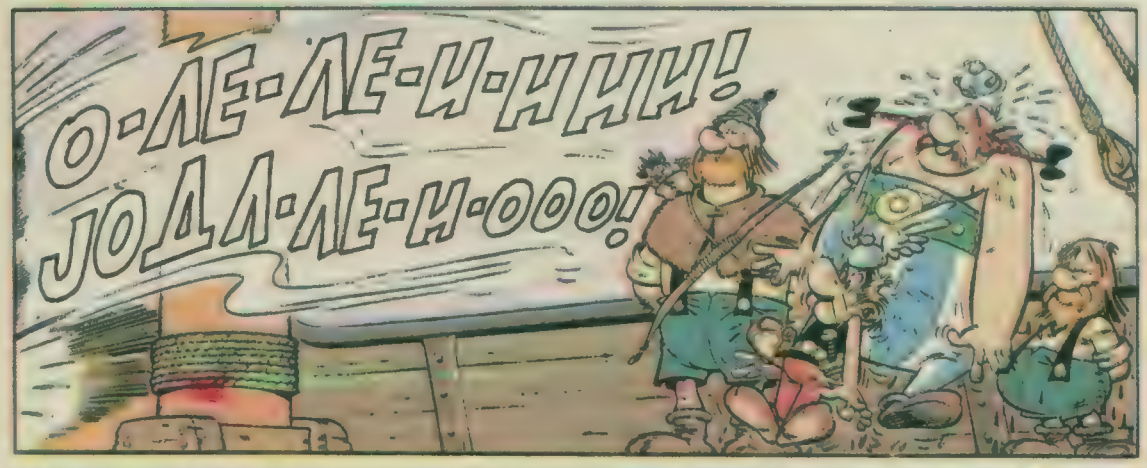
О-ЛЕ-ЛЕ-И-НИИ!
ЈОДЛ-ЛЕ-И-ООО!

ОВО ЈЕ НАШ НАЧИН ПЕВАЊА! МОМЦИ ПЕВАЈУ ВАМА У ЧАСТ!
ИМАМО И МИ У СЕЛУ ЈЕДНОГ ПЕВАЧА СА СЛИЧНИМ ГЛАСОМ!

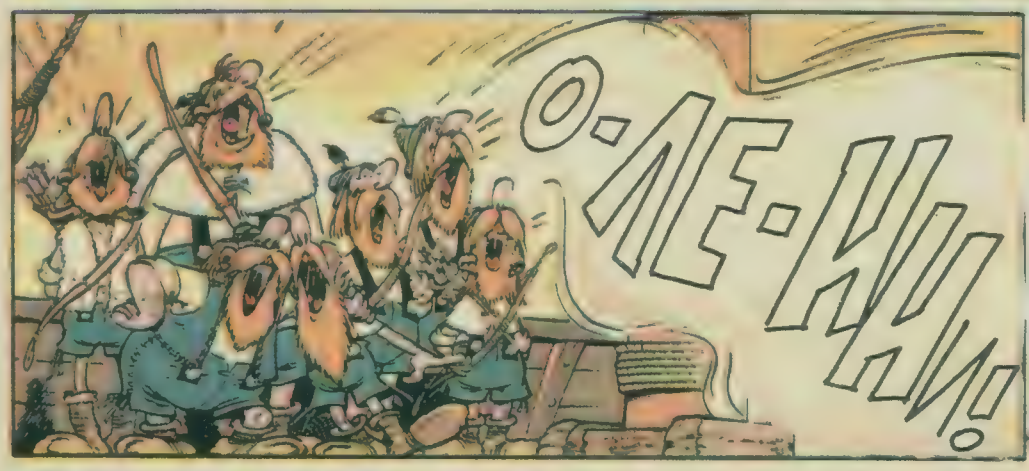
О-ЛЕ-НИ!

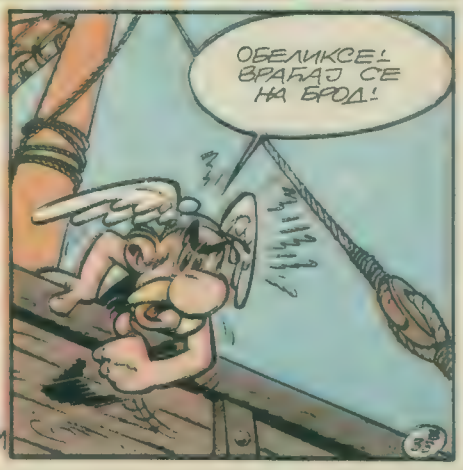
ОБЕЛИКСЕ! ВРАЋАЈ СЕ НА БРОД!

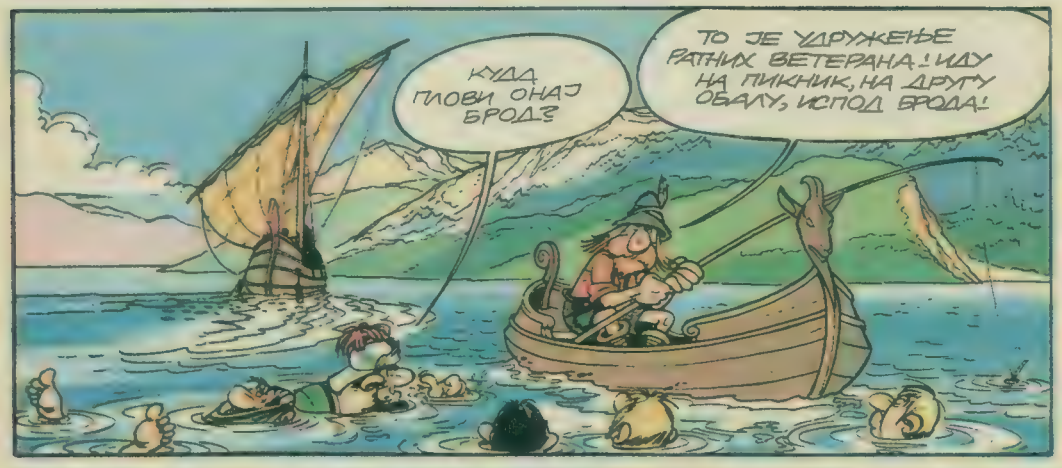
КУДА ПЛОВИ ОНАЈ БРОД?
ТО ЈЕ УДРУЖЕЊЕ РАТНИХ ВЕТЕРАНА! ИДУ НА ПИКНИК, НА ДРУГУ ОБАЛУ, ИСПОД БРОДА!

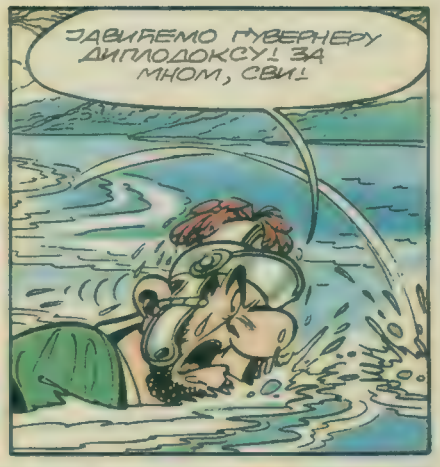
ЈАВИЋЕМО ГУВЕРНЕРУ ДИПЛОДОКСУ! ЗА МНОМ, СВИ!

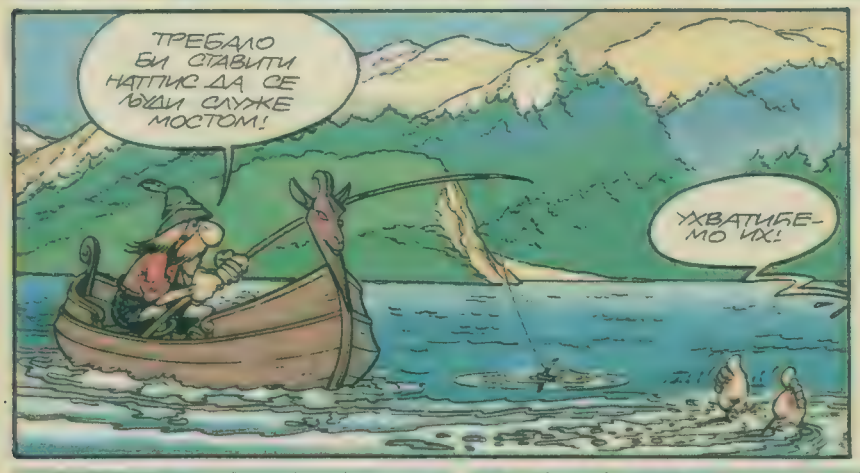
ТРЕБАЛО БИ СТАВИТИ НАТПИС ДА СЕ ЉУДИ СЛУЖЕ МОСТОМ!
УХВАТИЋЕМО ИХ!

УХВАТИЋЕМО ИХ! НЕКА СВЕ ЈЕДИНИЦЕ ПОЂУ НА МЕСТО ПИКНИКА! ХОЋУ ГА ЖИВЕ ИЛИ МРТВЕ!

ЗА ТО ВРЕМЕ...
ОВИ ВЕСЕЛИ ХЕЛВЕТИ СИГУРНО ЋЕ НАМ ПОМОЋИ ДА НАЂЕМО ЛЕКОВИТИ ЦВЕТ...
ШМРЦ!

СТИЖЕМО! НАШИ ПРИЈАТЕЉИ НАС ДОЧЕКУЈУ С РОГОВИМА!

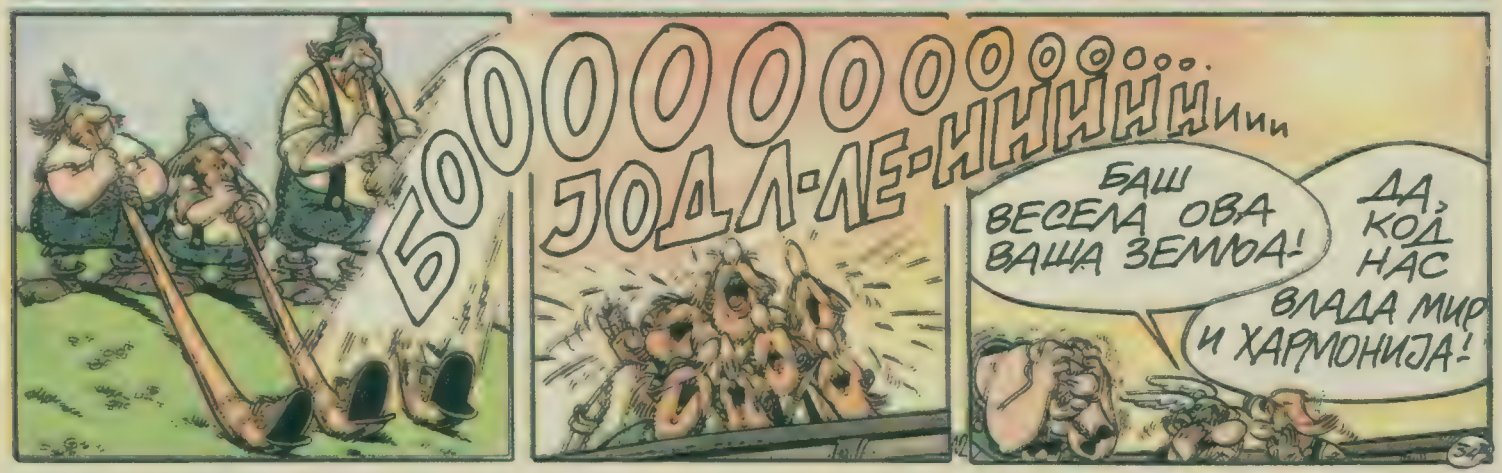
БОООООООООО... ЈОДЛ-ЛЕ-НИЙЙЙНИИИ
БАШ ВЕСЕЛА ОВА ВАША ЗЕМЉА!
ДА, КОД НАС ВЛАДА МИР И ХАРМОНИЈА!

ЈА ВАС ОСТАВЉАМ! МОРАМ ДА СЕ ВРАТИМ У СВОЈУ ГОСТИОНИЦУ!
ХВАЛА ЗА СВЕ, ЕМЕНТАЛИКСЕ!

МИ ТРЕБА ДА УБЕРЕМО ЦВЕТ, СРЕБРНУ ЗВЕЗДУ! МОЖЕТЕ ЛИ НАМ ПОМОЋИ?
НАРАВНО! МИ ПОЗНАЈЕМО ПЛАНИНУ! АЛИ, ПРВО ПИКНИК!

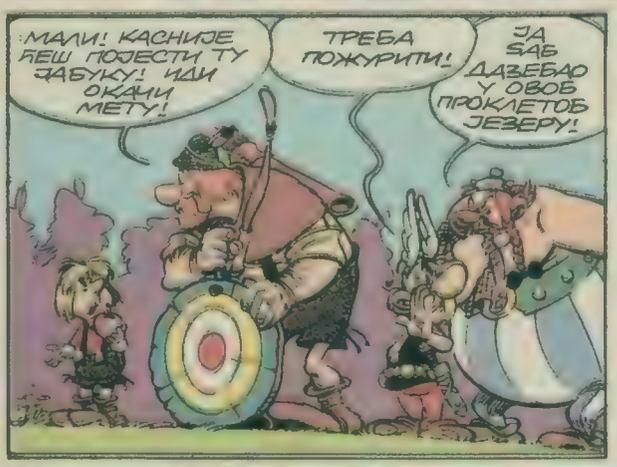
МАЛИ! КАСНИЈЕ ЋЕШ ПОЈЕСТИ ТУ ЗАБУКУ! ИДИ ОКАЧИ МЕТУ!
ТРЕБА ПОЖУРИТИ!
ЈА САМ ДАЗЕБАО У ОВОЈ ПРОКЛЕТОЈ ЈЕЗЕРУ!

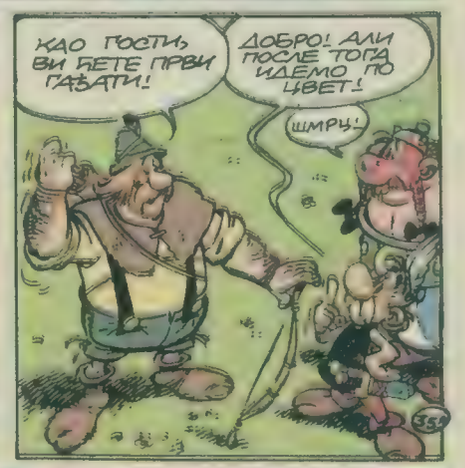
КАО ГОСТИ, ВИ ЋЕТЕ ПРВИ ГАЂАТИ!
ДОБРО! АЛИ ПОСЛЕ ТОГА ИДЕМО ПО ЦВЕТ!
ШМРЦ!

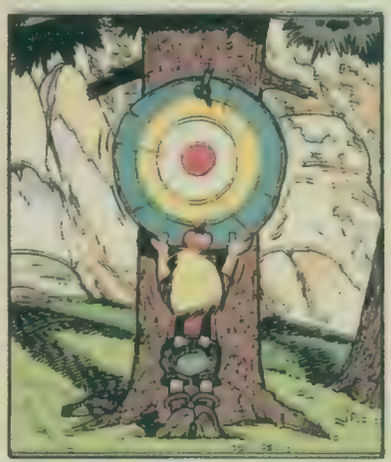

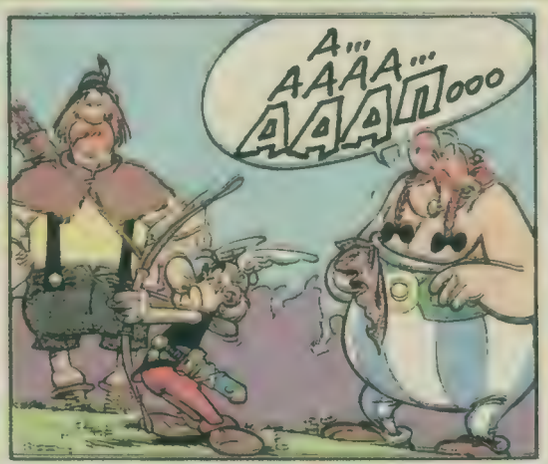
А...АААА...АААПООО

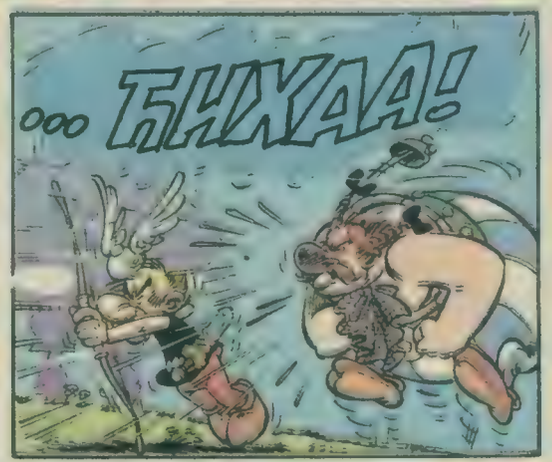
ООО БИЉАА!

ОБЕЛИКСЕ! УМАЛО НИСИ ИЗАЗВАО НЕСРЕЋУ!
УХ! САД МОГУ ДА ДИШЕМ КРОЗ НОС!

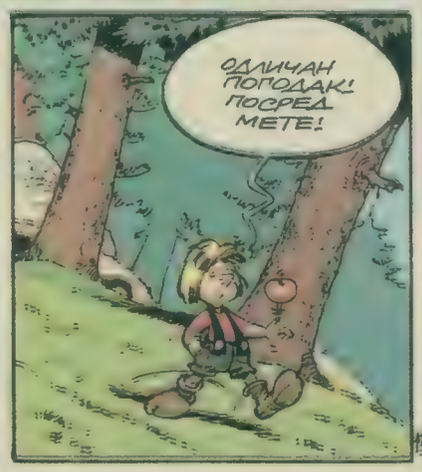
ОДЛИЧАН ПОГОДАК! ПОСРЕД МЕТЕ!

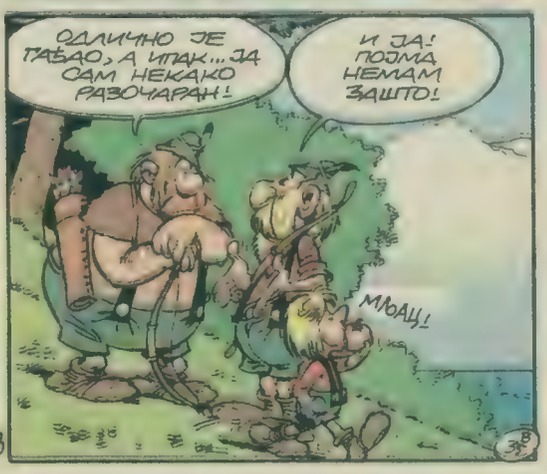
ОДЛИЧНО ЈЕ ГАЂАО, А ИПАК... ЈА САМ НЕКАКО РАЗОЧАРАН!
И ЈА! ПОЈМА НЕМАМ ЗАШТО!
МЉАЦ!

МОЖЕМО ЛИ САД ДА КРЕНЕМО У ГИДАНИНУ?
ПРВО ЋЕМО ДА ЈЕДЕМО И ПИЈЕМО, ПА ДА ПЕВАМО, А ОНДА ЋЕМО ДА БЕРЕМО ЦВЕЋЕ!
ДОЂИТЕ! СИР ЈЕ ИСТОПЉЕН!
ЗАР НЕ БИ МОГЛИ МАЛО ДА ТОПЕ ВЕПРОВЕ, ПРОМЕНЕ РАДИ?
ХАЈДЕ! ШТО ПРЕ ЗАВРШИМО С ЈЕЛОМ И ПИЋЕМ, ПРЕ ЋЕМО ПОЋИ ПО ЦВЕТ!
ВАЖИ! САД ЋЕШ ВИДЕТИ ШТА ЈЕ БРЗИНА!
ЕЈ!
СТРАНЦЕ, КОД НАС НИЈЕ ОБИЧАЈ ДА...
ГЛОП! ГЛОП! ГЛОП!
А САД ДА ПИЈЕМО!
ПОШТО САМ ВИДЕО КАКО ЈЕДЕТЕ, МИСЛИМ ДА ВАМ ЧАША НИЈЕ ПОТРЕБНА!
ЈОШ БОЉЕ!
ГЛУ-ГЛУ-ГЛУ!
ОБЕЛИКСЕ! НЕ!
А САД, ЗАП... ΞХИКΞ ЗАПЕВАЈМО... ОЈЕЛЕЛЕЕ... ХИК! ЛЕИИИ!
ОБЕЛИКСЕ!
ВИ ГАЛИ МНОГО БРЗАТЕ! ОНО ЗА ШТА СУ НАМ ПОТРЕБНИ САТИ, ВАШ ДРУГАР ЈЕ УРАДИО ЗА НЕКОЛИКО СЕКУНДИ!
БОНК!
ТРРЕСС!

ОБЕЛИКСЕ! ОБЕЛИКСЕ!
ДОЛАЗЕ РИМЉАНИ ПРЕКО ЈЕЗЕРА! ЧИТАВА ВОЈСКА!
МОРАМ ДА ПОЂЕМ ПО СРЕБРНУ ЗВЕЗДУ ПРЕ НЕГО ШТО ОНИ СТИГНУ!
МИ ЋЕМО ВАМ ПОМОЋИ!
НЕКИ ОД ВАС НЕКА ОСТАНУ ДА ЗАДРЖЕ РИМЉАНЕ! ДОНЕСИТЕ МИ КАЗАНЧЕ!
ДА ИХ ЗАДРЖИМО? МНОГО ИХ ИМА!
ГЛУ! ГЛУ!
?
ЈОШ ИМА ДОСТА ЧАРОБНОГ НАПИТКА ДА БИ ВАМ ДАО СНАГУ!
ЧАРОБНОГ НАПИТКА?
ХАЈДЕ, ПОКАЖИТЕ МИ ГДЕ ЈЕ ТАЈ ЦВЕТ!
ИМА ЈЕДАН КРУПАН ПРОБЛЕМ!
ВАШ ДРУГАР! НЕ ИЗГЛЕДА ДА У СТАЊУ ДА СЕ ПЕЊЕ, А НЕ МОЖЕТЕ ГА ОСТАВИТИ ОВДЕ... ТО НИЈЕ ХИГИЈЕНСКИ!
ЗНАМ ШТА ЋЕМО! ДОНЕСИТЕ УЖЕ! СВИ ЋЕМО СЕ ВЕЗАТИ И ЗАЈЕДНО ЋЕМО ВУЋИ ОБЕЛИКСА!
И ТАКО ЈЕ НАСТАЛА ПЛАНИНАРСКА ТЕХНИКА КОЈА СЕ И ДАНАС ПРИМЕЊУЈЕ...
НИЈЕ ЛОШЕ СМИШЉЕНО!
САМО, ЈА БИХ МУ ПРЕ ВЕЗАО УЖЕ ОКО ВРАТА!
ДАЈТЕ СИР! ИМА ЈОШ ВРЕМЕНА ДА СЕ ОТОПИ ПРЕ НЕГО ШТО РИМЉАНИ СТИГНУ!

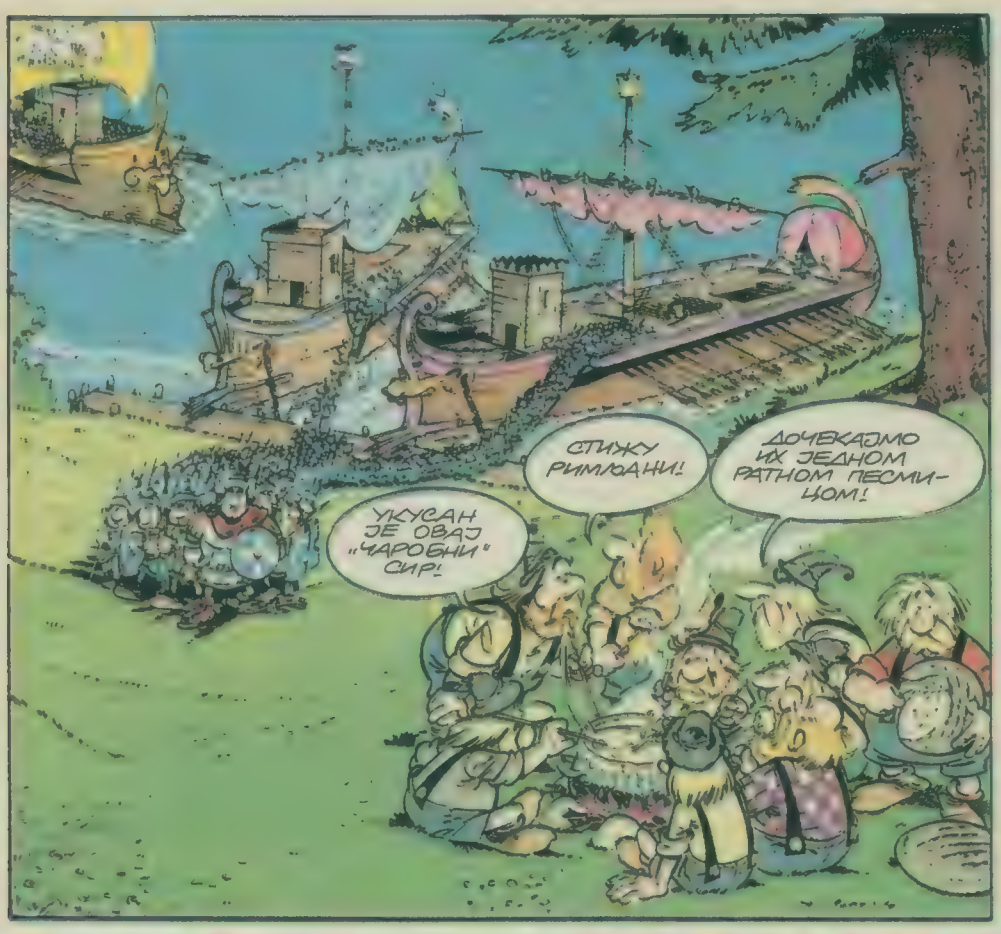
СТИЖУ РИМЉАНИ!
ДОЧЕКАЈМО ИХ ЈЕДНОМ РАТНОМ ПЕСМИЦОМ!
УКУСАН ЈЕ ОВАЈ "ЧАРОБНИ" СИР!

ОЛЕ-Е-ЛЕ-НУ!

ОНИ ИМАЈУ СЛОНОВЕ!
МА НЕ, ВОЉЕ ЈЕДАН! ТО ОНИ ПЕВАЈУ!
КАД САМ БИО СА СЛУЖБОМ У ГАЛИЈИ, ЧУО САМ ЈЕДНОГ СЕОСКОГ ПЕВАЧА С ТАКВИМ ГЛАСОМ!

ПО НАРЕДБИ ДИГЛОДОКУСА, ПУСТИТЕ НАС ДА ПРОЂЕМО!
ТО СЕ НАС НЕ ТИЧЕ! МИ ЖЕЛИМО ДА ОСТАНЕМО НЕУТРАЛНИ, АЛИ...

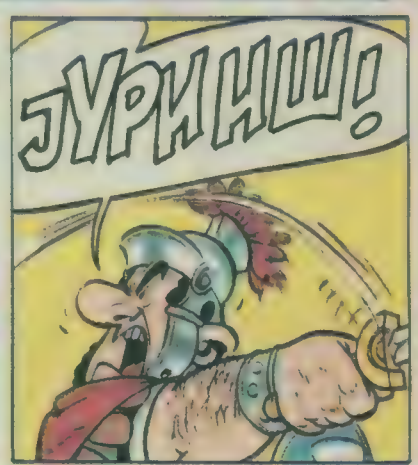
ЈУРИШ!

ЈОДЛ-ЛЕ-ЕЕЕ

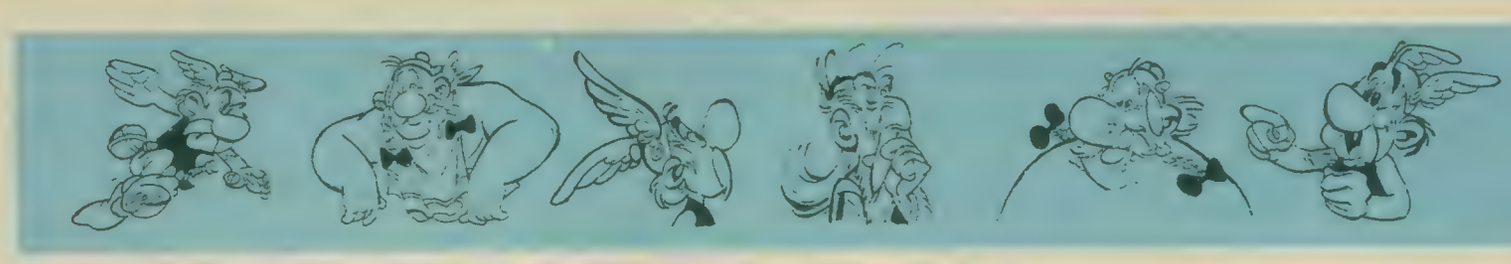

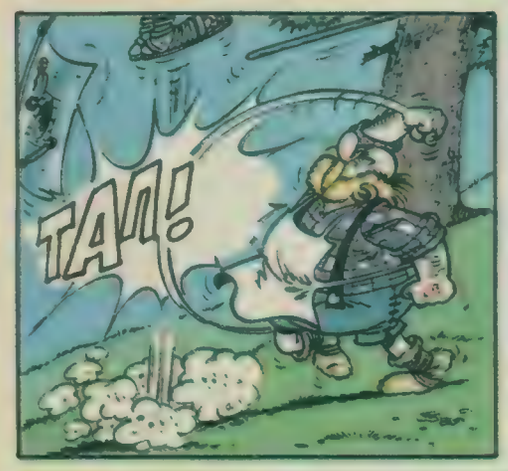
ТАП!

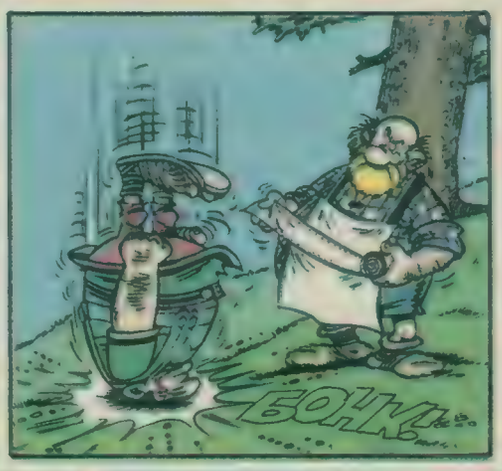
БОЉ!

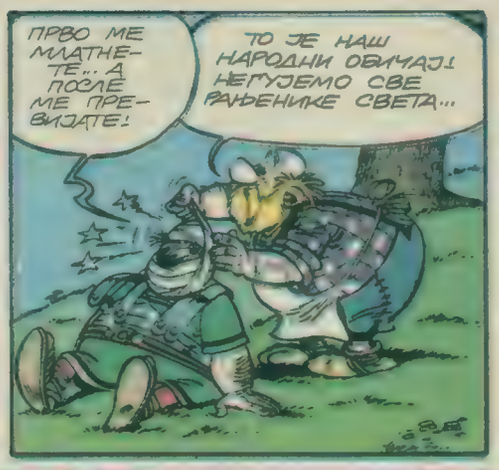
ПРВО МЕ МЛАТНЕТЕ... А ПОСЛЕ МЕ ПРЕВИЈАТЕ!
ТО ЈЕ НАШ НАРОДНИ ОБИЧАЈ! НЕГУЈЕМО СВЕ РАЊЕНИКЕ СВЕТА...

И ДОК ЈЕ БИТКА ЈОШ БЕСНЕЛА...
ПОГЛЕДАЈТЕ! ОДМЕТНИЦИ СЕ ПЕЊУ УЗ ПЛАНИНУ! ЗА ЊИМА, БРЗО!
ПАФ!
БИНГ!

ПЛИВАМО ПО ЈЕЗЕРУ, ПЕНТРАМО СЕ УЗ БРДО...
ШТА БИ ХТЕО? НИСИ НА ЛЕТОВАЊУ!

УХВАТИО САМ ЈЕДНОГА!

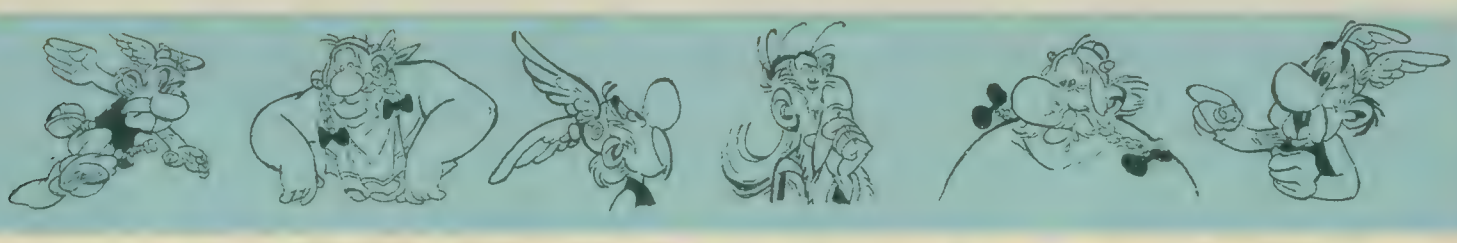

ПОМОЗИТЕ МИ, БРЗО!
СТИЖЕМО!
ЈА ЋУ ВАС ИЗВУЋИ!
ЕЕЕЕЈ!
СПУСТИ ГА ОВАМО!
ПОКУШАВАМ!
ДРЖИ СЕ! МИ ЋЕМО ОБИЋИ ПЛАНИНУ И НАПАСТИ ИХ С ДРУГЕ СТРАНЕ!
ЕЈ! НЕ ДАЈТЕ ДА ПАДНЕМ!
ХММММ!
!!!
СПАВАЈТЕ, СПАВАЈТЕ! СВЕ ЈЕ У РЕДУ!
МПХРРР!

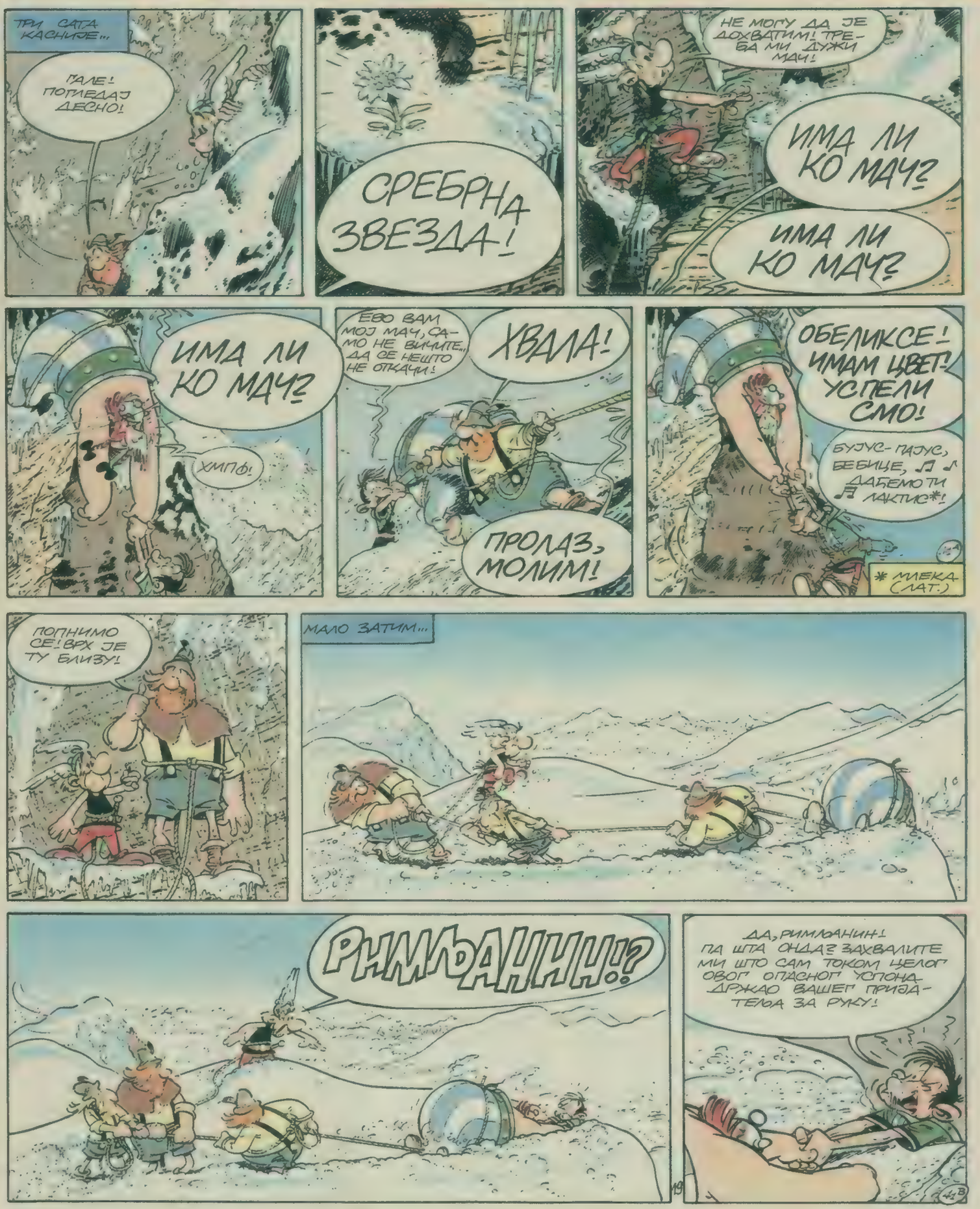
ТРИ САТА КАСНИЈЕ...
ГАЛЕ! ПОГЛЕДАЈ ДЕСНО!
СРЕБРНА ЗВЕЗДА!
НЕ МОГУ ДА ЈЕ ДОХВАТИМ! ТРЕБА МИ ДУЖИ МАЧ!
ИМА ЛИ КО МАЧ?
ИМА ЛИ КО МАЧ?
ИМА ЛИ КО МАЧ?
ХМПФ!
ЕВО ВАМ МОЈ МАЧ, САМО НЕ ВИКЛИТЕ... ДА СЕ НЕШТО НЕ ОТКАЧИ!
ХВАЛА!
ПРОЛАЗ, МОЛИМ!
ОБЕЛИКСЕ! ИМАМ ЦВЕТ! УСПЕЛИ СМО!
БУЈУС-ПАЈУС, БЕБИЦЕ, ♫ ♪ ДАЋЕМО ТИ ♫ ЛАКТИС*!
* МЛЕКА (ЛАТ.)
ПОПНИМО СЕ! ВРХ ЈЕ ТУ БЛИЗУ!
МАЛО ЗАТИМ...
РИМЉАНИН!?
ДА, РИМЉАНИН! ПА ШТА ОНДА? ЗАХВАЛИТЕ МИ ШТО САМ ТОКОМ ЦЕЛОГ ОВОГ ОПАСНОГ УСПОНА ДРЖАО ВАШЕГ ПРИЈАТЕЉА ЗА РУКУ!

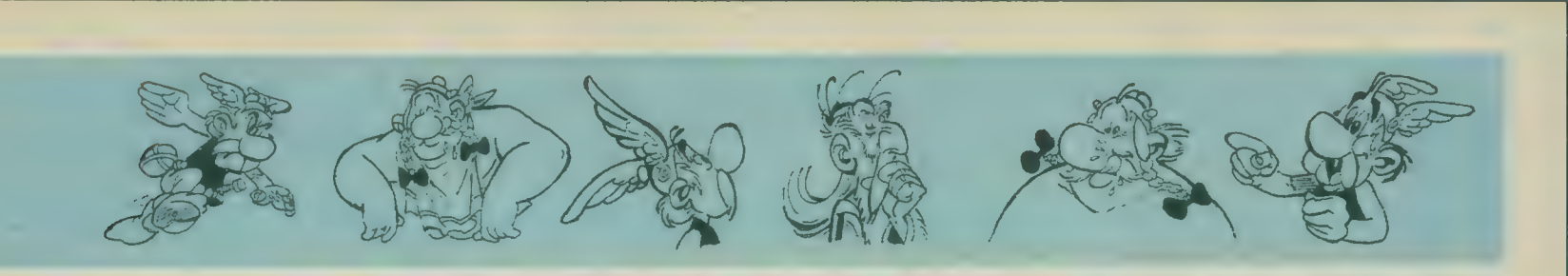

САМО СЕ СПУСТИ НИЗ ОВУ ПАДИНУ! СТИГЋИ ЋЕШ ПРАВО ДО ГАЛИЈЕ!
ДА, АЛИ ОБЕЛИКС ЈОШ СПАВА! МОРАЋУ ДА ГА ВУЧЕМ!

ДО ВИЂЕЊА, ХЕЛВЕТИ! НИКАД НЕЋУ ЗАБОРАВИТИ ШТА СТЕ УЧИНИЛИ ЗА НАС!

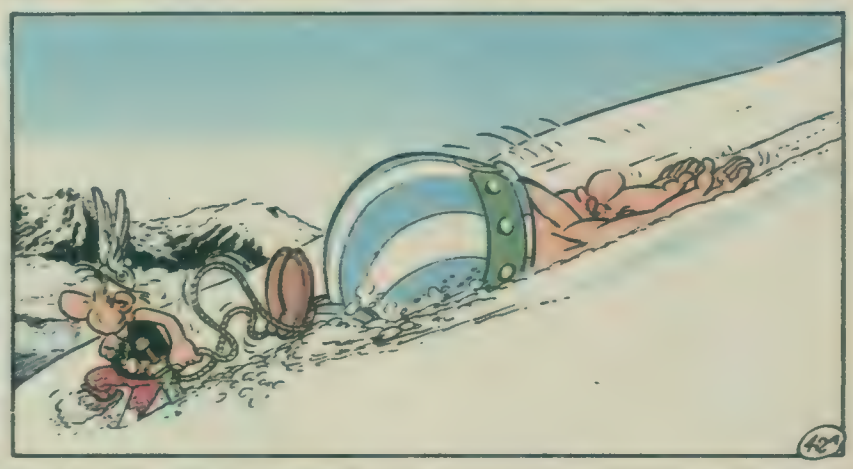
42a

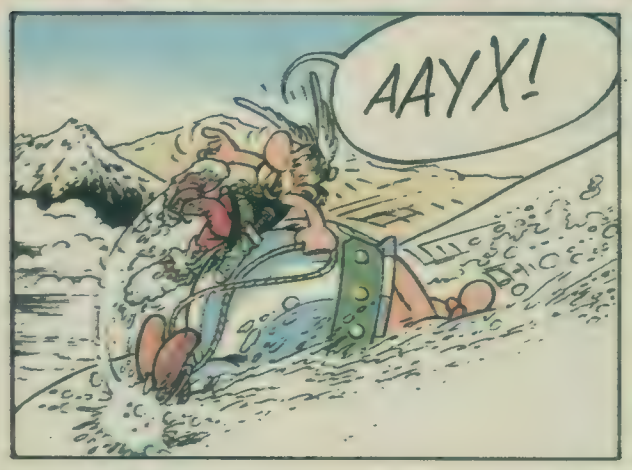
ААУХ!

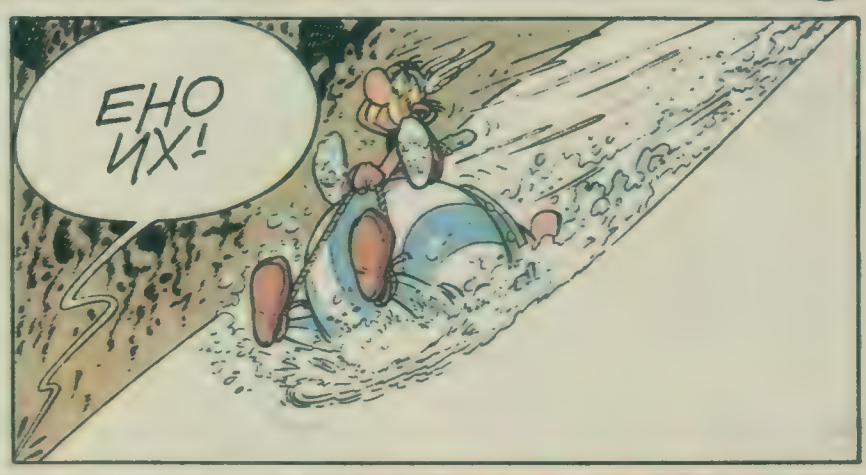
ЕНО ИХ!

СТОЈТЕ, ГАЛИ! У ИМЕ ГУВЕРНЕРА, ЦЕЗАРОВОГ ПРЕДСТАВНИКА...

СКЛАЊАЈ СЕ!
ФЉУС!
42в

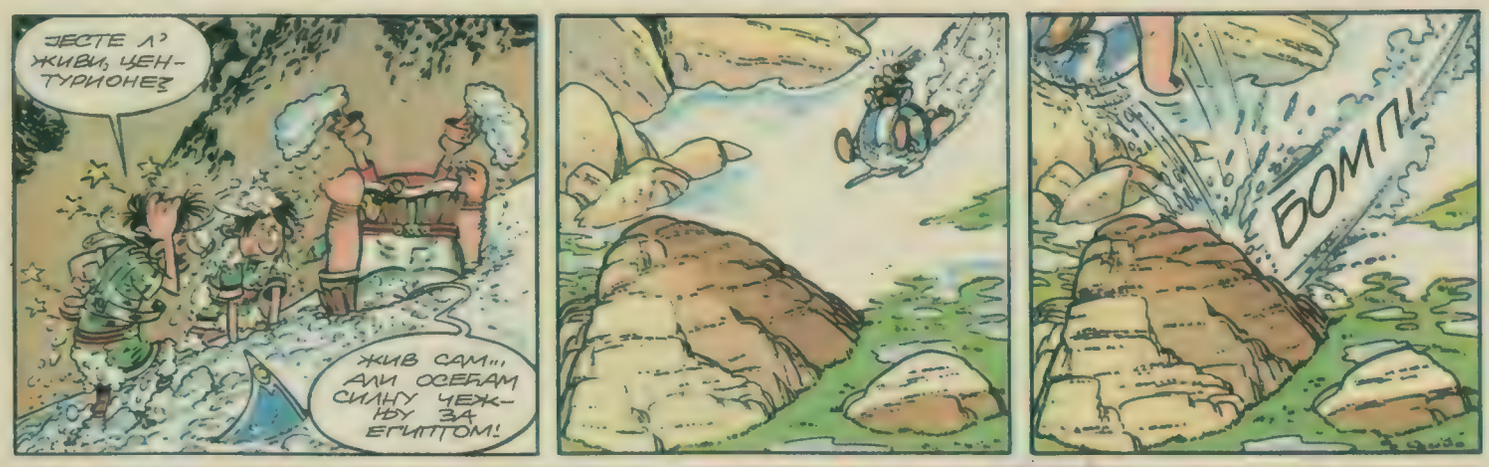
ЈЕСТЕ Л' ЖИВИ, ЦЕНТУРИОНЕ?
ЖИВ САМ... АЛИ ОСЕЋАМ СИЛНУ ЧЕЖЊУ ЗА ЕГИПТОМ!
БОМП!

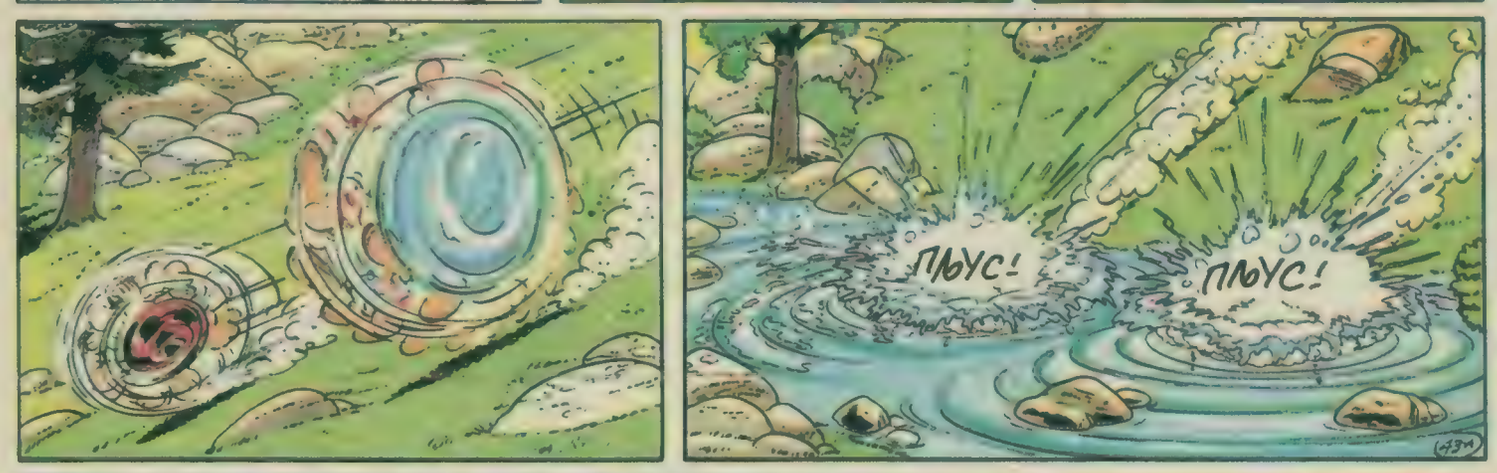
ПЉУС!
ПЉУС!

ИМАМО СРЕБРНУ ЗВЕЗДУ, ОБЕЛИКСЕ! ВРАТИМО СЕ У СЕЛО!
ШТА? ЈОШ УВЕК СМО У ВОДИ?
НЕКОЛИКО ДАНА КАСНИЈЕ...
ПА КАКО ЈЕ ЈАДНИ ИНСПЕКТОР БОЛИГРАСИНУС, РЕЦИ МИ, ВРАЧУ?

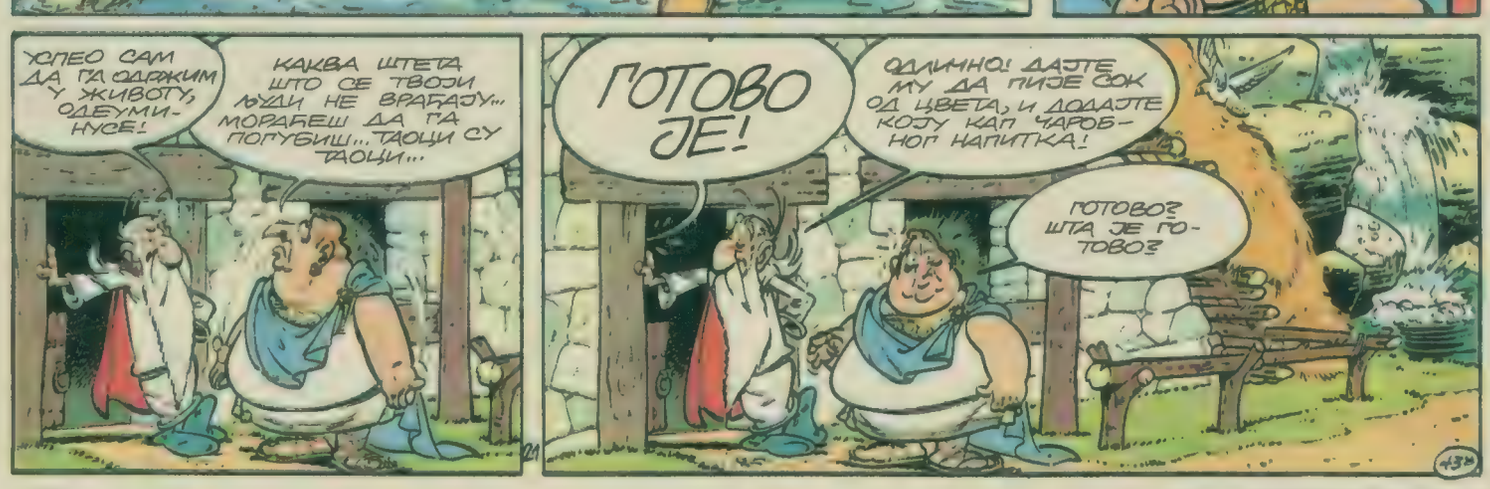
ХТЕО САМ ДА ГА ОДРЖИМ У ЖИВОТУ, ОДЕУМИНУСЕ!
КАКВА ШТЕТА ШТО СЕ ТВОЈИ ЉУДИ НЕ ВРАЋАЈУ... МОРАЋЕШ ДА ГА ПОТРАЖИШ... ТАОЦИ СУ ТАОЦИ...
ГОТОВО ЈЕ!
ОДЛИЧНО! ДАЈТЕ МУ ДА ПИЈЕ СОК ОД ЦВЕЋА, И ДОДАЈТЕ КОЈУ КАП ЧАРОБНОГ НАПИТКА!
ГОТОВО? ШТА ЈЕ ГОТОВО?

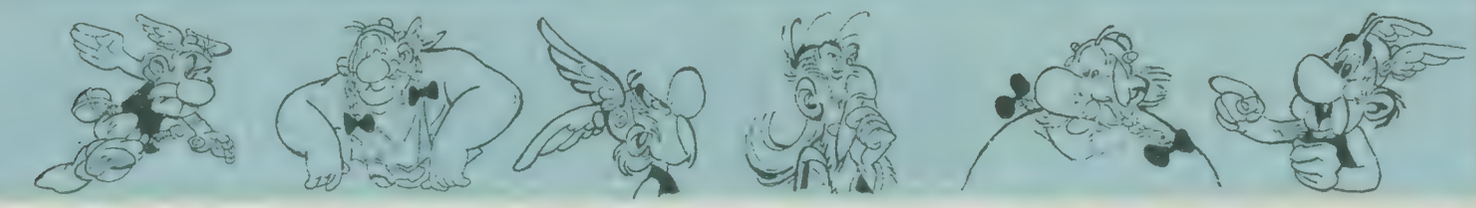

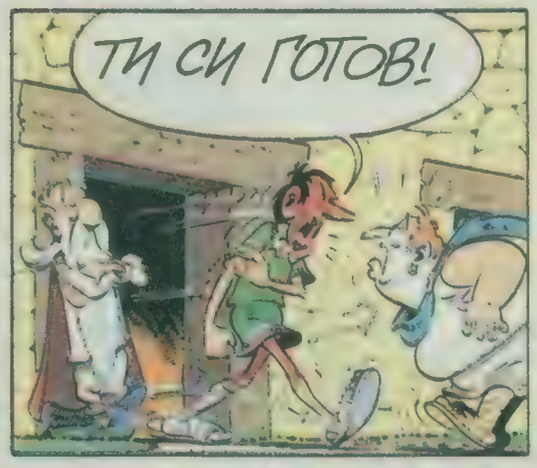
ТИ СИ ГОТОВ!

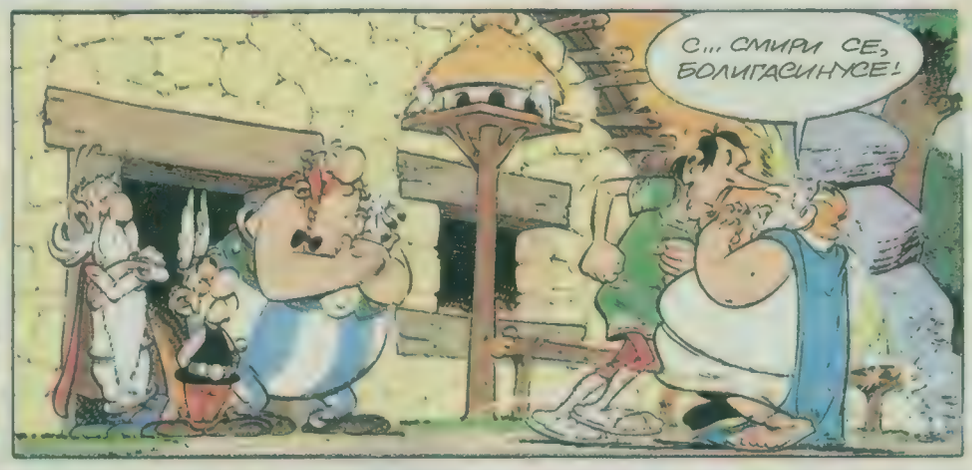
С... СМИРИ СЕ, БОЛИГАСИНУСЕ!

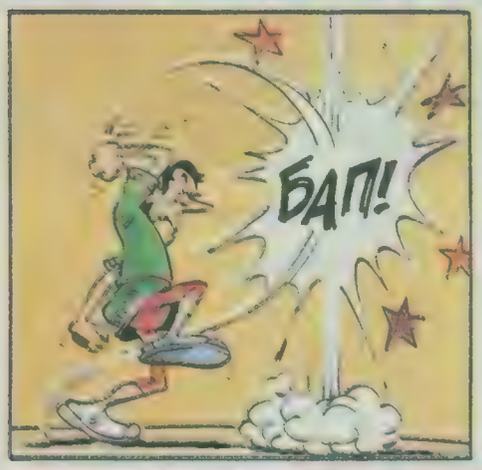
БАП!

КАД СИЂЕШ, ПРОВЕРИЋУ РАЧУНЕ... СЛЕДЕЋА ОРГИЈА ЧЕКА ТЕ У РИМУ... У АРЕНИ, МЕЂУ ЛАВОВИМА!

РИМЉАНИНЕ, ТИ СИ БИО НАШ ГОСТ, А НЕ ТАЛАЦ! САДА СИ НАМ ПОСТАО ПРИЈАТЕЉ! И ЗАТО...

... И ЗАТО, ПРВИ ПУТ, ЈЕДАН РИМЉАНИН ЋЕ УЧЕСТВОВАТИ У ГОЗБИ КОЈОМ СЕ, ПО ТРАДИЦИЈИ, ПРОСЛАВЉА ПОВРАТАК НАШЕ ДВОЈИЦЕ ПРИЈАТЕЉА! ОБОЈИЦА СУ СРЕЋНИ ПОНОСНИ, ЈЕР ЗНАЈУ ДА СВАКО ПУТОВАЊЕ ОБОГАЋУЈЕ ЊИХОВО ЗНАЊЕ И ИСКУСТВО!
ПА, ОБЕЛИКСЕ, КАКВА ЈЕ ТА ХЕЛВЕЦИЈА?
РАВНА!
КРАЈ

Догодило се пријатељу мој пријатеља... „ШАКА„

Било је касно увече, један ауто јурио је друмом... Видело се да за воланом седи неко ко је превише попио... Онда се појавио полицајац у патролном возилу, сустигао га и наредио му да се заустави. Овај га је послушао, али управо у тренутку кад му је полицајац затражио документа, на супротној траци догодила се саобраћајна незгода. Полицајац је оставио пијанца да чека и прешао на другу страну путу да извиди ствар.

У међувремену је возач изашао из аутомобила и почео нервозно да шета горе-доле... После извесног времена то му је досадило па је одлучио да, ипак, крене кући.

Одмах се поверио супрузи и наредио јој да о свему ћути. То је значило да полицајцима, уколико га буду тражили, мора да каже да претходне вечери не само да није пио, него да никуд није ни излазио.

Следећег јутра два полицајца су се заиста појавила на његовим вратима. Одмах је почео да их убеђује како мора да је у питању нека грешка јер он из куће није излазио, што је врло спремно потврдила и његова супруга.

Полицајци су га тада замолили да им покаже гаражу. „Свакако!" – одговорио је самоуверено и похитао да узме кључеве... У гаражи је био полицијски ауто, са још увек упаљеним ротационим светлима!

Почело је на усамљеном месту

Овакве приче у свету веома брижљиво сакупљају људи који се баве проучавањем начина живота и навика у градским насељима. Оне чак имају и своје име „градске легенде", ваљда зато што се најчешће и догађају у граду. Као и мотиви, бајке и баладе претходних култура, разликују се од места до места и препричавају се као стварни догађаји – као нешто што се догодило пријатељу нашег пријатеља.

Иако не постоји начин да се утврди да ли су ове приче истините, оне настављају да круже и да живе зато што су углавном забавне и што задовољавају нашу потребу за необичним догађајима – говоре о некој напетој или опасној ситуацији у којој свако од нас може да се нађе. Истовремено могу да буду веома поучне, заправо драгоцене.

Једна од таквих је и прича названа „Кука" која већ годинама кружи међу америчком омладином:

Младић и девојка паркирали су аутомобил на усамљеном месту. Али, управо тада преко радија су саопштили да је неки маниjак, с куком уместо шаке, побегао из луднице... Чувши то, девојка се веома уз-

ОТКРИВЕНА ВАЖНА РУЧИЦА

WC ЗА СУТРАШЊИЦУ

У ствари, проналазачи постоје да нам покажу како нема те ствари на свету, а што се тога тиче ни у WC-у, која не би могла још мало да се усаврши. Примера ради, WC котлић за воду. Здруженим напорима тројице америчких проналазача, Дона Хартнија, Еда Смита и Џеја Мартина, иначе службеника компаније „Кон-тех индастриз", WC котлићи за воду у будућности би морали да имају две ручке за повлачење воде. Повлачењем прве ослобађало би се између 15 и 22 литра воде у сврху спирање чврших отпадних материја. Ручица број два, према пројекту, не би требало да сручи у шољу више од 7 литара воде, што се сматра потпуно довољном количином за спирање отпадних материја.

Смисао додатне ручице постаје јаснији уз помоћ просте рачунице. Поуздано се зна да је од шест повлачења воде у WC-у пет намењено течним отпадним материјама, а само једно онима из теже категорије. Котлићи са две ручице и одговарајуће подешеним млазевима штеде воду, а израчунат је и проценат: од 50 до 70 одсто мањи утрошак воде, што зависи од нечега што није ни у каквој вези с економичним котлићима, али је у директној вези са метаболизмом власника.

Дода ли се овоме и податак да у САД има око 350 милиона WC-а, дворуки котлићи уштедели би милијарде литара воде које сада свакодневно непотребно одлазе у канализацију. Најзад, еколошки котлићи уопште нису скупи и могу да се уграде у већ постојеће санитарне уређаје.

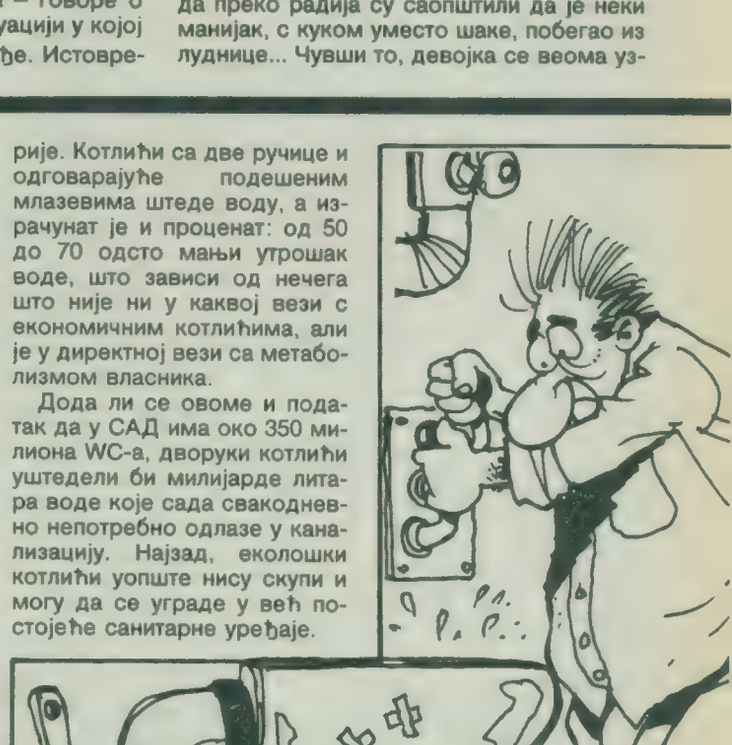

КУКА И КВАКА

Младић је пожелео да девојци отвори врата и... имао је шта да види!

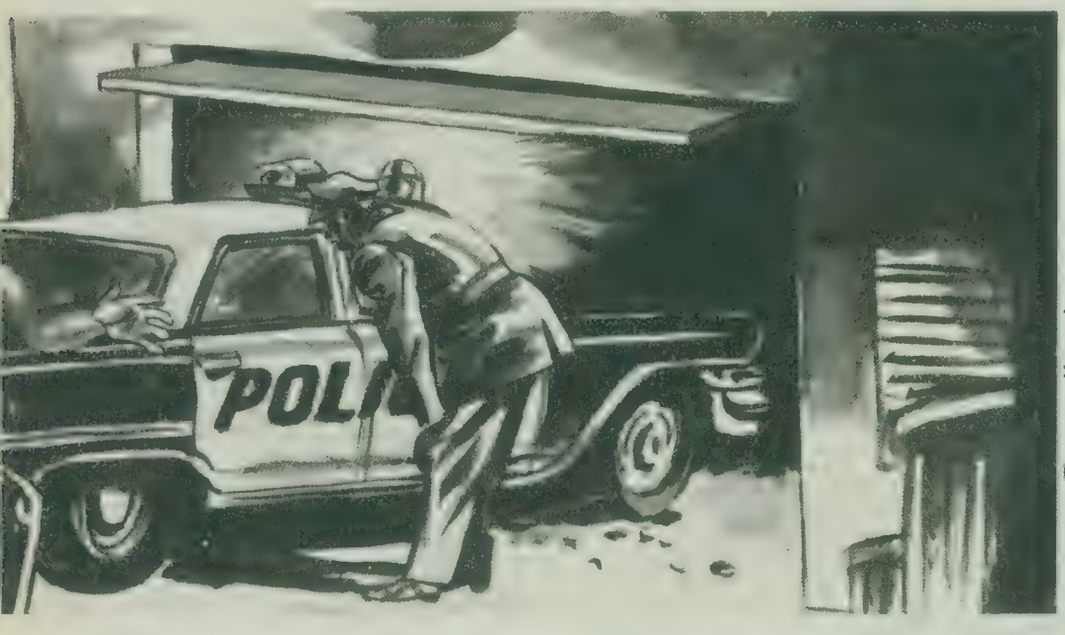

Илустровао: Драгутин Ђежић

немирила и одмах замолила младића да је одвезе кући...

Чим су стигли, младић је истрчао да девојци отвори врата, и, на своје огромно запрепашћење, на кваки угледао куку умазану крвљу...

Овакве приче причају се и препричавају на „журкама", имају неког штоса и уклапају се у размишљања оних који тек улазе у живот. Без обзира каква им је намена, углавном подвлаче оно: „Пазите где идете и шта радите!"

Ко је у орману?

„Кука" и друге легенде из града најчешће имају одлике класичне приче страве и ужаса. Ево још једне:

Жена се враћа с посла и затиче свог пса, добермана, како испружен на поду једва успева да дође до даха... Уплашена, одмах позива ветеринара који одвози пса у амбуланту и саопштава жени да мора да му пробуши душник да би могао нормално да дише. Зато јој саветује да иде кући, да не би присуствовала операцији.

Чим је отворила врата, жена је зачула телефон... Био је то ветеринар. Приметно узбуђен, саветовао јој је да одмах изађе из куће и да преко неког телефона у комшилуку позове полицију! У грлу пса нашао је три човечија прста и верује да би у кући могао да буде некакав уљез...

Претражујући сваки ћошак, полицајци у орману заиста откривају човека – без прстију!

Следећа прича спада у ову исту врсту, а назвали су је „Зец који је живео два пута".

Једног дана нека жена, ужаснута, види како њен пас у чељустима држи мртвог зеца и схвата да је то кућни љубимац њених суседа кога они држе у кавезу. Збуњена и забринута пожурила је да опере и осуши зеца, а онда га је, на једвите јаде, неприметно вратила у његов кавез...

Сутрадан је пред кућном комшија угледала полицијско возило. Одмах је потрчала да види шта се догодило... „Баш има свакаквих људи!" – рекао је полицајац. „Јуче им је угинуо зец, а нека будала га је ископала из земље и вратила у кавез!"

Д. В.

ЛАВ НЕЋЕ У ГАРАЖУ

Постане ли Фифика напрасно безобразна, може бити да она, у ствари, уопште није крива. Врло је вероватно да су, заправо, криве звезде. Ако је Фифика рођена у знаку Шкорпије, велика је вероватноћа да је по природи тврдоглава и неподесна за строге васпитне методе. Исто важи и за кућне љубимце рођене у знаку Водолије, само што њима лекције из лепог владања обично теже иду из сасвим другог разлога. Водолије су уби боже расејане. Тако, бар, тврди Доналд Вулф, писац дела под називом: „У ком је знаку рођен ваш љубимац?".

Да између куца-маца и звезда постоји нека тајна веза, Доналд Вулф је закључио док се годинама бавио својим послом, ветерином, а уз пут аматерски проучава астрологију. Све у свему, Вулф тврди да нема никакве сумње како се особине куца и мацa подударају са астролошким знаком у коме су рођени. Вулф је ово проверио на 10.000 кућних љубимаца које је током година лечио.

Све у свему, закључак је следећи: између астролошких особина паса и мачака и астролошких особина људи разлике нема. Примера ради, кућни љубимци рођени у знаку Стрелца су неустрашиви у сукобима са другим животињама, али зато изненађујуће тешко подносе физички бол. Чак и најхрабрији пас Стрелац почеће да се тресе од страха како угледа ветеринарску иглу. Ваге су ноншалантне, али и тврдоглаве. Стрелци су вечито жељни забаве, па им се зато чешће дешава да одлутају од куће на неколико дана. У неку руку, Ракови су као створени за газде које воле апсолутну власт: Рак кућни љубимац има изузетну способност да као у огледалу пресликава расположење господара.

Осим што је до детаља описао особине сваког кучеће-мачећег знака, Вулф је у књигу уврстио и додатак који власницима паса луталица помаже да одреде астролошки знак њиховог непедигрираног љубимца. Књига садржи још сијасет корисних савета као што је на пример: „Шта радити ако у кућу поред старог треба да се усели и нови љубимац?". Што се звезда тиче, решење је просто. Никад не покушавај да спојиш Лава и Шкорпију, рецимо. Још једно „не": ако нову куцу намеравате да сместите у гаражу или какву другу нуспросторију, свакако настојте да узмете Бика. Бик би на то пристао, Лав не би никада. Краљ животиња не трпи другоразредни смештај.

Илустровао: Зоран Петканић Петко

ДА ЛИ ВЛАДА САД КРИЈЕ ПОДАТКЕ О НЛО?

КОСМИЧКИ

Упућени тврде да највиши владини службеници намерно прећуткују оно што знају о ванземаљцима који су нас „посећивали". Други, ништа мање обавештени, кажу да најодговорнији у земљи знају да о томе – ништа не знају

Децембра 1986. године на радарима Војноморског космичког система посматрања примећен је тајанствени летећи објекат који је, из горњих слојева атмосфере, „улетео" у орбиту изнад Сједињених Америчких Држава. Летелица се кретала невероватном брзином и, тако је бар изгледало, није ишла по одређеној путањи.

Сместа је узбуњено Министарство одбране – Пентагон, у Северноамеричкој противваздушној команди све је стављено у стање приправности, што је лако могло да се изроди у почетак трећег светског рата.

Тамо горе

Срећом, та летелица нестала је исто тако нагло као што се и појавила. Сматра се да је тадашњи председник Роналд Реган, који је, наравно, о свему обавештен тада одлучио да при Одбрамбеној обавештајној агенцији (DIA) установи посебну групу која ће пратити све у вези са неидентификованим летећим објектима.

У јесен прошле године о постојању ове групе америчку јавност обавестио је Хауард Блум, некадашњи репортер „Њујорк Тајмза", у својој књизи „Тамо горе". Блум тврди да је „шеф параде" пуковник Харолд Филипс који на све састанке на највишем нивоу позива људе из Централне обавештајне агенције (CIA), Националне сигурносне агенције (NSA), генерале противваздушне одбране и, свакако, чланове DIA групе за НЛО.

На једном од последњих састанака расправљали су о необјашњивој појави изнад Елмунда у Висконсину, места које је иначе одређено као центар у коме ће се изградити космодром за дошљаке из свемира.

Хауард Блум не оставља сумњу да таква група постоји, али каже да не мисли да влада нешто крије од својих грађана. „Они се држе тако тајанствено не због тога што нешто више знају, него зато што ништа не знају. Збуњени су, чак бих рекао и помало уплашени, због немогућности да објасне одређене феномене".

Постоје и сасвим опречна мишљења од Блумовог. Тако је, на пример, Доналд Кејхоу, мајор у пензији и некадашњи сарадник Чарлса Линдберга (авијатичар који је 1927. први прелетео Атлантик), убеђен да влада има податке о НЛО. Још од 1950. године, када је објавио књигу „Летећи тањири су стварност", Кејхоу тврди да америчке власти прикривају чињенице да би спречиле свеопшту панику.

И данас, као и током протеклих деценија, већина аргумената за и против могућег заташкавања података о ванземаљцима и њиховим летелицама углавном се заснива на једном случају. Касно увече 6. јула 1947. године огроман светлећи диск виђен је на небу изнад пустиње у Новом Мексику. Неки фармер, који је те вечери чуо снажну експлозију, наредног дана открио је на свом ранчу остатке чудне олупине.

Неколико дана после овог догађаја ваздухопловни официр из оближњег места Розвел изазвао је праву сензацију објавивши да се у њиховој бази чувају остаци летећег диска. Касније је процурила чак и вест да су октривена и мајушна тела дошљака из свемира који су страдали у удесу.

Без обзира што се, како време одмиче, јавља све више очевидаца са тврдњом да су видели и летелицу и тела ванземаљаца, званичници су изричити – нема говора да је то био НЛО. Ради се о

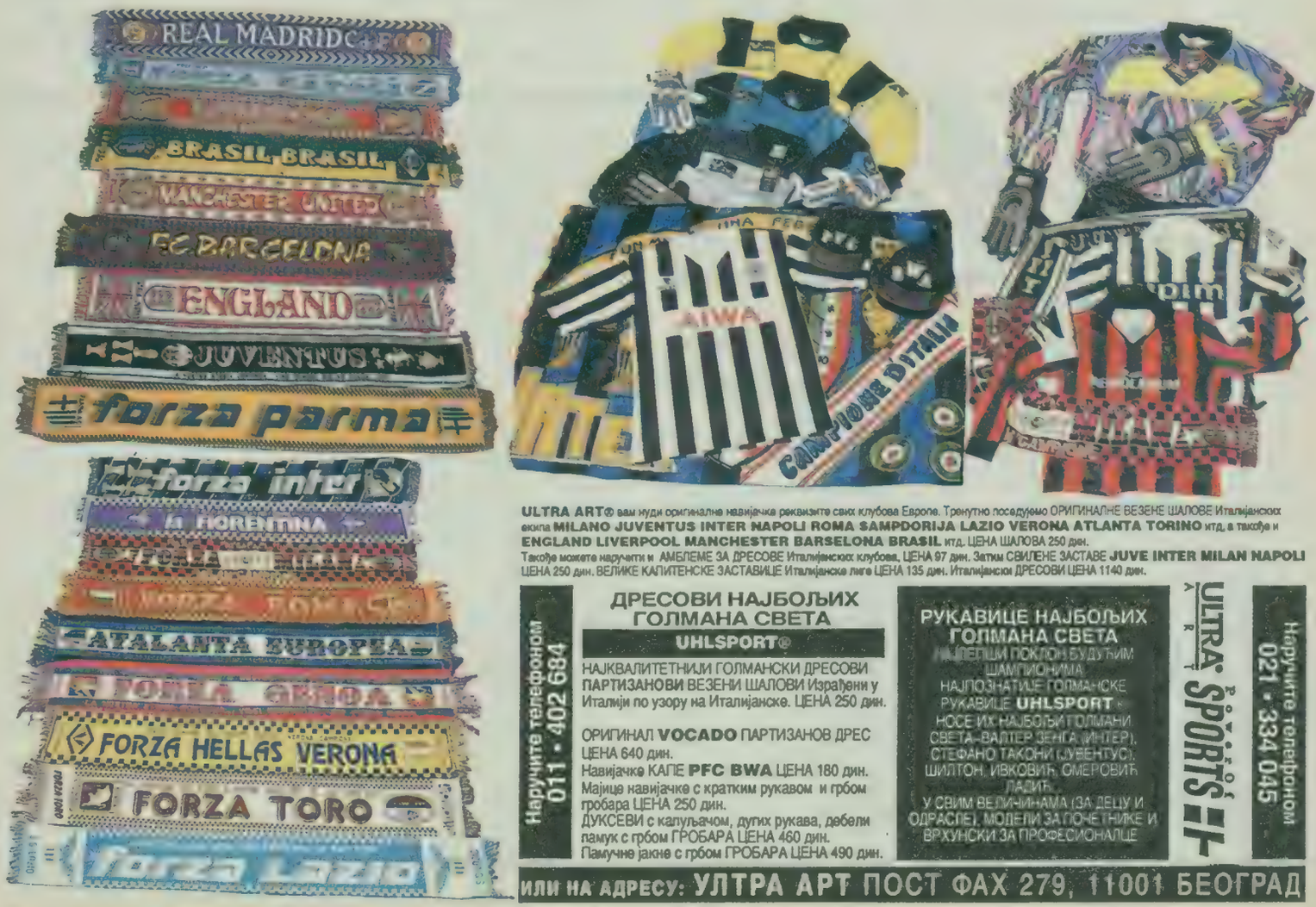

ULTRA ART® вам нуди оригиналне навијачке реквизите свих клубова Европе. Тренутно поседујемо ОРИГИНАЛНЕ ВЕЗЕНЕ ШАЛОВЕ Италијанских екипа **MILANO JUVENTUS INTER NAPOLI ROMA SAMPDORIJA LAZIO VERONA ATLANTA TORINO** итд, а такође и **ENGLAND LIVERPOOL MANCHESTER BARSELONA BRASIL** итд. ЦЕНА ШАЛОВА 250 дин.
Такође можете наручити и АМБЛЕМЕ ЗА ДРЕСОВЕ Италијанских клубова, ЦЕНА 97 дин. Затим СВИЛЕНЕ ЗАСТАВЕ **JUVE INTER MILAN NAPOLI** ЦЕНА 250 дин. ВЕЛИКЕ КАПИТЕНСКЕ ЗАСТАВИЦЕ Италијанске лиге ЦЕНА 135 дин. Италијански ДРЕСОВИ ЦЕНА 1140 дин.

Наручите телефоном 011 • 402 684

ДРЕСОВИ НАЈБОЉИХ ГОЛМАНА СВЕТА

UHLSPORT®

НАЈКВАЛИТЕТНИЈИ ГОЛМАНСКИ ДРЕСОВИ **ПАРТИЗАНОВИ** ВЕЗЕНИ ШАЛОВИ Израђени у Италији по узору на Италијанске. ЦЕНА 250 дин.

ОРИГИНАЛ **VOCADO** ПАРТИЗАНОВ ДРЕС ЦЕНА 640 дин.
Навијачке КАПЕ **PFC BWA** ЦЕНА 180 дин.
Мајице навијачке с кратким рукавом и грбом гробара ЦЕНА 250 дин.
ДУКСЕВИ с капуљачом, дугих рукава, дебели памук с грбом ГРОБАРА ЦЕНА 460 дин.
Памучне јакне с грбом ГРОБАРА ЦЕНА 490 дин.

РУКАВИЦЕ НАЈБОЉИХ ГОЛМАНА СВЕТА

НАЈЛЕПШИ ПОКЛОН БУДУЋИМ ШАМПИОНИМА
НАЈПОЗНАТИЈЕ ГОЛМАНСКЕ РУКАВИЦЕ **UHLSPORT** НОСЕ ИХ НАЈБОЉИ ГОЛМАНИ СВЕТА–ВАЛТЕР ЗЕНГА (ИНТЕР), СТЕФАНО ТАКОНИ (ЈУВЕНТУС), ШИЛТОН, ИВКОВИЋ, ОМЕРОВИЋ ЛАДИЋ.
У СВИМ ВЕЛИЧИНАМА (ЗА ДЕЦУ И ОДРАСЛЕ), МОДЕЛИ ЗА ПОЧЕТНИКЕ И ВРХУНСКИ ЗА ПРОФЕСИОНАЛЦЕ

ULTRA SPORTS

Наручите телефоном 021 • 334 045

ИЛИ НА АДРЕСУ: УЛТРА АРТ ПОСТ ФАХ 279, 11001 БЕОГРАД

ВОТЕРГЕЈТ

(НЕ)ПОЗНАТЕ НЛО ПОСЕТЕ ЗЕМЉИ

Летелица – жир

У послеподневним часовима 9. децембра 1965. године на хиљаде људи у неколико држава у средишњем и источном делу САД видело је сјајни објекат на небу који је за собом, и кад је нестао са хоризонта, оставио траг видљив још наредних двадесетак минута. По сведочењу очевидаца, та летелица се спустила недалеко од градића Кексберија у Пенсилванији. Тврде да је била у облику огромног жира и да се из ње ширила нека чудна плава светлост. У дну летелице био је исписан текст словима која су подсећала на хијероглифе.

На лице места убрзо су стигли људи из радарске и противваздушне одбране и наредили свим радозналцима да се повуку. Сведоци кажу да су нешто касније видели војни камион како журно напушта Кексбери. На њему се налазило „нешто" у облику жира прекривено цирадом. Званичници су дали објашњење да нема места паници. Радило се о обичном метеору(?).

Текс-Мекс епизода

Тек 1977. године један пензионисани потпуковник (није желео да му се открије име) испричао је случај из педесетих година у коме је и сам био учесник. У експерименталном авиону F-94, са још једним пилотом (давно преминуо), летео је над војном базом у Тексасу. Од радарске службе добили су обавештење да им се приближава непознат објекат, вероватно неки НЛО. Угледали су ту летелицу у облику диска, али им је било забрањено да је прате. Мало касније из контролне службе јавили су им да се та летелица срушила на граници између Тексаса и Мексика. Задатак им је био да приземе F–94 и малим авионом крену на место удеса. Тамо је већ била окупљена маса војника.

Ову причу чуо је и детектив Тод Зекел од свог другара чији је ујак у то време био пуковник у тексаској бази. Зекел је успео да нађе ујака који је, у међувремену, пензионисан. Овај му је дао неодређен одговор на питање да ли се радило о НЛО и да ли је у тој летелици заиста нађен и ванземаљац. Ујак није желео о томе да прича јер се, како је рекао, ради о некој врсти војне тајне.

Удес у Невади

Радари противваздушне одбране ухватили су 18. априла 1962. светлећи, црвени објекат који се кретао на великој висини са запада земље ка југозападу. По речима инспектора Кевина Рендала, та летелица се срушила недалеко од Лас Вегаса у држави Невади. О овом случају наредног дана чак се појавила и вест у новинама „Лас Вегас сан".

Рендал је тек осамдесетих за све ово сазнао и спровео истрагу. Нашао је очевица, неког војника који је, наравно, желео да остане анониман. У време удеса тај војник је био у оближњој бази. Не знајући о чему се ради, он и још педесетак војника укрцани су у аутобус у коме су завесе биле навучене на прозоре. Искрцали су их „негде" и рекли им да треба да сакупе „неке" летелице. Тврди да су то сигурно били остаци НЛО. И он као и остали војници упозорени су да о том догађају ником не кажу ни речи. Рендал сада трага за осталим очевицима.

обичном метеоролошком балону који се срушио из непознатих разлога.

Ћутање по цену живота

А зашто се очевици, ако их је уопште и било, тако бојажљиво јављају тек сада? И за то постоји разумно објашњење, каже Стентон Фридмен, нуклеарни физичар из канадског града Њу Брунсвик.

– Људима је наређено да ништа не причају. Један од официра који је, између осталих, скупљао остатке летећег диска и тела свемираца, рекао ми је у поверењу да су му претили и врло јасно му дали до знања да не сме да пише. Уколико нешто процури у јавност, страдаће не само он већ и његова породица

На ову Фридменову причу надовезује се и његов амерички колега Бери Гринвуд

– Врло добро знамо да су се данима сакупљали остаци тог назови „балона". Познато је да су делове те олупине некуда одвезли, као и тела ванземаљаца. Нико то други није могао да уради већ – поверљиви владини људи. Ко год је до сада покушао да дође до писаних докумената, са званичних места увек су одговарали да таквим подацима не располажу. Ако ништа не крију, зашто нема документације?

Јер, каже Гринвуд, опште је познато да NSA чува папире о око 100 случајева у вези са НЛО, CIA их има педесетак, а DIA – шест Има их, али очигледно веома мали број људи зна шта та документација садржи

Осим Розвела, још један значајан догађај се прећуткује. Фридмен каже да су 1967. амерички прислушни уређаји успели да „ухвате" разговор између контролног торња у Хавани и двојице пилота у два авиона типа „МИГ-21" на тајном задатку. Кад је над Кубом примећен тајанствени сјајни објекат, пилоти су добили задатак да изviде о чему се ради и, по могућности, ступе у везу или ту летелицу – униште

Прво се чуо разговор, потом се ужаснутим гласом огласио један од пилота. Успео је само да каже да је нешто засветлело и други авион је једноставно нестао

Фридмен тврди да америчка влада овакве (и ко зна какве још) случајеве не открива из више разлога. Пре свега, не жели јавно да призна да прислушкује (читај – надгледа) системе осталих земаља и да открива њихове шифроване поруке. Друго, плаши се да призна немоћ у обезбеђивању ваздушног простора од могућих дошљака који не морају да имају пријатељске намере. За читаву ту владину заврзламу Фридмен каже да је прави космички Вотергејт

А Тим Брајант, некадашњи службеник Пентагона, с презрењем одмахује руком и на све то има свој коментар

– Годинама дајем огласе у новинама и позивам све који било шта поуздано знају о владином прикривању мртвих (или живих) И-Ти-ја или њихових летелица, и нико ми се до сада није јавио Сигуран сам да највиши званичници мање знају о НЛО и од аматера који се тиме баве. Не знају, а то прикривају. Типичан бирократски приступ стварима. Само се праве важни

В. С.

Илустровао: Добросав Боб Живковић

МУЗИЧКА ПОШТА

Здраво,
Које је албуме до сада објавила група „Леб и сол"?

Александар и Саша из Ивањице

Први албум под називом „Леб и сол" изашао је 1977. године. Следе: „Леб и сол 2" (1978), „Ручни рад" (1979), „Бесконачно" (1981), „Следовање" (1981), „Акустична трауме" (дупли живи из 1982), „Калабалак" (1983), „Тангента" (1984), „Звучни зид" (музика за позориште, филм и ТВ из 1986), „Као какао" (1987), „Путујемо" (1989), док су прошле године Влатко Стефановски и Бодан Арсовски на компакт диску објавили „Zodiac", музику из истоимене балетске представе.

Нови рекордер

СЛАДОЛЕД ОД ВАНИЛЕ

Ванила Ајс је одрастао у гету, крао је аутомобиле, тукао се, а затим је снимио плочу и преко ноћи постао милионер. Називају га робо и поп рапером. Његова деби плоча „To the Extreme" достигла је седмоструки платинасти тираж

Каријеру је заправо започео 1986. године када је победио на локалном такмичењу за младе таленте у Даласу. Тај успех му је обезбедио понуде различитих дискографских кућа а он се одлучио за „SBK Records". Пре тога је водио буран живот. Припадао је уличној банди која је крала аутомобиле и играла брејкденс. Са 19 година у једној уличној тучи је тешко повређен, изгубио је много крви и месец дана провео у болници.

– Желео бих да сви сазнају како оно што сам раније чинио није било у реду – каже Ванила Ајс. – Заиста је страшно што ми се све то дешавало. Стидим се тог периода. Сада ми се догађају дивне ствари. Нисам у затвору или шест стопа под земљом. Живим.

Пре него што је почео да се бави музиком Ајс се такмичио на мото-крос тркама, али је одустао пошто је у једном удесу поломио оба чланка.

– Бављење музиком слично је мото-крос тркама. Допада ми се такмичење. Мораш стално да будеш у доброј кондицији, да радиш, да непрестано узимаш витамине.

Ванила Ајс је аутор целокупног материјала на својој плочи, сам је продуцирао и сам је осмислио кореографију за свој наступ. Прилично неочекивано за момка који је одрастао на улици. Али, чим је MTV емитовао његову песму „Ice Ice Baby", публика је реаговала.

– Када ме људи погледају, виде белог момка. Не пада им на памет да сам одрастао у гету, у сиромашном крају. Нисам сазревао као сваки други, нормалан бели клинац који је слушао рокенрол. Мени не смета што сам белац и што изводим рап музику јер сам у целу ствар упао у исто време када то и црнци чине. Дакле, врло рано. До сада нисам наишао на лоше реакције, али сам сигуран да постоје људи који ми не верују баш зато што сам бели рапер. Али, то само показује њихову глупост и расизам. Моје песме делују грубо и агресивно зато што је то улична музика. Људи са улице труде се да буду груби јер имају гомилу невоља. То сам видео. То сам доживео. Мене су звали бели црња. А ја сам бео и срећан због тога. Добро знам кроз какве невоље пролазе црнци који живе на улици. Схватам њихово незадовољство. И јасно ми је зашто граде груб имиџ.

Имиџ је важан део овог посла. Ја се само трудим да будем оно што сам. Овакву фризуру носио сам много пре но што ми је пало на памет да постанем певач. На снимању кажу: „Хајде, обуци ово одело за спот", а ја им одговарам: „Губите се с тим крпама, нећу да изгледам онако како сте ви то замислили. Ја ћу бити Ванила Ајс". Желим да будем оригиналан. На пример, ако неко хоће да ме упореди са „New Kids On The Block", то не иде јер ми смо путпуно различити. Када уђеш у продавницу и купиш моју плочу, добићеш оно што сам ја урадио. Ја сам написао музику, продуцирао, све сам. А кад купиш плочу „New Kids On The Block", нећеш добити оно што су смислили они већ Морис Стар! Он је компоновао, он је продуцирао, он је ту уложио таленат.

У песми „Ice Ice Baby" новопечени рапер је искористио гитарски риф из песме „Under Pressure" која је својевремено изашла испод ауторске пресе групе „Queen" и Дејвида Боувија. За данашња кретања у музици сасвим уобичајена појава, али чиме се још бави у својим песмама?

– Ванила Ајс мисли о девојкама, аутомобилима и новцу. Новац је моћ, а девојке су оно што сви желе. Други рап музичари баве се политиком. Мене то не занима. Људи из више средње класе, они који живе у предграђу, не желе политичке теме, не желе насиље, а нарочито не воле да им се деца тиме баве и зато им неће дозволити да купе плочу са таквом музиком. Управо зато пишем о стварима које се свиђају свима, избегавам теме које само неки воле.

Другу половину прошле године Ванила Ајс је провео на турнеји по Америци. С њим је био MC Hammer. Затим је одиграо мању улогу у наставку филма „Нинџа корњаче" за који је компоновао и песму „Нинџа Рап". На његовом новом синглу нашла се обрада песме „Play That Funky Music" коју су некада давно изводили „Wild Cherry", али све те активности не исцрпљују његове планове.

П. Ј.

Драги Забавниче,
Замолио бих те да ми кажеш нешто о пулској групи „КУД Идијоти", шта свирају и, наравно, њихову дискографију?

Гаша из Нових Бановаца

Овај састав (на слици) постоји скоро десет година, али су се пробили тек победом на Омладинском фестивалу у Суботици 1987. године. Свирају чврст рокенрол инспирисан постпанком. До сада су објавили три сингла за независну дискографску кућу „Словенија", албум „Bolivia r'n'r" за немачку дискографску кућу „Incognito records", на коме се налазе песме са поменутих синглова, и неколико демо-снимака. Деби албум у Југославији „Ми смо овдје само због пара" објавио је „Хелидон" прошле године. Њихове плоче, као и видео касете са концерта, могу да се наруче преко фирме „Бонаца", на адресу: 52000 Пула, Владимира Назора 19.

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ:

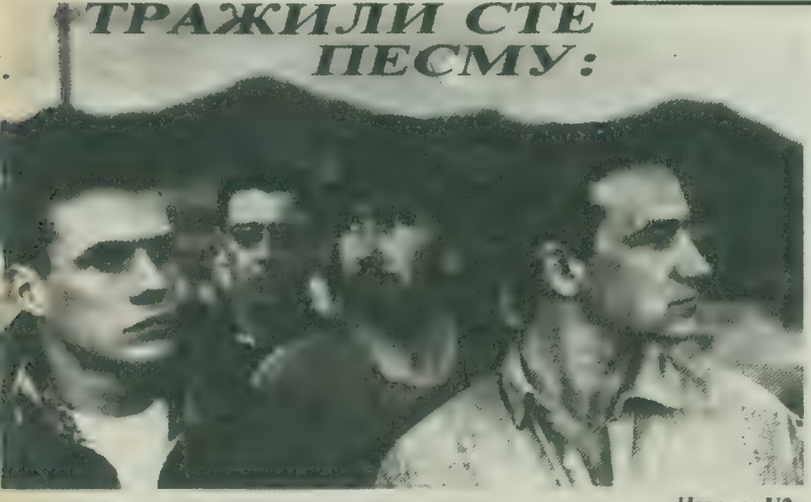

Изводе: U2

NIGHT AND DAY

Like the beat beat beat of the tom-tom
when the jungle shadows fall,
like the tick tick tock of the stately clock
as it stands against the wall,
like the drip drip drip of the raindrops
when the sun's show'r is through,
so a voice within me keeps repeating
you – you – you.
Night and day you are the one
only you beneath the moon and
under the sun,
whether near to me or far
it's no matter, darling, where you are,
I think of you, night and day.
Day and night, why is it so
that this longing for you follows
wherever I go?
In the roaring traffic's boom,
in the silence of my lonely room
I think of you, night and day.
Night and day under the hide of me
and its torment won't be through
till you let me spend my life making
love to you
day and night, night and day.

НОЋ И ДАН

Као рит рит рит ритам
там – тама
док сенке џунгле падају,
као тик тик так стилског сата
док стоји уза зид,
као кап кап капање кишних капи
када прође летњи пљусак,
тако глас у мени и даље понавља
ти – ти – ти.

Ноћ и дан ти си једина
само ти испод Месеца и под Сунцем,
била ми близу или далеко
није битно, драга, где си
мислим на тебе, ноћ и дан.
Дан и ноћ, зашто је тако
да ме ова чежња за тобом прати
где год да одем?
У тутњави саобраћајне гужве,
у тишини моје усамљене собе
мислим на тебе, ноћ и дан.
Ноћ и дан под мојом кожом
постоји једна, ох, тако гладна
жудња која пламти у мени
и та мука неће проћи
све док ми не дозволиш да проведем живот
водећи љубав са тобом
дан и ноћ, ноћ и дан.

Текст и музика: **Кол Портер**
(компоновао 1932. године)

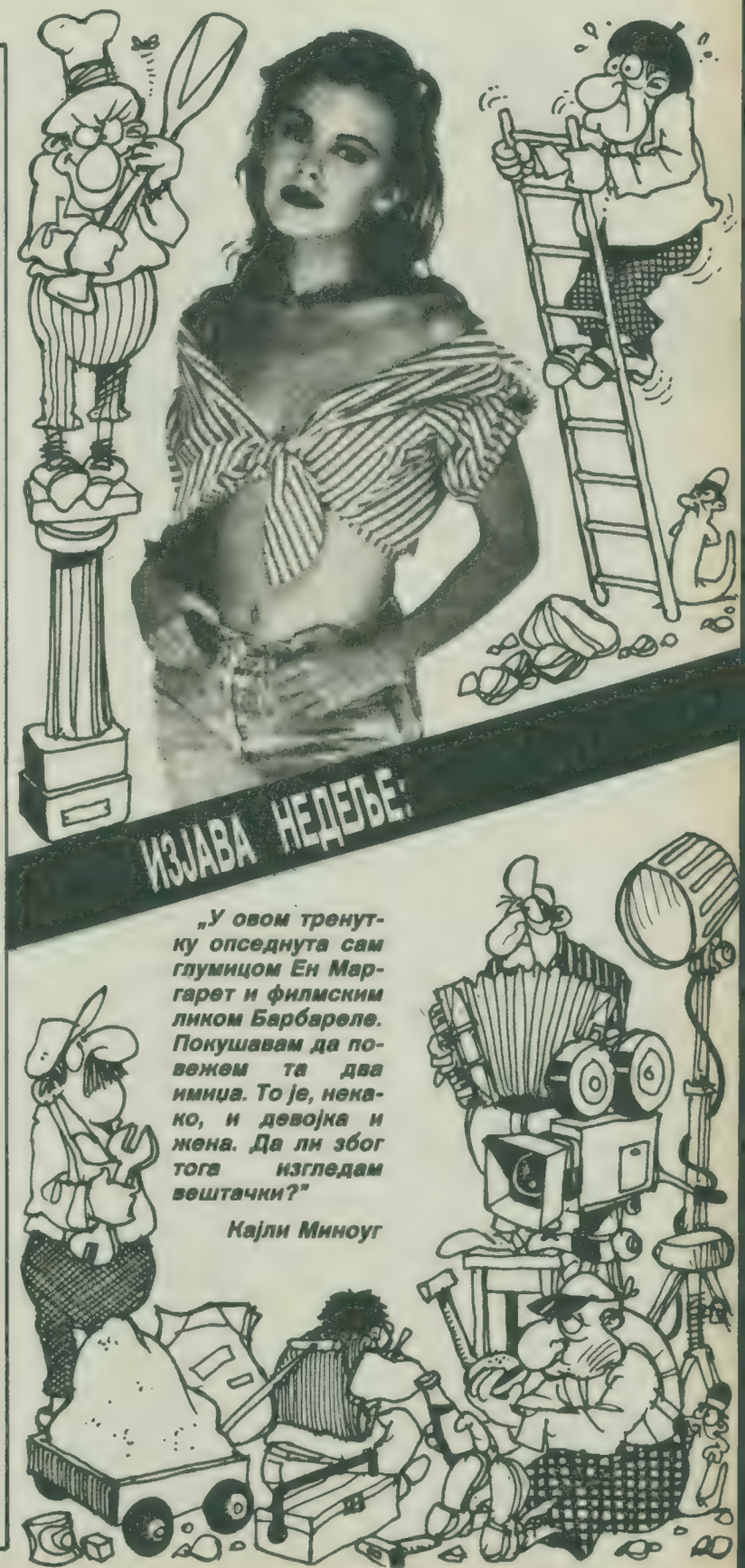
ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:
„У овом тренутку опседнута сам глумицом Ен Маргарет и филмским ликом Барбареле. Покушавам да повежем та два имиџа. То је, некако, и девојка и жена. Да ли због тога изгледам вештачки?"
Кајли Миноуг

Зоран Јакшић

ЈА САКУПЉАМ

НАУЧНА ФАНТАСТИКА

Уређује
др Зоран Живковић

Путник који крене пустињским путем преко Ерга Игуиди наићи ће на низ вештачких оаза у близини Оуед ал Хамре. Ако се затим спусти јужно према Ел Еглабу, доћи ће до најлепше од њих, правог драгуља у мору песка, где крај многих извора питке воде расту високе урме и смокве, а пој птица чује се надалеко. У тој оази налази се дом Ридвана ал Кувејрија, прекрасна палата од белог пешчара која је украс пустиње. Кажу да Ал Кувејри не пропушта случајног путника а да га богато не угости. Слатко од урме и мед, укусна баклава и бокали бистре воде увек су спремни на његовој трпези.

Човек који је тог јутра стигао право из Ерга Игуиди као да није знао за све то јер се са подједнаким неповерењем осврtао према људима Ридвана ал Кувејрија који су изашли да га дочекају и каменом дому скривеном међу крошњама смокава. Био је одевен у неугледну, сиву пустињску одору, са огртачем који штити од сунца, главу му је покривао изношени, тамни бурнус, а тело му је заударало на кремен и прашину. Црте лица биле су му орловске, а очи лисичје. Дошло је до мале гужве када су стражари покушали да му одузму дуги, закривљени нож који је држао затакнут за појасом, али онда се појавио лично Ридван ал Кувејри и покретом руке отпустио своје људе.

– Путник је светиња, а онај који стигне у дом Ал Кувејрија двапут толико – рекао је прекорно. – Пустите га да чини шта год жели. – Он се окрену дошљаку. – Како ти је име, намерниче?

– Идриз – рече кратко странац орловског лика. Очи су му светлуцале као да је због малопређашњег геста његово неповерење према домаћину још више порасло.

Ал Кувејри поведе Идриза крај мангала са којих се дизао мирис тамјана, кроз сеновите вртове у којима су расли нарови и поморанџе. Стигли су у гостинску собу прекривену прекрасним ћилимима и стали пред трпезом пуном ђаконија.

– Све је ово твоје – рекао је Ал Кувејри. – Изабери што ти је најдраже

Путник поче лакомо да прождире храну све време се осврћући као да се нечега плаши. Из врта је допирао пој славуја, а разнолико цвеће ширило је око себе замамне мирисе.

– Да ли све ово припада теби? – упита путник када је завршио с јелом.

Ал Кувејри се насмеши и једва приметно климну главом.

– Некада није било тако – рече он. – Био сам сиромашни бедуин без дома и икога свога. Али, милосрдна судбина одабрала је да ми пружи благостање.

– Чиме се бавиш, Ридване ал Кувејри? – питао је Идриз. – Шта је извор твога богатства?

– Ја сакупљам сате, гомилам минуте и секунде – рекао је Ал Кувејри. – Ако пођеш са мном, показаћу ти како.

Заједно су кренули ходницима од белог мермера у срце Ал Кувејријевог дома, до мале просторије чији су зидови били прекривени полицама са кристалним бочицама и посудама. – Ово је моје благо – рече домаћин и показа руком. Светлост је искрила у прозрачној садржини бочица и плавила просторије одсјајима дугиних боја.

– Као што сам ти рекао – обрати му се Ал Кувејри – ја сам колекционар заборављених тренутака. У овим бочицама од биљура и рубина држим разне згоде и важне догодовштине. Сакупљање времена је ретка и сложена вештина коју сам научио током свог боравка

САТЕ

међу звездама и у њој лежи извор мог богатства. – Он приђе полицама и подиже једну посуду. – У овој кутијици од смарагда сачувани су последњи тренуци великог краља Абдурахмана ал Рубаија. Ово је говор славног песника Абдула Али Халифе на скупу у Великом Источном Ергу. Свуда око тебе налазе се важни, драматични или узвишени тренуци, а унутар ових посуда од драгог камена они се непрестано понављају.

Ал Кувејри узе једну бочицу и отвори је. Просторију у истом тренутку испуни мирис мимозе и трешњевог цвета, а кроз отворене прозоре уђе лепршави, пролећни ветар. Чинило се да се зидови мењају и претварају у камене громаде прекривене капима воде.

– Пролеће у подножју планине Зенуба – рече Ал Кувејри затворених очију и дубоко удахну. – За ту наруџбу плаћено је сувим златом. – Онда као да се прену и затвори бочицу. Утисци сместа стадоше да бледе, да се повлаче у дубину сећања. – Бочицу не смемо предуго држати отворену – објасни он – јер бисмо могли заувек остати заробљени у дражима минулих тренутака.

Идризово лице било је бледо, као да је крило неку страшну тајну. Хитрим, вештим покретом руке он извади свој закривљени нож и упери га према Ал Кувејрију. Другом руком одреши кесу која му је била за појасом и баци је пред свог домаћина.

– Напуни – рекао је – оним најскупоценијим.

Један тренутак Ал Кувејри се није мицао. – Тако, дакле. Ти си, у ствари, најобичнији лопов – рече он.

Дошљаков поглед био је препун жестине

– Ја сам Идриз, син пустиње! Ја нисам лопов! Немој да те натерам да зажалиш због својих речи, ђаволји сине! Ако желиш да живиш, даћеш ми своје благо и помоћи ми да побегнем.

Ал Кувејри није одговарао. Он лаганим покретима поче да трпа посуде од драгуља у Идризову врећу. Када је завршио, подигао је напуњену врећу и спустио је на под пред Идриза. Ни једног тренутка лице му није напуштао израз потпуне смирености.

– Шта сада? – питао је.

– Сада ћеш ме испратити одавде и омогућити ми да напустим оазу – рекао је Идриз и напртио врећу. – Пођи!

Ал Кувејри се није мицао. Када Идриз, подигавши нож, направи један корак према њему, он благо, готово немарно, замахну руком у којој је држао једну од бочица и баци њену садржину на Идриза. Искричава течност запљусну образ госта, распрши се и поли зид упијајући се у суву површину камена.

– Шта... – рече Идриз и застаде. Плаве сенке почеше да избијају из зида и да се ковитлају око њега. Осетио је ветар који је залепршао крајевима његове одоре, снажан и препун студени. Окренуо се, али Кувејрија нигде није било. Он наслепо замахну ножем око себе и зачу глас свог домаћина.

– Највећи грех је угрозити онога ко ти је пружио гостопримство, сине пустиње.

Идриз више није стајао у Ал Кувејријевом дому, већ усред пустиње обасјане месечином. Ледени ветар шибао је око њега правећи дине, а на небу је блистао месец, оштар и бео као од кристала. Осећао се мирис кремена и још нечега, воњ непосредне опасности.

– Где си? – викао је Идриз. – Где си?

– Поред тебе – рекао је Ал Кувејријев глас. – Али, ти не можеш да ме видиш јер те све дубље прожима време сачувано у бочици којом сам те запљуснуо. У мојој колекцији не налазе се само лепе ствари, намерниче.

Идриз је из даљине зачуо хучање. Загледао се око себе, али пешчани предео био је потпуно миран. Звук је најпре подсећао на фина зрнца песка која ударају о мембрану бубња, али је растао, бујао наочиглед. Убрзо се претворио у праву тутњаву која је постајала све јача, умножавала се, мешала са Ал Кувејријевим речима, од ње као да се тресла читава пустиња. Мирис опасности постао је јачи.

– Каква је то хука? – повикао је Идриз. – Шта је то?

Учини му се да у даљини види танку црту белине која се растегла преко хоризонта. Из тренутка у тренутак је расла, постајала све већа и већа.

– Време које си отворио својом лакомошћу – рекао је Ал Кувејри. – Окружује те ноћ коју ће памтити сви становници Ерга, ноћ када је попустила брана Ел Асауд. Стотине људи утопило се тада усред пустиње. То је твој усуд: делићеш оно што их је снашло хиљадама пута, преживљавати њихове последње тренутке све док то за тебе не буде једина стварност. Где год да пођеш, бићеш дављеник у срцу пустиње.

Идриз направи корак-два уназад и, као хипнотисан, загледа се у огромни талас који се беласао на месечини, потпуно затварајући хоризонт, све већи и већи. Учинило му се да унутар водене планине назире лице Ридвана ал Кувејрија. Велики сакупљач се смешио, а онда је све прекрила тама.

Илустровала: Лидија Тарановић

ФИНИ ПРИМЕРЦИ ЉУДСКЕ ЛУДОСТИ

ЧОВЕК КОЈИ ГРАДИ РУШЕВИНЕ

Новоподигнуте руине кула и замкова последњи су модни хит по вртовима и баштама широм Британије

Џон Бејли крај експоната који је тако успешно урадио

Брижљиво бирано цвеће засађено у леје кружног облика као и поткресани жбунови хибискуса или јапанског лимуна ствар су прошлости што се тиче паркова и вртова. Мода сада диктира „разбарушене" пејзаже у којима се истичу полуразрушене средњовековне куле, нарочито оне округле зване „донжони", затим остатке капија у виду лукова, понека улазна врата од дебеле храстовине. Наравно, све је ово ново новцато.

Човек који слови за најбољег градитеља ових баштенских украса зове се Џон Бејли, а његови најновији радови красе двориште Женског института у Челзију (лондонска четврт).

Испрва је овакво украшавање смишљено само да се појача утисак цветних аранжмана на традиционалној изложби цвећа. Бејли је утрошио укупно две седмице рада док је саградио поменуту кулу и остатак зида са сводом. Међутим, како су и аранжман и украс освојили златне медаље и, уопште, испали сјајна ствар, то је наручилац, господин Џон Равенскрофт, одлучио да се начини трајан облик истог баштенског украса, сада од чврстог материјала.

Бејли је поново прионуо на посао. Овога пута требало му је месец и по дана, али су зидине „руине" начињене од правог камена и тако даље. Аранжман је постављен у Гарден Кингдом, сталну изложбу која се налази у Бриџмеру, на простору од четири и по ара.

Бејли је у изградњу овог сталног украса уложио све своје знање и машту. Употребио је чак камење отпало с правих средњовековних рушевина, а около је ставио одговарајуће дрвеће, шибље, дивље бршљенове... Све изгледа као да већ столећима ту расте, само недостају и прави духови да лепршају по зидинама...

Иначе, није се Џон Бејли прославио тек сада. Он је и на ранијим изложбама цвећа у Челзију односио признања и награде, а међу његовим најбољим радовима је изванредна тераса видиковац са „природним" (наравно из водовода) потоцима који врлудају кроз викторијански врт. То је дело из 1989. године, претходне је бриљирао описаним руинама, а за ову годину? Па, биће сигурно поново неко изненађење. Изложба ће се одржати у мају, у вртовима Краљевске болнице.

Иначе, Бејли је већ потписао наградни уговор којим је он одређен да осмисли и изведе цео „Британски врт" на угледној међународној изложби названој „Флоријада". Изложба је предвиђена за 1992. годину, у Хагу. Дакле, у земљи лала – Холандији.

М. К.

НАЈВЕЋЕ ШЕПРТЉЕ

... У ОТИМАЊУ АВИОНА

Никада нећемо сазнати како се звао човек који је 1976. године извео најнеуспешнији покушај отмице авиона. Током лета преко Америке он је устао са свог седишта, извукао револвер и узео једну стјуардесу као таоца.

– Одвезите ме у Детроит! – наредио је.

– Али, ми већ идемо у Детроит – одговорила је она.

– Ох... добро – рекао је он и поново се спустио на своје седиште.

Илустровао: Иванца Коњанин

... У ПРЕДВИЂАЊУ ВРЕМЕНА

После великих поплава у Џеди јануара 1979. године агенција „Арапске новости" издала је следеће саопштење:

„Жалимо што нисмо у стању да вам дамо прогнозу времена. Ми се ослањамо на временске извештаје са аеродрома који је сада затворен због невремена. Да ли ћемо моћи да вам дамо прогнозу времена за сутра, зависи од времена".

... У ЉУБАВИ

Године 1900. млађани Октавио Гилен срео је девојку која ће једног дана постати његова супруга. Две године касније обзнанио је да се верио са Адријаном Мартинез и сви су говорили да су они веома љубак пар.

Били су такви и 1969. године када су одбацили и последњу трунку колебљивости и венчали се у Мексико Ситију. Обоје су имали по 82 године и били верени 67 година.

НОВО!

кроз игру и забаву научите највеће

МАЂИОНИЧАРСКЕ ТАЈНЕ

свих времена! Како да и ви постанете мађионичар?

ПОПУСТ 50% уз комплет књига

ПОКЛОН: мађионичарске новчанице, телепатске картице за читање мисли, путоказ и каталог.

1. МАГИЧНЕ РУКЕ
садржи најбоље вештине света које се лако изводе, иако су за неупућене на граници могућег.

2. МОДЕРНЕ МАЂИОНИЧАРСКЕ ВЕШТИНЕ
са картама, новчићима, чашама, шибицама, новинама, коцкицама, канапима и другим реквизитима које сигурно имате код куће.

3. КОМИЧНА МАГИЈА
смешни кувар, најјачи човек на свету, Аладинова лампа, луда кравата и други трикови који ће насмејати ваше пријатеље.

4. БОГАТАШКИ ТРИКОВИ СА НОВЧИЋИМА
вадите новчиће из ваздуха, из носа и уста гледаоца, нестају, мењају боју и вредност и друге лепе и једноставне вештине.

5. ОДУШЕВИТЕ СВОЈЕ ПРИЈАТЕЉЕ
преко 60 изабраних тајни са којима ћете забављати своје пријатеље. За сваког понешто.

Појединачна цена је 90 дин. а цена комплета од пет књига са поклоном и попустом је 225 дин. (динарска противвредност 25 DEM) Наручите писмом или телефоном. Шаљемо одмах. Плаћате по преузимању пошиљке поштару плус поштарину.
АДРЕСА: INTERNATIONAL, п.ф. 38. 11050 Београд 22. ТЕЛЕФОН: 011/493-045 од 8 до 12 ч.

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

МОЗАИЧНА УКРШТЕНИЦА

Уместо уобичајених описа дајемо вам готова решења. Све речи су у попису сврстане по азбучном реду, а треба да их сместите у мрежу укрштенице водоравно и усправно. Ако сте све добро урадили, у горњем делу првог усправног ступца добићете име и презиме популарног глумца са слике.

Попис: АГ – АНИ – АПАРАТИ – АСТАЛ – АТЕ – БРАНО – ВБ – ГИНА – ДАНИБ – ДАНОН – ДЕИТ – ДН – ДРВЕНИК – ЕВИТА – ЕНА БЕГОВИЋ – ЕРИХ – ЕРП – ИВИК – ИКАРИЈА – ИКС – ИМИТАТОРИ – ИНАТИ – ИРА – ИРАК – ИРОНИСАЊЕ – ИСКРЕ – ИТИ – ЈАТИТИ – КИЛОМЕТАР – КОВИЋ – КРАЊ – МАНАСТИР – НАДИНА – НАЛИВ – НАТАЛ – ЊИВА – ОВИТИ – ПА – ПЛАВ – РЕДЕНИК – РАЛИЦА – РАЦА – РЕС – РК – РТНИЦИ – СЕЛАМИ – СНА – СПАСКИ – СТАНАР – СТИХ – ТА – ТАЛО – ТРЕПАНИРАЊА – ЧЕТАРИНА.

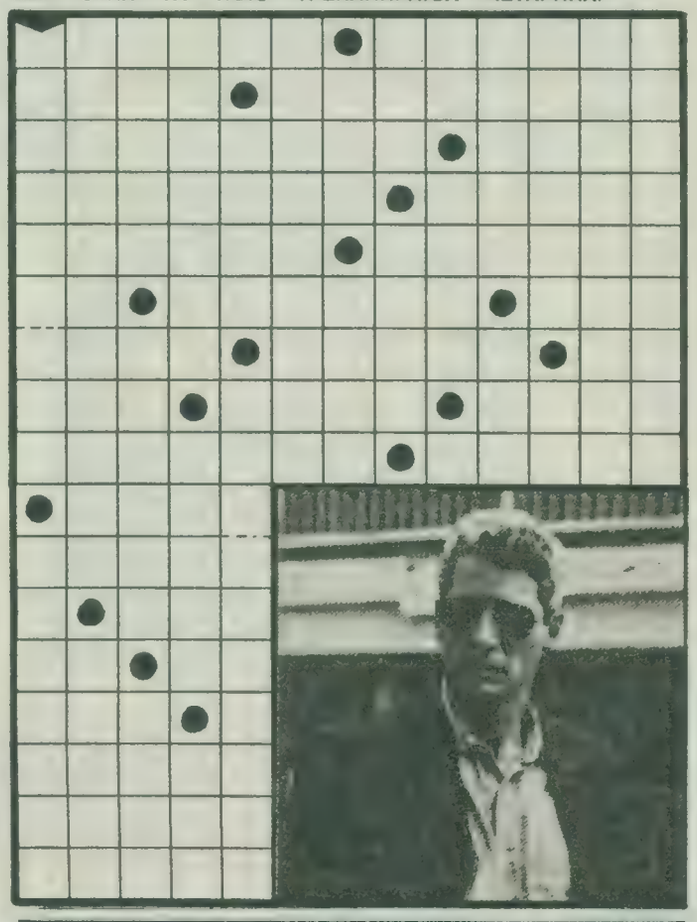

ЗАГОНЕТНА СИЛУЕТА

Само један од шест цртежа одговара силуети из горњег левог угла. Који?

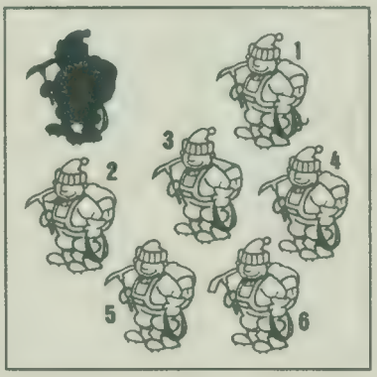

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

СПРАВА КОЈА

Већ је изумрла врста та...

Дуго је требало да је људи прихвате. И таман кад су се навикли на механичку писаћу машину, појавила се електрична, па електронска, а онда их је све истиснуо компјутер. Где су нестали толики „ројали", „ремингтони"...?

Из „Крендала" 1892. стиже ова округласта машина која је имала ротирајући цилиндар.

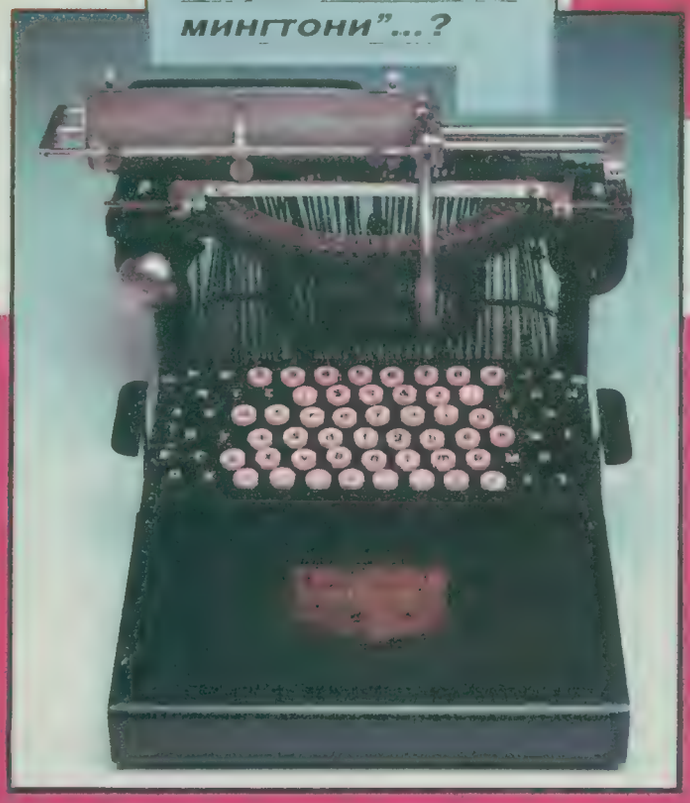

Неке од првих машина имале су на тастатури „дирке" посебно за мала, посебно за велика слова. Једна таква произведена је 1892. у фирми „Калиграф".

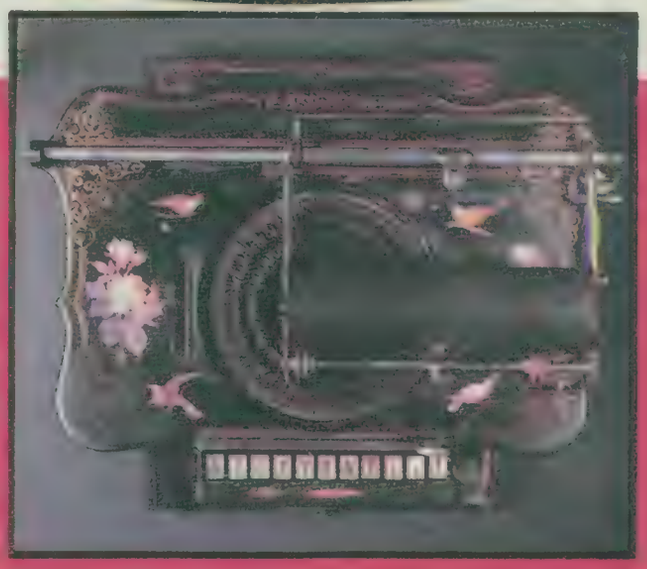

Док се још смишљало како, заправо, треба да изгледа та нова справа за куцање, 1873. године појавила се машина која је имала дирке у круг.

Претпоставља се да је Марк Твен први пробио лед. Док су сви са презрењем одбијали чак и помисао да, уместо руком, текстове исписују на писаћој машини, овај познати северноамерички писац видео је крајем 1874. године у некој бостонској радњи први модел „ремингтона" За писаћу машину, рекламирану као „чудо од справе на којој може да се откуца 57 речи у минуту". Марк Твен (1835–1910) платио је 125 долара. Била је то велика свота, поготово што се радило о потпуно неиспитаном патенту

Марк Твен је био задовољан Сместа је сео за своју машину и откуцао брату писмо. „Покушавам да се изборим са овом з-зубатом направом. Иде ми тешко, за с-сада... Ипак, диван је осећај што могу да гомилам огроман број речи на страници а да се не праве мрље од мастила. Штедим на времену и – папиру..."

Писац је, очигледно, брзо савладао технику и свом издавачу предао роман „Том Сојер" (објављен 1876. године). Сматра се да је то био и први куцани рукопис у историји књижевности

Изум који нико није хтео

Британски инжењер Хенри Мил патентирао је 1714. „машину која утискује слова на папиру тако уредно и тачно да се не разликују од штампаних". Без обзира што ће Мил остати забележен као изумитељ писаће машине, требало је да прође још дуго времена док она није почела масовно да се производи

Милов изум остао је записан као справа само на папиру, а сматра се (мада различити извори ни око тога нису усаглашени) да је прву праву механичку писаћу машину израдио Американац Кристофер Леидем Шулиз, штампар, издавач и политичар из Милвокија. Уз помоћ двојице сарадника направио је машину са траком за писање која је морала ручно да се „пуни" мастилом

Уверен да ће са одушевљењем прихватити његов патент, Шулиз је Телеграфској компанији (касније Вестерн Јунион) понудио да за 50.000 долара откупе ауторска права. Ови су га хладно одбили јер је за њих тада радио чувени Едисон који је имао своје идеје како та справа треба да изгледа

За Шулиза је то било велико разочарење. Почео је да сумња у свој патент. „Све ми се чини да ће се све свести на оно – свако чудо за три дана. Можда ће људи у почетку и тражити писаћу машину, али ће је вероватно брзо одбацити као и многе досадашње новотарије."

Џејмс Денсмор, један од Шулизових финансијера, искористио је малодушност свог партнера и за безначајну суму откупио од њега ауторска права. Некако у то време срео је Фила Ремингтона бизнисмена из Њујорка. Ремингтон, који је по завршетку грађанског рата са пушака које је производио морао да пређе на неке мирнодопске производе, са одушевљењем је прихватио Денсморову идеју. Чинило му се да будућност лежи у писаћим машинама

И – са потписом „ремингтон" на тржишту се 1874. године појавило 1.000 машина. Људи су обилазили око непознате справе пажљиво слушали објашњења о

ИМА ДУШУ

Крајем прошлог века, кад су се појавиле, велика пажња поклањала се изгледу писаћих машина. Ако су несавршене, нека бар буду лепе. Ова се чува у „Смитсонијан" музеју.

предностима које она пружа у односу на писане текстове, али мало ко се, осим Марка Твена, одлучио да је купи. Првих шест месеци продало се само 200 машина. Ситуација се није поправила ни кад се 1878. појавио усавршен модел „ремингтон 2".

Објашњење је једноставно. Текст исписан руком сматрао се знаком доброг укуса, искрености и промишљености. Чак и за званичне дописе откуцан текст био је права увреда.

Брз успон и – пад

Иако у почетку презрене, механичке писаће машине прихваћене су, тако рећи, преко ноћи. Зна се, рецимо, да се 1899. године појавио закон који је обавезивао све установе да дописе и званична документа куцају, а већ 1910 само у Сједињеним Америчким Државама у употреби је преко два милиона писаћих машина. Увелико се отварају школе за дактилографе.

На прелазу 19. у 20. век у САД постоји 30 произвођача машина. Поред „Ремингтона", „Андервуда", тржиште полако али сигурно осваја и „Ројал" који до 1940. постаје водећи произвођач.

Скоро истовремено са фантастичним развојем механичких, увелико се припрема терен за електричне писаће машине. У Лондону италијански изумитељ Ђузепе Девинћенци 1855. године пријављује патент електричне писаће машине. Ипак, она је почела да замењује механичку тек у другој половини овог века, а већ осамдесетих година морала је да уступи место још савршенијој – електронској. Негде од1944.своје место полако, али корацима од седам миља, осваја – компјутер

Данас само мали број светски познатих компанија производи механичке писаће машине. Између осталих, „Оливети" и „Олимпија". „Ремингтон" је дигао руке од машина, али и даље прави пушке. „Андервуд" је давно нестао. „Ројал" је откупила немачка фирма „Адлер" и једно време правила „ројал-адлер" машине, али ни од њих више нема ни трага ни гласа. Нестале су, како у шали воле да кажу Американци, као диносауруси. За њих су механичке машине – изумрла врста. Могу још само да их виде у приватним колекцијама и музејима.

Додуше, није свугде тако. Схвативши да се оне још траже у свету, Американци их продају по Мексику, Јужној Америци, Азији Половне, наравно

У Југославији компјутери освајају тржиште, али, бар за сада, чак и механичка писаћа машина још је за многе неостварени сан...

Можда је тако и боље. Јер, како је једном рекао енглески песник Роберт Грејвз, механичка писаћа машина временом почиње да одражава мисли самог аутора. „На почетку тек гомила безвредних делова, она полако оживљава и добија – душу".

В. С.

ЈА ♥ ПТТ

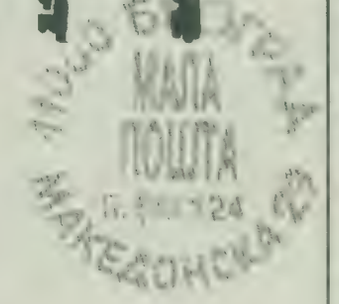

Уређује: Вито Недељковић

Ко је грамофону дао име?

Нећу да те хвалим да си супер јер то је урадио мој друг, и то на две стране. Много волим музику и имам све музичке уређаје као и многи моји вршњаци, али хоћу да знам која је прва снимљена грамофонска плоча и ко је дао име грамофону.

ТОНИ
Куманово

Прва грамофонска плоча налази се у грамотеци у Би-Би-Си-ју, у Лондону, а снимио је 1884. године Емил Берлинер. На њој је снимљен текст Оченаша. Берлинер је први патентирао равну плочу, за разлику од Едисоновог ваљка, и он је грамофону дао име које се задржало до данашњих дана.

ДОБИТНИЦИ НАГРАДА „ЗАБАВНИКОВА СЛАГАЛИЦА"

Као што смо обећали, од приспелих решења Комисија је извукла следеће добитнике.

Шестомесечну претплату на „Политикин Забавник" добили су **МАРКО МИТРОВИЋ**, Нова 59/13, 11213 ПАДИНСКА СКЕЛА; **ВУКАШИН ВУКОТИЋ**, Херцеговачка 18, 81000 ТИТОГРАД; **ПРЕДРАГ БЕОЧАНИН**, студентски дом „Хотел Турист", 36000 КРАЉЕВО; **ЈАСМИНА ТАНОВИЋ**, 3 октобар 35/38, 19210 БОР; **ГОРДАН ТРАЈБАР**, Херцигоњина 17, 41000 ЗАГРЕБ; **ЈОВАН КОЈИЋ**, Вашарска 17, 26220 КОВИН; **МАРКО СТАНКОВИЋ**, Братства јединства 3/8, 18220 АЛЕКСИНАЦ; **ДУШКО ШОБОТ**, Маршала Тита 51, 77260 ТИТОВ ДРВАР; **ПЕТАР ЂАВОЛОВИЋ**, М. Тита 124/5, 37240 ТРСТЕНИК и **НАТАША ЂУРИЧИЋ**, Саве Ковачевића 20, 11000 БЕОГРАД.

Прескупи љубимац

Мој деда живи у селу надомак Пожаревца и кад боравим код њега највише се мувам око његова два лепа коња, тепам им и они као да воле да разговарам са њима. Пре неки дан видела сам слику овог малог коњића, коју вам шаљем, и напросто се заљубила у њега. Волела бих да га имам и да знам да ли се код нас узгаја и колико кошта.

ЦЕЦА
Пожаревац

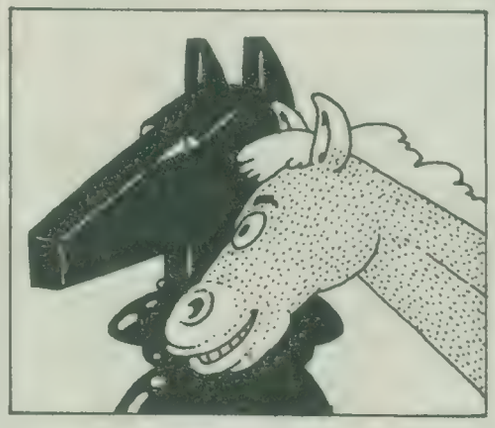

Оваква врста минијатурног коња, високих четрдесетак центиметара, настала је пре десетак година брижљивом селекцијом понија. У свету их има око десет хиљада и у Америци за њима влада права помама. Али, ова занимација је врло скупа, око четири хиљаде долара. Колико знамо, код нас их нико не узгаја.

Маст за ожиљке

У апотекама се продаје крема произвођача „Мента" из Падеја по рецепту Јована Шаљића, која може да помогне код свежих ожиљака, али не да их уклони, посебно оне настале давно. Једини успешан начин уклањања ожиљака је оперативни. Пошто си ти из Ниша, на Клиници за пластичну хирургију такве операције веома успешно обавља др Вишњић, специјалиста за пластичну хирургију. Ови захвати се раде и на Клиници за пластичну хирургију у Звечанској улици у Београду или на ВМА, такође у Београду.

САЊИ из Бањалуке невоље задају клемпаве уши. Саветујемо јој да се обрати једној од клиника које смо навели. То је корекција која се сада обавља веома успешно, амбулантно и уз локалну анестезију.

Најмања и највећа

Однедавно много људи одлази у цркву, па и они који никада нису веровали у Бога. Занима ме која религија има најмање верника, за разлику од католичке која, колико знам, има највећи број. Можете ли ми рећи и који је највећи верски храм на свету.

ДРАГАН ТИШМА
Панчево

Најмање религије или, боље рећи, секте, налазе се на Новом Зеланду. Има их 94 и свака има само по једног члана који је истовремено и свештеник и верник. Једна од њих зове се „Секта естетских хедониста". Највећи број верника има католичка религија, око 665 милиона.

Ангкор Ват је највећа верска грађевина и налази се у Камбоџи. Посвећен је индијском богу Вишни и његова градња је трајала од 1113. до 1150. године. То је прави град храм у коме је, када је саграђен, боравило по 80.000 људи.

Илустровао: Љубомир Милојевић – Љубац

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Милунка Мирић, Ломина 5, 14246 Белановица – 12 година, сакупља све о Горану Иванишевићу.

Драгана Стојановић, Муниципије 2 и Нела Живковић, Онисима Поповића 9, 59300 Книн – 14 година, желеле би да се дописују са младима.

Јелена Малешевић, Милана Узелца 4, 11080 Земун – 9 година, сакупља салвете и постере групе „New Kids On The Block".

Тања Станојевић, 74223 Костајница код Добоја – 11 година, сакупља салвете и постере групе „Руж".

Николина Тепић, Крагујевачка 12А, 47000 Карловац – 13 година, воли музику и спорт.

Дрина Димић, 29. новембра 31, 44000 Сисак – 12 година, сакупља постере Мадоне, Алфа и Тајчи и разне папириће у боји.

Александра Поповић, др Агостина Нета 14/32, 11070 Нови Београд – 12 година, воли музику, филм, путовања и дописивање.

Андријана Јовановић, Иве Андрића 5, 31250 Бајина Башта – 9 година, воли математику и музику.

ПРИЈАВА ЗА КВИЗ ТАКМИЧЕЊЕ *„ВОЛФГАНГ АМАДЕУС МОЦАРТ"*

(ПОВОДОМ 200 ГОДИНА ОД СМРТИ В. А. МОЦАРТА)

Град □ □ □ □ □ _____

Чланови екипе: 1. _____
(име и презиме, год. рођења)

2. _____

3. _____

4. _____
(резервни члан)

5. _____
(инструктор-наставник)

РОК ЗА ПРИЈАВУ: 15. април 1991. године
Уплата котизације у износу од 3.000,00 динара на ж. р. 60806-678-12942, Музичка омладина Србије, Теразије 26/II, 11000 Београд
Копију уплатнице доставити заједно са пријавом за такмичење!

Такмичење је отворено за све младе Југославије, а одвијаће се у Србији. На дан 31. 12. 1991. године нико од такмичара не сме бити старији од 19 година. Такмичење је екипно, по уплати котизације екипа добија материјал за припрему. Елиминациони сусрети почињу СЕПТЕМБРА 1991. године, финале и велико суперфинале биће пред телевизијским камерама крајем ДЕЦЕМБРА 1991. године.

ВЕЛИКИ ФОНД ВРЕДНИХ НАГРАДА! БЕЧ, САЛЦБУРГ, БЕОГРАД, ХЕРЦЕГ-НОВИ...

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

МОЗАИЧНА УКРШТЕНИЦА

ВОДОРАВНО: ртници, Спаски, Ирак, манастир, четарина, тало, апарати, Данон, ралица, селами, дн, јатити, рес, гина, овити, та, ира, Ерих, Крањ, раденик, искре, њива, даниб, р, ате, вб, аг, ерп, о, налив, инати, Ковић.

Загонетна силуета: број 4.

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампање ствар. штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2046

YU ISSN 0032-339X

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НИП „ПОЛИТИКА"
др Живорад Миновић

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ
Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Боковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић и Никша Стипчевић. Чланови Савета из Редакције: Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (ликовно-графички уредник), Славољуб Кецић (помоћник гл. уредника), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Микић, Нада Неваjдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" – редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Месечна 110,40 динара, тромесечна 331,20 динара, полугодишња 662,40 динара, годишња 1.324,80 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Месечна 220,80 динара, тромесечна 662,40 динара, полугодишња 1.324,80 динара, годишња 2.649,60 динара
Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875,уз обавезну назнаку НИП „Политика" – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ: „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ГОДИШЊА:

САД	USD	198.–
СР НЕМАЧКА	DEM	294.–
ШВЕДСКА	SEK	1.099.–
ФРАНЦУСКА	FRF	1.000.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF	248.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „Политика" код БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ, Деоничарско друштво, Главна филијала, „ИНВЕСТБАНКА" – Београд, на рачун број: 60811-623-63-257310-999-00054,уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

Misaoni FUDBAL®

НОВА ИГРА ОСВАЈА СВЕТ!

MIND GAME
REFLECTIVE FOOTBALL

ИГРА ГЛАВОМ

ГОЛОВИ БРЗИНОМ МИСЛИ – УМ ЦАРУЈЕ

ДРУШТВЕНО-ДИДАКТИЧКА ИГРА НА ТАБЛИ ЗА ДВА ИГРАЧА, НОВИ СИСТЕМ У РАЗМИШЉАЊУ КРОЗ ЗАНИМЉИВУ ИГРУ КОЈА ПРУЖА ВЕЛИКИ БРОЈ КОМБИНАЦИЈА И ЧИЈИ ЈЕ ПРИНЦИП ЗАСНОВАН НА ПРАВОМ ФУДБАЛУ И ПРАВИЛИМА КОЈА У ЊЕМУ ВАЖЕ.

"TOTA"

© ALL RIGHTS RESERVED 1985, ПРЕДРАГ ГАВРОВИЋ

МИСАОНИ ФУДБАЛ

наручите на тел – фах 444 3495 и тел. 343-697 (8 – 20)

Цена је 399,00 динара + ПТТ трошкови

За веће наруџбине одобравамо рабат

ИЗДАВАЧ И ГЕН. ДИСТРИБУТЕР
ПРЕДУЗЕЋЕ
„TOTA" п. о. EXPORT-IMPORT

11070 Београд, Милентија Поповића 38/9. Укупан износ уз трошкове поштарине плаћате поштару – поузећем игре.

НАРУЏБЕНИЦА ПЗ 1

Неопозиво наручујем ... ком. игре МИСАОНИ ФУДБАЛ
По цени од 399,00 динара + ПТТ трошкови

Име и презиме **Бр. личне карте**

Улица и бр.

Поштански бр. и место

Телефон **Потпис**

Наруџбенице слати на адресу: „TOTA" п. о. EXPORT – IMPORT, 11070 Београд, Милентија Поповића 38/9

ВИДЕО БАРОМЕТАР

В. Радосављевић

Backtrack – Скривени трагови

(1990), САД. Редитељ: Денис Хопер, главне улоге: Денис Хопер, Џоди Фостер, Дин Стоквел, трајање: 96 минута.

Мафија одлучује да уклони девојку која је била једини сведок убиства и зато позива врхунског плаћеног убицу да обави тај посао. Међутим, он се заљубљује у њу и њих двоје заједно покушавају да умакну. Филм „Скривени трагови" је прворазредна црнохуморна комедија и можда најбољи Хоперов филм до сада.

Ghost Dad – Тата дух

(1990), САД. Редитељ: Сидни Поатје, главна улога: Бил Козби, трајање: 83 минута.

Још једна од бројних комедија о духовима снимљених током прошле године. Бил Козби је удовац, отац троје деце, чији се такси после потпуно сулуде вожње сурвава у реку да би нешто касније он изашао из воде и кренуо кући и не слутећи да је, у ствари, мртав.

Сидни Поатје је био први тамнопути глумац који је постао истинска филмска звезда. Године 1963. добио је „Оскара" за улогу у филму „Љиљани у пољу" Ралфа Нелсона. Од 1971. године са нешто мање успеха бави се и режијом.

Сцене из филма „Скривени трагови" Дениса Хопера

Say Anything... – Кажи било шта...

(1989), САД. Редитељ: Камерон Кроу, главне улоге: Џон Кусак, Ион Скај, Џон Махони, Џоан Кусак, трајање: 95 минута.

Лојд, самоуверени, али врло симпатични младић који нема баш јасну представу о томе шта би радио у животу заљубљује се у Дајен, најлепшу и најпаметнију девојку у школи којој је, за разлику од њега, сваки тренутак испланиран. Дајен ипак пристаје да изађе с њим, касније се чак и заљубљује у њега, али тада, због изненадних невоља у које упада њен отац, она прекида везу... Изненађујуће добра мешавина драме и комедије у којој млади Џон Кусак својом сјајном улогом наговештава успешну каријеру.

Seems Like Old Times – Као у стара добра времена

(1980), САД. Редитељ: Џеј Сендрич, главне улоге: Чеви Чејс, Голди Хон, Чарлс Гродин, трајање: 102 минута.

Човек који је невино оптужен да је опљачкао банку долази код своје бивше жене да би се сакрио од полиције, а истовремено њен муж, иначе јавни тужилац, покушава да га нађе. Иако заплет звучи врло озбиљно, филм је заправо једна од најбољих америчких комедија снимљених осамдесетих година.

Marked for Death – Жигосан за смрт

(1990), САД. Редитељ: Двајт Х. Литл, главне улоге: Стивен Сигал, Дејвид Кејт, Џоана Пакула, трајање: 89 минута.

Најновији филм Стивена Сигала, момка који је пре две године био потпуно непознат а данас је можда највећа звезда акционог филма (после неприкосновених Арнолда Шварценегера и Силвестера Сталонеа, разуме се). Овога пута он игра пензионисаног полицајца који се повукао јер више није могао да поднесе стресове. Враћа се у свој родни град и стицајем околности долази у сукоб са бандом трговаца дрогом са Јамајке.

Mala pametna glava 1. i 2. deo!

VESELE LOGIČKE IGRE!!!!!!!

Kolико su 2 plus 2 to već svako zna!

Ali, ako želiš znanja više „MALA PAMETNA GLAVA" stiže!

Dragi roditelji, draga decо, nove, jedinstvene knjige na našem tržištu, koje Vas kroz igru i zabavu, uvode u zanimljiv svet matematike i logike. Namenjene su za uzrast od 7 do 11 god., ali će u rešavanju zadataka razonodu naći cela porodica. Zadaci su iz raznih oblasti, MOTIVIŠU DETE I PODSTIČU NJEGOVE KREATIVNE SPOSOBNOSTI.

Knjige na pristupačan, razumljiv, i zanimljiv način saopštavaju i prenose deci elementarne osnove računa, kombinatorike, logike, vizuelnog pamćenja i zaključivanja, geometrijskih pojmova i odnosa, osamostaljuju dete, RAZVIJAJU INTELIGENCIJU I SPOSOBNOST KONCENTRACIJE, omogućavajući mu lakše i brže učenje i savladavanje školskog gradiva!

Knjige čine logičku celinu, ali nisu međusobno uslovljene!

CENA jedne knjige je 150 din. Obe knjige šaljemo za samo 250 din. Format knjiga je 20 puta 14 cm. Korice u boji – plastificirane. Štampano na finoj/debelој ofsetnoj 120 gramskoj hartiji. Latinica. Šaljemo pouzećem – plaćate poštaru, kada Vam donese knjige.

ADRESA: I.I. „INEL IMPEX" Stanka Paunovića 69, 11090 BEOGRAD. Knjige možete naručiti i telefonom od 9 do 21 čas. TEL. 011/593-204.

RODITELJI, PRUŽITE SVOME DETETU ŠANSU DA USPE!

WALT DISNEY
МИКИ
РАСПРОДАЈА ЛЕЖАЉКА ЗА БАШТУ
СУПЕР!
УФ... ОВО МИ ИЗГЛЕДА НЕШТО МНОГО МАЛО!
ЛЕЖАЉКА И УПУТСТВО ЗА СКЛАПАЊЕ
ГРРРР! НЕ ИДЕ, ПА НЕ ИДЕ...
КЛАНГ!
МИКО! БРЗО ОВАМО!
ВИДИ ОВО, МОЛИМ ТЕ! СКЛАПА СЕ ЈЕДНОСТАВНО! МОЖЕ ДА ГА СКЛОПИ ЧАК И ДЕТЕ!
УФ... ОВДЕ МИ НИШТА НИЈЕ ЈАСНО!
ДИЖЕМ РУКЕ!
ПА НАРАВНО! ИПАК ЈЕ ТО КОМПЛИКОВАНО ЗА ТЕБЕ!
ПРОСТО ЈЕ К'О ПАСУЉ! САМО, НИСАМ ХТЕО ДА ДОБИЈЕ КОМПЛЕКС!
Copyright © 1983 Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate.
11-20